

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
SANAT ve TASARIM ANASANAT DALI

**ISPARTA İLİ YALVAÇ İLÇESİ GELENEKSEL DÜZ
DOKUMALARI**

Hande KILIÇARSLAN

Sanatta Yeterlik Tezi

Danışman: Doç. Dr. Sema ETİKAN

ISPARTA, 2014

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANASANATDALI

Bu tez 13.11.2014 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından Oy Birliği/Oy Çokluğu ile Kabul Edilmiştir.

DANIŞMAN	Doç. Dr. Sema Etikan	İmza:
ÜYE	Prof. Dr. Zeynep Erdoğan	İmza:
ÜYE	Doç. Dr. Filiz N.Ölmez	İmza:
ÜYE	Doç. Dr. Sema Özkan Tağı	İmza:
ÜYE	Yard.Doç. Dr. Feryal Söylemezoğlu	İmza:

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

İmza ve Mühür

Doç. Dr. Abdullah Şevki Duymaz
SDÜ Güzel Sanatlar Enstitü Müdürü

Bu çalışma Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir.

Proje No: 3442-D1-13

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları aldığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim (13.11.2014).

Hande KILIÇARSLAN

ÖNSÖZ

Geleneksel el sanatlarımızın önemli bir dalı olan dokuma, insanların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ortaya çıkmıştır. Daha sonraları ihtiyaçları karşılamının yanısıra süsleme unsuru olarak da dokuma devam etmiştir. Fakat günümüzde değişen yaşam koşulları, makinalaşma, genç nüfusun bu tip el sanatlarına eğiliminin az olması nedeniyle dokumacılık giderek önemini kaybetmektedir. Yöre dokumacılığı da benzer sebeplerden dolayı artık pek yapılmamaktadır. Geçmişte yörede yörük kültürü ile birlikte yapılan düz dokumalar günümüzde yapılmamasının yanı sıra, var olan örnekler de ucuz makine tarzı kilimler karşılığında satılmaktadır. Giderek azalan örnekleri gün ışığına çıkarmak ve gelecek kuşaklara da yöre geleneğini anlatmak amacıyla Isparta İli Yalvaç İlçesi Geleneksel Düz Dokumaları araştırma kapsamına alınmıştır.

3442-D1-13 nolu proje ile finansal destek sağlayan Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimine, el sanatlarının hep canlı kalması için çaba sarf eden, bilgi ve deneyimini hiçbir zaman esirgemeyen ve üzerimde emeği çok fazla olan hocam Sayın Prof. Dr. Mustafa ARLI'ya (Ankara Üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksekokulu), tez araştırmasının ilk aşamasından son aşamasına kadar manevi desteğini ve yardımlarını esirgemeyen, bu süreç zarfında sayesinde çok fazla bilgi ve deneyim kazandığım tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Sema ETİKAN'a, sadece tez konusu için değil her bakımdan bilgi birikimini ve desteğini esirgemeyen hocam Sayın Doç. Dr. Filiz Nurhan ÖLMEZ'e, sanatta yeterlik eğitimine başlamam da en büyük katkısı olan ve her açıdan destekleyen, bu çalışmanın oluşmasında bilgilerini esirgemeyen hocam Sayın Yard. Doç. Dr. Feryal SÖYLEMEZOĞLU'na, araştırma sırasında yöreye benimle birlikte giderek yardımlarını esirgemeyen Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Halı-Kilim ve Eski Kumaş Desenleri Anasanat Dalı öğrencilerinden Sayın Öznur Özcan TUNA, Sayın Sinem KIRKAR, Sayın Ceren DEMİR, Sayın Manolya AYTAÇ'a, yörede güvenli ve rahat çalışmamızı sağlayan, bizlere yardımcı olan ve misafirperverlik gösteren yöre halkına, Yalvaç Müzesi çalışanlarına, hayatımda en büyük destekçilerimden ve değerleri benim için paha biçilemez olan KILIÇARSLAN ailesine çok teşekkür ediyorum.

Hande KILIÇARSLAN
Isparta, Kasım/2014

ÖZET

ISPARTA İLİ YALVAÇ İLÇESİ GELENEKSEL DÜZ DOKUMALARI

Hande KILIÇARSLAN

Süleyman Demirel Üniversitesi,

Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi

2014, 290 sayfa

Danışman: Doç. Dr. Sema ETİKAN

Isparta ili geçmişten günümüze geleneksel “Isparta Halısı” ile önemli dokuma merkezlerinden birisidir. Belde ve köylerinde “yörük” kültürünün halen devam ettiği Yalvaç ilçesi de, düz dokumaları ile adını duyuran önemli bir dokuma merkezidir. Halen bazı köylerde var olan ve yöreye ait gelenekler arasında sayılan ölümlük-dirimlik dokumalar yörenin dokuma geleneğinin en başında yer almaktadır. Bu araştırmada da, Yalvaç ilçesine bağlı belde ve 37 köy olmak üzere 38 yerleşim yerinde düz dokumalar tespit edilmiş ve fotoğraflarla belgelenecek bir katalog oluşturulması amaçlanmıştır. Ayrıca Yalvaç Müzesi envanterinde bulunan düz dokumalarda araştırma kapsamı içerisinde incelenmiştir. Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde 82 adet, Yalvaç Müzesi envanterinde ise, 43 adet düz dokuma tespit edilmiştir. Yörede ve Yalvaç Müzesinde tespit edilen toplam 125 adet düz dokumanın tarihsel gelişimi, dokuma tekniği, kullanılan araç ve gereçler, dokumaların bazı teknik özellikleri ile renk, motif ve desen özellikleri belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, ulaşılan veriler uygun istatistik yöntemleriyle analiz edilmiş, yöreye ait düz dokumaların motif ve desen çizimleri yapılmıştır. Yapılan bu çizimlerle yöreye ait katalog bilgileri oluşturulmuştur. Bu çalışma ile dokumaların günümüzdeki durumu da açıklanmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan bilgilere göre yöreye ait dokumaların var olduğu ve bu dokumaların kayıt altına alınması sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Isparta, Yalvaç, Yalvaç Müzesi, Düz Dokumalar, Kilim, Zili, Cicim, Sumak

ABSTRACT

TRADITIONAL FLAT WEAVING OF YALVAÇ DISTRICT IN ISPARTA

Hande KILIÇARSLAN

Süleyman Demirel University,

Institute of Fine Arts, Arts and Desing Department, Proficiency in Arts Thesis

2014, 290 Pages

Supervisor: Associate Professor Sema ETİKAN

The city of Isparta is one of the most important city of carpet weaving centers with its traditional “Isparta Carpet” from past to present. Its Yalvaç district which has a “yörük (nomads)” culture ongoing is also a significant plain weaving central. There’s a tradition that called “*Ölümlük- Dirimlik*” still exists in some villages comes in first place among the weaving tradition. In this study, plain weavings are identified and documented with photos to compose a catalogue in 38 settlements; including one town and 37 villages in Yalvaç district. Also, plain weavings which are in the inventory of Yalvaç museum are examined in scope of research. 82 plain weavings are identified in Yalvaç district’s town and villages, and 43 plain weavings are identified in Yalvaç Museum inventory. Historical development, weaving technique, tools have been used, some technical features of weavings, motif and pattern features of 125 plain weavings in the region and Yalvaç museum are determined. As a result of research, obtained data is analysed with proper statistical method, plain weavings’ motif and pattern were drawn that belongs to the region. With these drawings, catalogue information is formed which belongs to the region. Current status of weavings is explained is also explained. The weavings belonging to the district according to information got as a result of the research obtain and the fact that recording of the weavings are supplied.

Keywords: Isparta, Yalvaç District, Yalvaç Museum, Plain Weaving, Kilim, Cicim, Zili, Sumak

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xxii
KISALTMALAR DİZİNİ	xxiii
1. GİRİŞ	1
2. KAYNAK ÖZETLERİ	7
3. KURAMSAL TEMELLER	17
3.1. Anadolu’da Düz Dokumacılık	17
3.1.1. Düz Dokumacılıkta Kullanılan Araç Gereçler	21
3.1.2. Düz Dokuma Çeşitleri ve Dokuma Teknikleri.....	24
3.1.2.1. Kilim	24
3.1.2.2. Cicim.....	30
3.1.2.3. Zili (Sili)	33
3.1.2.4. Sumak	35
3.1.3. Düz Dokumaların kullanım amaçlarına göre isimleri:	39
3.1.4. Yalvaç İlçesi	41
4. MATERYAL ve YÖNTEM	43
4.1. Materyal	43
4.2. Yöntem	44
4.2.1. Kullanılan Araç-Gereçler	45

4.2.2. Dokuma Tekniği.....	45
4.2.3. Düz Dokumaların Teknik Özellikleri.....	45
4.2.3.1. Düz Dokumaların En-Boy Ölçüleri, Boy/En Oranları, Yüzey Alanları.....	45
4.2.3.2. Toplam Ağırlık, m ² Ağırlık	45
4.2.3.3. Saçak Uzunlukları.....	45
4.2.3.4. Etek Uzunlukları	46
4.2.3.5. Çözgü Atkı Sıklıkları Tayini.....	46
4.2.3.6. İplik Tayin Metodu	46
4.2.4. Renk, Motif ve Desen Özellikleri	46
4.2.5. Tasarımların Oluşturulması.....	46
5. BULGULAR.....	47
5.1. Yalvaç İlçesi Düz Dokumacılığında Kullanılan Araç-Gereçler.....	47
5.2. Yalvaç İlçesi Düz Dokumalarının Dokuma Tekniği.....	50
5.2.1. İplik Hazırlama ve Boyama.....	52
5.2.2. Çözgü Çözme	56
5.2.3. Gücü Örme	60
5.2.4. Etek Örgüsü.....	61
5.2.5. Saçak Örgüsü.....	62
5.2.6. Bitirme İşlemi.....	62
5.3. Yalvaç İlçesi Düz Dokumalarının Bazı Teknik Özellikleri	62
5.4. Yalvaç İlçesi Düz Dokumalarının Renk, Motif ve Desen Özellikleri.	72
5.5. Tasarımlar.....	74

6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	75
KAYNAKÇA	79
EK 1 YALVAÇ YÖRESİ ZİLİ DOKUMALARI	87
EK 2 YALVAÇ YÖRESİ ZİLİ DOKUMALARI MOTİFLERİ	151
EK 3 YALVAÇ YÖRESİ CİCİM DOKUMALARI	163
EK 4 YALVAÇ YÖRESİ CİCİM DOKUMALARI MOTİFLERİ.....	167
EK 5 YALVAÇ YÖRESİ KİLİM DOKUMALARI	169
EK 6 YALVAÇ YÖRESİ KİLİM DOKUMALARI MOTİFLERİ.....	186
EK 7 YALVAÇ MÜZESİ ENVANTERİNE KAYITLI DOKUMALAR.....	194
EK 8 YALVAÇ MÜZESİ ENVANTERİNE KAYITLI DOKUMALARIN MOTİFLERİ	238
EK 9 YALVAÇ DÜZ DOKUMALARDAN ESİNLENİLEREK OLUŞTURULAN DESENLER	244

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Isparta Haritası	4
(http://isparta.gov.tr/isparta.aspx?rid=38 , 18.09.2014).....	4
Şekil 2. Yalvaç İlçe Haritası.....	5
Şekil 3. Yatay tezgah (konar-göçer tipi) (Allane1995:26).....	21
Şekil 4. Dikey tezgah (yerleşik yaşam tipi) (Allane 1995:26).....	21
Şekil 5. Bezayağı Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014).....	24
Şekil 6. Düz Atkı Yüzlü Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014).....	25
Şekil 7. İlikli Kilim Çizimi (Kılıçarslan 2014)	25
Şekil 8. İliksiz Kilim Çizimi (Kılıçarslan 2014).....	26
Şekil 9. Eğri Atkılı Kilim Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014).....	26
Şekil 10. Normal Atkılar Arasına Ek Atkı Sıkıştırılarak Yapılan Dokuma Çizimi ...	27
(Kılıçarslan 2014).....	27
Şekil 11. Çift Kenetleme İle İliklerin Yok Edilme Çizimi (Kılıçarslan 2014)	28
Şekil 12. Atkılarının Aynı Çözgüden Geri Dönmesi İle İliklerin Yok Edilme Çizimi.	28
(Kılıçarslan 2014).....	28
Şekil 13. Sarma Kontur Çizimi (Kılıçarslan 2014).....	29
Şekil 14. Eğri Atkılı Kontur Çizimi (Kılıçarslan 2014).....	30
Şekil 15. Seyrek Motifli Cicim Çizimi (Kılıçarslan 2014)	31
Şekil 16. Atkı Yüzlü Seyrek Motifli Cicim Çizimi (Kılıçarslan 2014)	31
Şekil 17. Sık Motifli Cicim Çizimi (Kılıçarslan 2014).....	32
Şekil 18. Atkı Yüzlü Sık Motifli Cicim Çizimi (Kılıçarslan 2014).....	32
Şekil 19. Düz Zili Çizimi (Kılıçarslan 2014).....	33
Şekil 20. Çapraz Zili Çizimi (Kılıçarslan 2014)	34
Şekil 21. Seyrek Zili Çizimi (Kılıçarslan 2014).....	34

Şekil 22. Damalı Zili (Kılıçarslan 2014).....	34
Şekil 23. Konturlu Zili Çizimi (Zili-Verne) (Kılıçarslan 2014).....	35
Şekil 24. Düz Sumak Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014).....	36
Şekil 25. Atkısız Düz Sumak Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014)	36
Şekil 26. Balıksırtı Sumak Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014).....	37
Şekil 27. Balıksırtı Atkısız Sumak Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014)	37
Şekil 28. Ters Sumak Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014)	38
Şekil 29. Çapraz-Alternatif Sumak Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014)	38
Şekil 30. Istar (Solmaz Sarıgül-Yukarı Tırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014).....	48
Şekil 31. Istar (Lale Tokmak-Körküler Köyü, 2013) (Kılıçarslan 2014)	48
Şekil 32. Istar Yan Ağaç Görüntüsü (Solmaz Sarıgül -Yukarı Tırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014).....	48
Şekil 33. Eğri Demiri (Solmaz Sarıgül -Yukarı Tırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)	49
Şekil 34. Demir Yatağı (Solmaz Sarıgül -Yukarı Tırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)	49
Şekil 35. Gücü Ağacı (Solmaz Sarıgül -Yukarı Tırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)	49
Şekil 36. Kirkit (Yalvaç-Körküler Köyü, 2013)	50
Şekil 37. Düz Dokumaların üzerine yapılan filik, tuğ ve koza süslemeleri.....	52
Şekil 38. Çözgü Çözme (Solmaz Sarıgül-Yukarıtırtar Köyü,2014) (Kılıçarslan 2014)	57
Şekil 39. Dıdılama (Solmaz Sarıgül-Yukarıtırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014) ...	57
Şekil 40. Çözgünün Demir Çubuklara Geçirilmesi (Solmaz Sarıgül-Yukarıtırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)	58
Şekil 41. Çözgünün Gerginleştirilmesi (Solmaz Sarıgül-Yukarıtırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014).....	58

Şekil 42. Çözgünün Üst Leventteki Yerde Demir Yatağına Geçirilmesi	58
(Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)	58
Şekil 43. Çözgü İplerinin Üst Levende Sarılması (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)	59
Şekil 44. Çözgünün Tezgaha Aktarılması (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014).....	59
Şekil 45. Çözgünün Alt Leventteki Yerde Demir Yatağına Geçirilmesi (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014).....	59
Şekil 46. Tezgaha Aktarılması Tamamlanmış Çözgü (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)	60
Şekil 47. Gücü Örne (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014)	61
Şekil 48. Etek Örgüsünde Boncuklama (Lale Tokmak-Körküler Köyü, 2014).....	61
Şekil 49. Tozluk (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014).....	61
Şekil 50. Toplu-Saçak Örgüsü (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014).....	62
Şekil 51. Düz dokumaların üzerlerine yapılan gümüş para ve Türk bayrağı süslemeleri (Yarıkkaya Köyü)	73
Şekil 52. Taban Yaygısı (Abdurrahman UÇAR, Ayvalı köyü, 2013)ve yüzey şeması	88
Şekil 53. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013)ve yüzey şeması.....	89
Şekil 54. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013)ve yüzey şeması.....	90
Şekil 55. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, Ali Sahi'nin Cenazesi 2013)ve yüzey şeması.....	91
Şekil 56. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması.....	92
Şekil 57. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması.....	93
Şekil 58. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması.....	94
Şekil 59. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması.....	95
Şekil 60. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması.....	96

Şekil 61. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, Döne Yılmaz'ın Cenazesinden, 2013) ve yüzey şeması.....	97
Şekil 62. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması.....	98
Şekil 63. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması.....	99
Şekil 64. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması.....	100
Şekil 65. Taban Yaygısı (Elife Oruç, Körküler-Yenimahalle, 2013) ve yüzey şeması	101
Şekil 66. Taban Yaygısı (Körküler Köyü Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması.	102
Şekil 67. Taban Yaygısı (Körküler Köyü Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması.	103
Şekil 68. Taban Yaygısı (Körküler Kasabası Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması	104
Şekil 69. Taban Yaygısı (Körküler Kasabası Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması	105
Şekil 70. Taban Yaygısı (Körküler Kasabası Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması	106
Şekil 71. Taban Yaygısı (Körküler Kasabası Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması	107
Şekil 72. Taban Yaygısı (Körküler Kasabası Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması	108
Şekil 73. Taban Yaygısı (Körküler Kasabası Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması	109
Şekil 74. Taban Yaygısı (Ayvalı Köyü Kız Kuran Kursu, 2013) ve yüzey şeması	110
Şekil 75. Taban Yaygısı (Ayvalı Köyü Kız Kuran Kursu, 2013) ve yüzey şeması	111
Şekil 76. Taban Yaygısı (Güllü Kılbyık, Kumdanlı Köyü, 2013) ve yüzey şeması	112
Şekil 77. Taban Yaygısı (Şehri Şekerci, Kumdanlı Köyü, 2013) ve yüzey şeması	113

Şekil 78. Taban Yaygısı (Kumdanlı Köyü Merkez Eski Camii, 2013) ve yüzey şeması.....	114
Şekil 79. Taban Yaygısı (Hatice Sarıtaş, Yarikkaya Köyü, 2013) ve yüzey şeması	115
Şekil 80. Taban Yaygısı (Gülafer Kurt, Yukarıkaşıkara, 2013) ve yüzey şeması ..	116
Şekil 81a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka)(Elife Oruç, Körküler-Yenimahalle, 2013) ve yüzey şeması.....	117
Şekil 82a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Gürdal Gök, Körküler-Pazar Mah., 2013) ve yüzey şeması	118
Şekil 83a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka)(Sultan Koyutürk, Mısırlı Köyü, 2013) ve yüzey şeması	119
Şekil 84a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Nazire Önder, Mısırlı Köyü, 2013) ve yüzey şeması	120
Şekil 85. Heybe (Keziban Aydın, Yarikkaya Köyü, 2013) ve yüzey şeması	121
Şekil 86a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Abdurrahman UÇAR, Ayvalı köyü, 2013) ve yüzey şeması	122
Şekil 87a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Arife GÜNEŞ, Bahtiyarköyü, 2013) ve yüzey şeması	123
Şekil 88a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Emine GÖKSU, Çakırçal köyü, 2013) ve yüzey şeması.....	124
Şekil 89. Heybe (Ünzile GÜNGÖR, Çetince Köyü, 2013) ve yüzey şeması	125
Şekil 90a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Döndü Güvercin, Körküler, 2013) ve yüzey şeması	126
Şekil 91a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka)(Döndü Güvercin, Körküler, 2013) ve yüzey şeması	127
Şekil 92a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Nigar Karıncalı, Yarikkaya Köyü, 2013) ve yüzey şeması.....	128

Şekil 93a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Emine Şen, Yukarıtirtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması	129
Şekil 94a,b. a:Yastık (ön), b: Yastık (arka)(Lale Tokmak, Körküler, 2013) ve yüzey şeması.....	130
Şekil 95. Yastık (Lale Tokmak, Körküler, 2013) ve yüzey şeması	131
Şekil 96. Yastık (Lale Tokmak, Körküler, 2013) ve yüzey şeması	132
Şekil 97a,b. a:Tırnaklı Karnıyarık yastık (ön), b: Yastık (arka) (Şerife Ersan, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması	133
Şekil 98a,b. a:Tırnaklı Cıngıllı Yastık (ön), b: Yastık (arka) (Osman Çelik, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması	134
Şekil 99a,b. a: Dokuz GöbekliYastık (ön), b: Yastık (arka)(Osman Çelik, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması	135
Şekil 100a,b. a:Tırnaklı Karnıyarık Yastık (ön), b: Yastık (arka)(Osman Çelik, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması	136
Şekil 101a,b. a:Yastık (ön), b: Yastık (arka)(Şerife Ersan, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması	137
Şekil 102a,b. a:Tırnaklı Cıngıllı Yastık (ön), b: Yastık (arka)(Solmaz Sarıgöl, Yukarıtirtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması	138
Şekil 103a,b. a:Çuval (ön), b: Çuval (arka) (Emine Akkuş, Yarikkaya Köyü, 2013) ve yüzey şeması.....	139
Şekil 104a,b. a:Torba (ön), b: Torba (arka)(Sultan Koyutürk, Mısırlı Köyü, 2013) ve yüzey şeması	140
Şekil 105a,b. a:Torba (ön), b: Torba (arka)(Keziban Aydın, Yarikkaya Köyü, 2013) ve yüzey şeması.....	141
Şekil 106a,b. a:Torba (ön), b: Torba (arka) (ArifeGÜNEŞ, Bahtiyarköyü, 2013) ve yüzey şeması	142
Şekil 107a,b. a:Torba (ön), b: Torba (arka)(Emine GÖKSU, Çakırçal köyü, 2013) ve yüzey şeması	143

Şekil 108a,b. a:Torba (ön), b: Torba (arka) (Zeynep Demir, Eyüpler Köyü, 2013) ve yüzey şeması	144
Şekil 109a,b. a:Torba (ön), b: Torba (arka)(Döndü Güvercin, Körküler, 2013) ve yüzey şeması	145
Şekil 110a,b. a: Torba (ön), b: Torba (arka)(Elife Oruç, Körküler-Yenimahalle, 2013) ve yüzey şeması.....	146
Şekil 111a,b. a: Torba (ön), b: Torba (arka)(Gülü Şahin, Körküler, 2013) ve yüzey şeması.....	147
Şekil 112a,b. a: Yastık (ön), b: Yastık (arka)(Solmaz Sarıgöl, Yukarıtırtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması	148
Şekil 113a,b. a: Yastık (ön), b: Yastık (arka)(Emine Şen, Yukarıtırtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması	149
Şekil 114a,b. a: Yastık (ön), b: Yastık (arka) (Emine Şen, Yukarıtırtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması.....	150
Şekil 52a. Çapraz	152
Şekil 52b. Pıtrak.....	152
Şekil 52c. Göz.....	152
Şekil 52d. Saçbağı.....	152
Şekil 52e. Kuş	152
Şekil 52f. Kurt izi.....	152
Şekil 53a. Canavar ayağı.....	153
Şekil 53b. Çengel	153
Şekil 53c. Saçbağı.....	153
Şekil 53d. Göz.....	153
Şekil 53e. Dörtgen.....	153
Şekil 53f. Çengel.....	153
Şekil 54a. Yıldız.....	154

Şekil 54b. Saçbağı.....	154
Şekil 54c. Sandık.....	154
Şekil 55a. Küpe	154
Şekil 55b. Göz.....	154
Şekil 55c. Akrep.....	154
Şekil 55d. Koçboynuzu	155
Şekil 56a. Koçboynuzu	155
Şekil 56b. Göz.....	155
Şekil 56c. Suyolu	155
Şekil 58a. Göz.....	155
Şekil 61a. Suyolu	155
Şekil 69a. Suyolu	155
Şekil 70a. Koçboynuzu	156
Şekil 70b. Göz.....	156
Şekil 70c. Muska.....	156
Şekil 71a. Saçbağı.....	156
Şekil 75a. Tırnak.....	156
Şekil 77a. Göz.....	157
Şekil 77b. Saçbağı.....	157
Şekil 78a. Saçbağı.....	157
Şekil 78b. Suyolu	157
Şekil 79a. Koçboynuzu (Koca Göbek).....	157
Şekil 79b. Göz.....	157
Şekil 81c. Pıtrak	158
Şekil 81d. Saçbağı.....	158

Şekil 81e. Sığırsidiği	158
Şekil 82c. Çarpı.....	158
Şekil 83c. Pıtrak	158
Şekil 84c. Pıtrak	158
Şekil 85a. Pıtrak	159
Şekil 85b. Sığırsidiği.....	159
Şekil 89a. Göz	159
Şekil 89b. Muska.....	159
Şekil 92a. Dokuz göbek	159
Şekil 93c. Çengel	159
Şekil 93d. Saçbağı.....	159
Şekil 93e. Pıtrak	160
Şekil 93f. Bukağı.....	160
Şekil 96a. Göz	160
Şekil 97c. Elibelinde	160
Şekil 97d. Tırnaklı Karnıyarık	160
Şekil 98c. Koçboynuzu	160
Şekil 98d. Tırnaklı Cıngıllı	161
Şekil 99c. Dokuz Göbek	161
Şekil 103c. Göz	161
Şekil 105c. Büyük Duma	161
Şekil 106c. Suyolu	161
Şekil 110c. Akrep.....	162
Şekil 112c. Koçboynuzu	162
Şekil 113c. Koçboynuzu	162

Şekil 115a,b. a: Çuval (ön), b: Çuval (arka) (Osman Çelik, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması	164
Şekil 116a,b. a: Çuval (ön), b: Çuval (arka) (Şerife Ersan, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması	165
Şekil 117a,b. a: Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Keziban Aydın, Yarikkaya Köyü, 2013) ve yüzey şeması	166
Şekil 115c. Pıtrak	168
Şekil 115d. Yıldız	168
Şekil 115e. Koçboynuzu	168
Şekil 116c. Suyolu	168
Şekil 118. Taban Yaygısı (Erol ARSLAN, Ayvalı köyü, 2013) ve yüzey şeması ..	170
Şekil 119. Taban Yaygısı (Arif YILDIRIM, Bahtiyarköyü, 2013) ve yüzey şeması	171
Şekil 120. Taban Yaygısı (Kumdanlı Köyü Merkez Eski Camii, 2013) ve yüzey şeması.....	172
Şekil 121. Taban Yaygısı (Kumdanlı Köyü Merkez Eski Camii, 2013) ve yüzey şeması.....	173
Şekil 122. Taban Yaygısı (Yağcılar Köyü Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması. 174	
Şekil 123. Yolluk (Yağcılar Köyü Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması.....	175
Şekil 124. Tırnaklı Namazlağ (Solmaz Sarıgöl, Yukarıtırtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması.....	176
Şekil 125. Aynalı Namazlağ (Solmaz Sarıgöl, Yukarıtırtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması.....	177
Şekil 126. Taban Yaygısı (Emine Şen, Yukarıtırtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması	178
Şekil 127. Taban Yaygısı (Emine Şen, Yukarıtırtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması	179
Şekil 128. Geri (Hasan Cirit, Altıkapı köyü, 2013) ve yüzey şeması	180
Şekil 129. Çuval (Ramazan Odabaş , Altıkapı köyü, 2013) ve yüzey şeması	181

Şekil 130. Çuval (Arif YILDIRIM, Bahtiyarköyü, 2013) ve yüzey şeması	182
Şekil 131. Heybe (Ramazan YILDIRIM, Bahtiyarköyü, 2013) ve yüzey şeması ...	183
Şekil 132. Çuval (Seren Köse, Kozluçay Köyü, 2013) ve yüzey şeması.....	184
Şekil 133. Heybe (Seren Köse, Kozluçay Köyü, 2013) ve yüzey şeması.....	185
Şekil 118a. Göz	187
Şekil 118b. Suyolu (Kuş)	187
Şekil 123a. Koçboynuzu	187
Şekil 123b. Canavar ayağı	187
Şekil 123c. Suyolu	187
Şekil 123d. Bukağı	187
Şekil 124a. Göz (Ayna).....	188
Şekil 124b. Pıtrak (Çotak).....	188
Şekil 124c. Canavar ayağı (Kargaburun).....	188
Şekil 124d. Kurtağzı (Çotak)	188
Şekil 124e. Koçboynuzu (Ayak).....	188
Şekil 124f. Akrep	188
Şekil 124g. Yıldız	189
Şekil 124h. El-tarak.....	189
Şekil 124ı. Suyolu (Sevdimdolaştı)	189
Şekil 125a. Koçboynuzu (Ayna)	189
Şekil 126a. Kurtağzı.....	189
Şekil 126b. Bukağı	189
Şekil 126c. Kurtağzı.....	190
Şekil 126d. Suyolu (Karaboğaz)	190
Şekil 126e. Koçboynuzu (Çolaksu).....	190

Şekil 126f. Tırnak.....	190
Şekil 126g. Leylek	190
Şekil 126h. Bukağı (Toplu).....	191
Şekil 126i. Yıldız	191
Şekil 126k. Akrep (Atlisu)	191
Şekil 127a. Göz	191
Şekil 127b. Tırmık	191
Şekil 127c. Çarpana	192
Şekil 127d. Muska (Çotak)	192
Şekil 127e. Suyolu (Keklikayağı)	192
Şekil 127f. Kurbağa	192
Şekil 127g. Tırnak (Karaboğaz).....	192
Şekil 127h. Parmak	193
Şekil 127ı. Tırnak.....	193
Şekil 134. Taban yaygısı (Abdullah Kalkan, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	195
Şekil 135. Namazlağ (Ramazan Gök, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	196
Şekil 136. Taban Yaygısı (Yalvaç Kur'an Kursu, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	197
Şekil 137. Namazlağ (Ramazan Gök, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	198
Şekil 138a,b. a:Yastık (ön), b:Yastık (arka) (Şükrü Göde, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	199
Şekil 139. Namazlağ (Mustafa Güngör, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	200
Şekil 140. Namazlağ (Reşat Armağan, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	201
Şekil 141. Namazlağ (Mustafa Güngör, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	202
Şekil 142. Taban Yaygısı (Ramazan Gök, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	203
Şekil 143. Taban Yaygısı (Mustafa Güngör, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	204

Şekil 144. Namazlağ (Ramazan Gök, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	205
Şekil 145. Taban Yayıgısı (Ramazan Gök, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	206
Şekil 146a,b. a:Torba(ön) b:Torba(arka) (Şükrü Göde, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	207
Şekil 147a,b. a:Heybe (ön) b:Heybe (arka) (Durmuş Tokalı, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	208
Şekil 148a,b. a:Torba (ön) b:Torba (arka) (Durmuş Tokalı, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	209
Şekil 149a,b. a:Torba (ön) b:Torba (arka)(Şükrü Göde, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	210
Şekil 150a,b. a:Torba (ön) b:Torba (arka) (Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	211
Şekil 151a,b. a:Torba (ön) b:Torba (arka) (Şükrü Göde, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	212
Şekil 152a,b. a:Torba (ön) b:Torba (arka) (A. Türkavut, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	213
Şekil 153a,b. a:Torba (ön) b:Torba (arka) (A. Türkavut, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	214
Şekil 154a,b. a:Torba (ön) b:Torba (arka) (A. Türkavut, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	215
Şekil 155. Yastık (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	216
Şekil 156. Namazlağ (İbrahim Bozbey, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	217
Şekil 157a,b. a:Yastık (ön) b:Yastık (arka) (A. Türkavut, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	218
Şekil 158. Namazlağ (A. Türkavut, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	219
Şekil 159. Seccade (Şükrü Göde, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	220
Şekil 160. Yastık Yüzü (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	221

Şekil 161a,b. a:Çuval (ön) b:Çuval (arka) (Reşat Armağan, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	222
Şekil 162. Sofraaltı (Recep Mızrak, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	223
Şekil 163. Sofraaltı (Recep Mızrak, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	224
Şekil 164a,b. a:Çuval (ön) b:Çuval (arka) (Reşat Armağan, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	225
Şekil 165a,b. a:Çuval (ön) b:Çuval (arka) (Yaman Komşuoğlu, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	226
Şekil 166a,b. a:Yastık (ön) b:Yastık (arka) (Ramazan Gök, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	227
Şekil 167. Yastık Yüzü (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	228
Şekil 168. Yolluk (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	229
Şekil 169. Yolluk (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	230
Şekil 170. Taban Yaygısı (Talip Atalay, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	231
Şekil 171. Taban Yaygısı (Huriye Tütüncü, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	232
Şekil 172. Taban Yaygısı (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	233
Şekil 173. Taban yaygısı (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	234
Şekil 174a,b. a:Heybe (ön) b:Heybe (arka) (Sevgi Eğrikılınç, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	235
Şekil 175a,b. a:Çuval (ön) b:Çuval (arka) (Reşat Armağan, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması.....	236
Şekil 176a,b. a:Çuval (ön) b:Çuval (arka) (Yaman Komşuoğlu, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması	237
Şekil 135a. Akrep.....	239
Şekil 135b. Göz.....	239
Şekil 135c. İnsan (Kız Çocuğu)	239
Şekil 135d. Kurtağzı.....	239

Şekil 135d. Kurtağzı.....	239
Şekil 135e. Bukağı	240
Şekil 135f. Tırnak.....	240
Şekil 136a. Koçboynuzu	240
Şekil 137a. Suyolu (Kuş)	240
Şekil 137b. Göz.....	240
Şekil 137c. Elibelinde	241
Şekil 138c. Turna Katarı	241
Şekil 140a. Akrep.....	241
Şekil 141a. Suyolu	241
Şekil 142a. Aşk-birleşim.....	241
Şekil 142b. Çarkıfelek.....	241
Şekil 144a. Göz	242
Şekil 144b. El-tarak.....	242
Şekil 145a. Küpe	242
Şekil 155a. Saçbağı	242
Şekil 155b. Koçboynuzu	242
Şekil 155c. Göz	243
Şekil 157c. Saçbağı	243
Şekil 165c. Suyolu (göz).....	243
Şekil 169a. Taraklı sandık.....	243
Şekil 169b. Suyolu (Çengel)	243

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1: Araştırma kapsamına alınan belde ve köyler	43
Çizelge 2: Araştırma kapsamına alınan belde ve köylerde tespit edilen dokumaların tekniklerine göre sayıları.....	63
Çizelge 3: Yalvaç Müzesi envanterinde bulunan düz dokumaların tekniklerine göre sayıları.....	64
Çizelge 4: Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların tiplerinin sayılarına göre yüzdelik oranları	65
Çizelge 5: Yalvaç Müzesi envanterinde bulunan düz dokumaların tiplerinin sayılarına göre yüzde oranları	66
Çizelge 6: Araştırma kapsamına alınan belde ve köylerde tespit edilen dokumaların dokuma teknikleri ve kullanım amaçlarına göre sayıları	66
Çizelge7: Yalvaç Müze Envanterine kayıtlı dokumaların dokuma tiplerine göre sayıları.....	67
Çizelge 8: Yalvaç belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların yaşı.....	68
Çizelge 9: Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların atkı ipliği lif cinsi.....	69
Çizelge 10: Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların çözgü ipliği lif cinsi	69
Çizelge 11: Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların üçüncü iplik lif cinsi	70
Çizelge 12: Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların teknik özelliklerine göre tanımlayıcı istatistikler	70
Çizelge 13: Yalvaç Müzesi envanterinde bulunan düz dokumaların teknik özelliklerine göre tanımlayıcı istatistikler	71

KISALTMALAR DİZİNİ

ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
SDÜ	Süleyman Demirel Üniversitesi
y.y.	yüzyıl
s	Sayfa
S	Sayı
C	Cilt
Y	Yıl
B	Belde
Vd	ve diğerleri
m	metre
cm	santimetre
kg	kilogram
m ²	metrekare
\bar{X}	Mean
min.	Minimum
Max.	Maximum

1. GİRİŞ

Kültürel mirasımızın önemli unsurlarından biri olan dokumacılık, geçmiş uygarlıklardan günümüze değin varlığını sürdürmektedir. Daha önceleri ihtiyaçtan yola çıkılarak yapılan ve kullanılan dokumalar günümüzde kültürümüzü yansıtan önemli değerler arasında sayılmaktadır. Düz dokumalar, kirkitli dokumalar grubunda yer almaktadır. Her bir düz dokuma, farklı kültürlerin düz dokumalarına dokuduğu motifler nedeni ile özgündür. Dokumacı dokuma sırasında kendi yaşamında yaşadıklarını, tecrübe ettiklerini ve söz yoluyla söyleyemedikleri ve duygularını dokumalarına yansıtmışlardır. Bu şekilde farklı kültürlerdeki dokumacıların dokumalarında oluşturdukları motifler bu anlamda ortak bir dile dönüşmüştür.

Anonim (1993:71)'e göre; dokuma, eğirme veya başka yollarla iplik haline sokulabilen her cins hammaddeden imal edilmiş olan ürün olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte dokuma Türk Dil Kurumu tarafından yayınlanan sözlüğe göre de; "minder örtüsü, yatak kılıfı vb. için kullanılan ve boyalı pamuk ipliğinden dokunan bez, tezgâhta dokunarak elde edilen (kumaş)" anlamına gelmektedir (Anonim 1998:615).

Dokuma, insanların ihtiyaçlarından ve gereksinimlerinden doğmuştur. Tabiat şartları gereği soğuktan korumak amacıyla serilen yer yaygıları da bu şekilde önem kazanmıştır. Türkler'in Anadolu'ya yerleşmeleriyle birlikte dokuma kültürü gelişim göstermiştir. Türklerdeki göçebe kavimlerin yaşama biçimlerinden ötürü dokuma hep var olmuştur ve giderek gelişim göstermiştir. Göçebe yaşamın gerekliliği olan hayvancılık önemli olmuştur. Çünkü beslenmenin yanı sıra hayvanlardan elde edilen yün, diğer yaşamsal ihtiyaçları karşılamak için iplik haline getirilmiştir. Elde edilen ipler doğadaki bitkilerle boyanarak renkli iplik haline dönmüştür. Başlarda sade ve düz olarak dokumacılık yapılan kavimlerde daha sonra motifleri işin içine katarak kendilerine has dokuma yapmışlardır. Kavimlerin dokudukları bu dokumalar ve dokumalarda kullanılan motifler sayesinde, kavimlere ait yaşam biçimleri hakkında bilgiler öğrenilmiştir. Ayrıca yine dokumalarda kullanılan motifler sayesinde oymak ve boylar hakkında hem bilgi edinilmiş hem de dokumanın hangi oymak ve boya ait olduğu anlaşılmıştır. Göçebe yaşamın dokuma kültürüne bir diğer etkisi ise; bir bölgeden bir bölgeye göç eden kavimler ayrıldıkları yerde kendilerinden özgü

özellikler bırakabilmektedirler. Bu durum dokuma için de geçerli olmuştur. Göçebe toplumların göç sırasında bıraktıkları izleri dokumalar üzerinde de görebilmekteyiz. Bu nedenle özellikle düz dokumalar önce sade ve düz olarak dokunup, daha sonraları dokumalara motif eklenmesi, renkli ipliklerin kullanılması gibi faktörlerden dolayı da düz dokumalar göçebe yaşamdan etkilenmiştir. Bu nedenlerden ötürü düz dokumaları yapan oymak ve boylar dokumaların gelişim sürecinde önemli olmuştur (Acar 1975:9).

Kültürümüzde önemli bir yere sahip olan dokumacılık, Isparta yöresinde de önemli olmuştur. Isparta yöresi, özellikle geçmişten günümüze değin halı dokuma merkezlerinden biridir. Isparta iline bağlı Yalvaç yöresi de yaşam şekillerinden ötürü özellikle düz dokumaların yapıldığı önemli yerleşim yerlerindedir.

11 yy'da Türk kabilelerine Oğuz ya da Türkmen denilmektedir. Türkmenlerin 24 ve 28'e ayrılan boyları ve bu boylara ait çok sayıda obaları bulunmaktadır. Her bir obanın da kendine has yaşam biçimleri, gelenek ve görenekleri vardır (Kayıpmaz vd 1993:30). Türkmen kelimesi "Öz Türk" veya İslâmiyeti kabul etmiş "Oğuzlar" olarak bilinmektedir. Ayrıca Türkmen'ler Selçuklu Devleti'nin kurucusu olarak da bilinmektedir. Türkmenler, 10. yy'dan itibaren Anadolu'ya girmeye başlamışlardır. Ayrıca Türkmenlerin, Türklerden büyük bir kavim olduğu da bilinmektedir. 15. yy "Yacızâde" kaynağına göre Türkmenlerin yaşam biçiminin "yürüklük" olduğunu belirtmektedir. Yani "yörük" kelimesinin de temelini oluşturmaktadır. "Yörük" veya "yürük" kelimesinin anlamı yürümekten "yörü" fiilinden meydana gelmektedir (Acar 1975:9, Davies 2000:10,69, Onuk vd 1998:241, Ölçer 1988:13, Sümer 1984:46).

Yörük, özelliğinden ötürü sürekli yer değiştiren topluluklardan oluşmaktadır. Yörüklerde kadın, ailesinin ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmaktadır. En başta dokumayı bilmesinin ve yapmasının nedeni evini veya çadırını döşemektir. Hava şartlarından yaşam alanını korumaktır. Yörüklerde geçim kaynağı daha çok hayvancılık olduğu için dokumada kullanılan malzemeleri de kendileri elde etmektedirler. Bu şekilde hayvanlarından kırılan yünler eğilmekte, iplik haline gelmekte ve boyanarak renkli iplikler elde edilmektedir (Durul 1977:44,53).

Bu yörük yaşantısının devamı olan ve 12. yy'dan bu yana da Türkmen oymaklarının yaşam yeri olmuş Isparta ve çevresi de yörük kültürü içerisinde sayılmaktadır (Kayıpmaz vd 1993:30, Seyirci 1994: 40, Seyirci 2000:89).

Isparta adının bir rivayete göre; *Barida* kelimesinden türediğini, Yunan göçmenler Anadolu'ya ilk geldiklerinde buranın güzelliğini duyarak Barida'ya İsbarida dediklerini bu sözcüğün de zamanla Sparta-Isparta şeklinde değiştiği belirtilmektedir (Seren, 1983:7).

Kuruluşundan itibaren Isparta adıyla anılan ve yazılan *Hamdiabad Sancağı* Orta Anadolu'da bulunan Osmanlı ülkelerinden olup, Selçuklu Hükümdarı III. Kılıçarslan döneminde Bizanslılar'dan alınarak Türk hakimiyetine, daha sonraki dönemlerde Hamitoğlu Beyliği'ne, 1391 yılında da Osmanlı idaresine geçmiştir. Selçuklulardan evvel de, bir kısım Türkmenler'in Bizans idaresinde bulunan Isparta'ya yerleştikleri bilinmektedir. Ayrıca, Cumhuriyet'in ilanı ile 1923 tarihinde vilayet olmuştur (Anonim1983:85-89, Balpınar 1982:19, Kayıpmaz 1993:32, Seren1983:3, 17).

Sultan Alparslan'ın emriyle 1064 yılında Yalvaç kalesini ilk olarak fethetmişlerdir. Böylece Isparta ve çevresinin ilk Türkmen yerleşimini de gerçekleştirmişlerdir. Türkmen yerleşimi öncüsü olan Afşın Bey ve Uç Türkmenler 12. yy'dan itibaren Türkleşmesine yardımcı olmuşlardır ve 13. yy'da Antalya'nın kuzeyindeki Toğula dağlarından, Beyşehir Gölü'nün batısından, Isparta dahil Denizli'ye kadar olan ormanlık bölgede 200.000 çadırlık önemli bir yerleşim alanı kurmuşlardır (Kayıpmaz vd 1993:30-32).

Bugün bile Isparta çevresine yerleşen Oğuz (Türkmenler) boylarından olan birçok köy bulunmaktadır. Bunlar Kayı, Bayad, Yazır, Döğer, Dodurga, Afşar, Kızık, Beğdili, Kargın, Bayındır, Çavundur, Salur, Eymir, Yüreğir, İğdir, Büğdüz, Yıva ve Kınık boylarına ait köylerdir. Bu boyların bir kısmı 17. yy. sonundan itibaren yarı yörük göçebe sayılmaktadır. Hatta yerleşik düzene geçmişlerdir. Sütçüler'in bir kısmı, Yalvaç, Şarkikaraağaç ve Yenişarbademli'nin köyleri yerleşik düzene geçen yörük köyleridir (Kayıpmaz vd 1993:33)

Isparta ili, iklim bakımından Akdeniz ile Orta Anadolu iklimleri arasında geçiş bölgesindedir. Ne Akdeniz'in yağışlı iklimi, ne de Orta Anadolu'nun karasal

iklimi hakimdir. Ayrıca, Akdeniz Bölgesi'nin Batı Bölümünde bulunan “Göller Bölgesi'nin” iç kesimlerinde yer almaktadır (Anonim, 1983:65,70).

Isparta ilinin yüzölçümü 8933 km² olup, ülke yüzölçümünün %1.2'sini kaplar, nüfusu ADNKS Veri Tabanı 2013'e göre 417.774'dür. (http://rapor.tuik.gov.tr/reports/rwservlet?adnksdb2&ENVID=adnksdb2Env&report=wa_turkiye_il_koy_sehir.RDF&p_il1=32&p_kod=2&p_yil=2013&p_dil=1&desformat=html, 16.10.2014) (Anonim, 1983:85). Isparta, doğudan Konya'nın Beyşehir, Doğanhisar ve Akşehir, kuzey ve kuzeybatıdan Afyonkarahisar'ın Çay, Şuhut, Dinar ve Dazkırı, batıdan ve güneybatıdan Burdur'un Merkez, Ağlasun ve Bucak, güneyden ise Antalya'nın Serik ve Manavgat ilçeleri ile çevrilidir (Anonim, 1983:65).

Şekil 1. Isparta Haritası

(<http://isparta.gov.tr/isparta.aspx?rid=38>, 18.09.2014)

Isparta ilinde, merkez ilçe ile beraber 13 ilçe, 38 belde ve 174 köy bulunmaktadır. İlçeler; Merkez ilçe, Aksu, Atabey, Eğirdir, Gelendost, Gönen, Keçiborlu, Senirkent, Sütçüler, Şarkıkaraağaç, Uluborlu, Yalvaç ve Yenişarbademli'dir (http://isparta.gov.tr/isparta_sayilarla.aspx, 19.10.2014, http://isparta.gov.tr/isparta_kaymakamlari.aspx, 19.10.2014).

Isparta'nın ikinci büyük ilçelerinden biri olup, il merkezine 105 km. kuzeydoğusunda olan Yalvaç ilçesi 1415 km² yüzölçümüne sahiptir. Nüfusu 50.272'dir

(http://rapor.tuik.gov.tr/reports/rwservlet?adnksdb2&ENVID=adnksdb2Env&report=wa_turkiye_ilce_koy_sehir.RDF&p_il1=32&p_ilce1=1717&p_kod=2&p_yil=2013&p_dil=1&desformat=html, 19.10.2014). Denizden yüksekliği ise 1100 m. dir. Şarkikaraağaç ve Uluborlu ilçeleriyle, Konya'nın Akşehir ilçesine sınırdır. Ayrıca Yalvaç ilçesi, Eğirdir Gölü havzasının kuzeydoğusunda ve Sultan Dağları eteklerinde kurulmuştur (Anonim Thrz:129, Seren 1983:51).

Şekil 2. Yalvaç İlçe Haritası

(<http://www.yalvac.bel.tr/index.php?p=161&l=1>, 17.07.2014)

Yalvaç yöresinde dericilik, keçecilik, semercilik, bakırcılık gibi el sanatlarımızın yanında halı ve düz dokumalar da yapılmaktadır. Yalvaç yöresi düz dokuma örnekleri bakımından zengin örneklere sahip olmasına rağmen bu konuda yapılmış bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Bu araştırmada; Yalvaç yöresindeki, yöreye ait düz dokuma örnekleri tek tek incelenerek, dokuma tekniklerinin ve kullanılan araç-gereçlerin belirlenmesi, bazı teknik özellikleri ile renk, motif ve desen özelliklerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Tespit edilen özelliklerin sonuçlarına göre oluşturulacak katalog çalışması ile de yöreye ait geleneksel dokumaların gelecek kuşaklara aktarılmasının sağlanacaktır. Ayrıca yöre düz dokumalarının temel alınmasıyla oluşturulacak tasarımların uygulamalarının bir sergi ile sunulması ve yöresel dokumalara bu şekilde dikkat çekilmesi çalışmanın bir diğer amacı olarak planlanmıştır.

Yapılan araştırma kapsamında Yalvaç y6resine ait d6z dokumaların belirleme ve belgeleme çalışması, daha sonra y6re dokumacılığının canlandırılma ve geliştirilmesi için yapılabilecek çalışmalara bir 6n çalışma olması açısından da 6nemlidir.

2. KAYNAK ÖZETLERİ

ACAR, B. B. (1982) dokumanın tarihçesinden başlanarak Türk düz dokumaların tarihçesi geniş bir anlatım sergilemiştir. Düz dokumalarda kullanılan motif ve desenlerin gruplandırmasını yaparak düz dokumalara uygulanışı hakkında bilgi vermiştir. Ayrıca düz dokumaların çeşitlerini, teknik çizimlerini yaparak örneklerle açıklamıştır.

AKAN, M., M. H. HİDAYETOĞLU, Z. TÜRKTAŞ (2010) Çankırı Belediyesi bünyesinde yer alan Dr. Rıfki Kamil Urgan Çankırı Araştırmaları Merkezi'nde korunmakta olan dokumaları incelemişlerdir. Merkezde bulunan düz dokumalar çevreden gelen bağışlarla toplanmıştır. İncelenen düz dokumalardan tümünü temsil eden 36 örnek kilim, 20 örnek cicim, 3 örnek zili ve 4 örnek sumak bu katalogta yer almıştır. Katalogta yer alan düz dokuma yaygıların teknik özelliklerinin yanında, renk, motif ve desen özellikleri ayrıntılı çekim fotoğraflarıyla birlikte yayında açıklanmıştır.

ALANTAR, H. (2006) Halının tarihi işlevinden başlanarak, “Anadolu Türk Halı” tarihi hakkında bilgi de vermiştir. Bu kaynağın amacı halı hakkında geniş bilgilerle birlikte yörelere ait halıların bazı teknik özellikleri ile birlikte renk, desen ve motifleri hakkında katalogunu oluşturmaktır. Katalogun yanı sıra halı ilmelik ipliklerin bitkisel boyacılığı ve boyarmadde hakkında da kaynakta ayrı bir yer vermiştir. Bunun yanısıra bir halının restorasyonu ve konservasyonunun nasıl yapılabileceği, iplik numaralarının teknik bilgisi, halı düğüm bilgisi ve özellikleri konularında da kitapta geniş yer verilmiştir. Yöresel halıların incelenmesinde hammadde, boyarmadde, boya reçeteleri, boyama süreçleri, dokuma teknikleri, özellikleri ve analizleri, halıların yüzey kompozisyonlarının kalite ile oluşan biçim farklılıkları tasarım ilkeleri ile analiz edilmesi gibi her halı için detaylı bir katalog oluşturulmuştur.

ALTINBAŞ, T. E. (1979) doğal ipek hakkında literatür bilgisi verilmiştir. Araştırmada halı dokuma merkezlerinden olan Kayseri, Kocaeli, Bursa, Bolu, Ankara, Yozgat, Tokat ve Ordu gibi illerin ipek halı el dokuması yapılan merkezlerinde yürütülmüştür. Bu yerleşim yerlerinde dokunan ipek halı dokuma tekniği, kullanılan araç ve gereçler, ipek halılarda kullanılan ipliklerin cinsleri ve

teknolojik bazı özellikleri ve ipek halılarda teknik özellikler araştırma kapsamına alınmıştır. Ayrıca dokumacıların bazı sosyal hakları, kazançları ve güvenceleri de araştırma kapsamına alınmıştır.

ANONİM (1991) bitkisel boyacılığın tarihçesi, boya bitkileri, bitkilerin toplanması, kurutulması, kullanılması, tanınması ve önemi açıklanmıştır. Yün ipliklerinin boyanmasında kullanılan bazı bitkilerin botanik özellikleri ve bu bitkilerden elde edilen renkler, yünün yapısı, boyamaya hazır hale getirilmesi, mordan ve mordanlama yöntemleri açıklanmıştır. Boyarmadde tanımı ve özellikleri, gruplandırılması, boyama metodları, haslık deneyleri incelenmiştir.

ANONİM (1993) Geleneksel Türk El Sanatları'nı kategorize ederek yayında konular başlık altında verilmiştir. Geleneksel kıyafetler, oylar, dokumacılık, bastonlar, yapma bebekçilik gibi el sanatlarına göre ayrılmıştır. Yayında dokumalar kirkitli ve mekikli dokumalar olmak üzere iki kısma ayrılmıştır. Kirkitli dokumaların içerisine halı, kilim, cicim, sumak ve zili konu olarak verilmiştir. Dokumacılığın tarihçesi, yün kırpma, eğirme, yünün iplik haline gelmesi, ipliklerin boyanması, tezgahın hazırlanması ve düz dokuma tekniklerinden olan kilim, cicim, sumak ve zili yöresel örneklerle ve motif adlarıyla birlikte açıklanmıştır.

ANONİM (2007) Geçmişten günümüze kadar değin halı ve düz dokuma yaygılar, kültürel bir birikim sağlamak ve gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla İstanbul'da açılan Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bağlı "Halı Müzesi" ve "Düz Dokuma Yaygılar Müzesi" kültürel mirasın korunması açısından büyük önemi olmuştur. Müzede yer alan halı ve düz dokuma yaygılardan oluşan katalogta dokumaların bazı teknik özellikleri ve açıklamaları hem Türkçe hem İngilizce kaynak olarak verilmiştir.

ARLI, M. (1990) köy el sanatlarının tanımı, kapsamı gelişen yaşam şartları içerisinde el sanatlarında yaşanan gerileme ve kaybolma nedenleri açıklanmıştır. Köy el sanatlarının kurum ve kuruluşlarla olan ilgileri anlatılmıştır. Türkiye'deki il il el sanatları merkezleri verilmiştir. Bu merkezlerde hangi el sanatlarının da yapıldığı da anlatılmıştır. Ayrıca köy el sanatlarının sınıflandırılması hammaddelerine göre 7 gruba ayrılmıştır. Her bir grup altında da örnekleri verilerek alt grupları oluşturulmuştur.

AYTAÇ, Ç. (1997) dokumacılıkta kullanılan lifler, liflerin iplik haline getirilmesi, iplik numaralanması ve boyacılık hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca dokuma çeşitlerinden çarpana, kirkitli ve mekikli dokumalar konusunda da dokumaların hazırlık aşamalarından son aşamasına kadar kaynakta geniş yer verilmiştir. Halı dokumasında kullanılan araçlar, düğüm şekilleri, halı deseni hazırlanmasında dikkat edilecek noktalar yanında yer verilmiştir.

BALYEMEZ, E. (2006) Iğdır ilinde dokunan kilimlerin teknik özellikleri, kullanılan araç-gereçler, renk, motif ve desen özellikleri, kullanım alanları yöre ekonomisine katkısı ve dokuyucu görüşleri araştırmada incelenmiştir. Iğdır İlinde bulunan 24 adet örnek kilim örneği alınarak bazı özellikleriyle birlikte araştırmanın bilgi form kısmında ayrıntılı şekilde fotoğraflarıyla birlikte verilmiştir.

BANDSMA, A.ve R. BRANDT (2003) dokumanın tarihçesi, göçebe kültürü, düz dokumalar, nerelerde kullanıldıkları, düz dokumalarda kullanılan yün ve tezgah hakkında bilgi, dokumada kullanılan renkler ve bu renklerin elde edilişi, düz dokuma çeşitlerinden sumak, zili, cicim ve kilim hakkında fotoğraflarla birlikte detaylı anlatılmıştır. Ayrıca kaynakta Türkiye’de yörelere göre dokunan düz dokuma çeşitleri de bazı teknik bilgileriyle birlikte verilmiştir.

CEPE, E. (2008) Denizli ili Çal, Güney ve Serinhisar ilçelerinde dokunan düz dokumaların teknik özellikleri, kullanılan araç ve gereçler, renk, motif ve desen özelliklerinin yanında düz dokumaların kullanım alanları ve ilçe ekonomisine katkısı araştırılmıştır. Araştırmada ayrıca, ilçelerde dokuma yapan bireylerin görüşleri anket çalışması uygulanarak verilmiştir. İlçelerde bulunan 25 adet düz dokuma örneği bulunarak özellikleriyle birlikte bilgi formu kısmında ayrıntılı fotoğraflarıyla beraber verilmiştir.

ÇELİK, Ü. (2004) Eldirekli kadın kimdir, ne işle uğraşır, dokumayı nasıl yapar gibi soruları yanıtlamıştır. Istar tezgah ve bölümleri, ipliğin elde edilmesi, ipliklerin boyanması ve renklerin bitkilerden elde edilmesi hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca kilim ve kilim çeşitleri hakkında bilgi kilim örnekleriyle birlikte verilmiştir. Yöresel kilim çeşitlerinden olan Farda kilim, Alara kilim ve Yoz kilim nedir, renk, motif ve desen özellikleri anlatılmıştır.

ÇENET, E. (2009) Osmaniye ili Toprakkale ve Düziçi yöresinde yaşayan aşiretlerin kullandıkları, fakat günümüzde yok olmaya yüz tutmuş 40 adet kirkitli dokuma incelenmiştir. Yörük ve Türkmen geleneklerini yansıtan bu yörelere ait kirkitli dokumaların teknik özellikleri, kullanılan araç ve gereçler, renk, motif ve desen özelliklerini detaylı fotoğrafları ve çizimleriyle birlikte araştırmanın bulgular kısmında bilgi formu şeklinde vermiştir.

DAVİES, P. (2000) Yünün elde edilmesi, yünün boyanması, tezgahlar, dokuma teknikleri, Anadolu kilimleri ve Türkmen (yörük) dokumacılığı, kilimin tanımı ve açıklaması verilmiştir. İlk basımı olan “The Tribal Eye” adlı kaynağının yeni basımı ve genişletilmiş halidir. Yünün nasıl elde edildiği anlatılmıştır. Anadolu’da yetişen keçi ve koyunlardan elde edilen yünlerin iplik haline getirilmesi de kaynakta yer almıştır. Dokumacılık için önemli olan yörüklerin tarihçeleri, yaşam biçimleri ve Anadolu’da hangi bölgelerde konar-göçer oldukları da anlatılmıştır. Dokumanın temeli olan çözümlü hazırlama işlemleri ve tezgaha aktarılması, yörüklerde kullanılan yatay tezgahlar da fotoğraflarıyla birlikte yayında anlatılmıştır. Aynı zamanda kilimin tarihçesi ve tanımının yanı sıra kilim dokuma teknikleri, tekniklere uygun geometrik ve bitkisel motif çizimleriyle birlikte verilmiştir. Ayrıca motiflerin anlamları ve kullanım şekilleri, ne amaçlı kullanıldıkları yani sembolik anlatımları da kaynakta kullanılmıştır.

DENİZ, B. (1998) Anadolu-Türk düz dokuma yaygılarının tarihçesi, yaygı tipleri ve teknik özellikleri hakkında bilgi vermiştir. Ayrıca, yazar Ayvacık yöresine ait düz dokumalarının tarihçesi, desen ve motif özellikleri, dokuma tipleri, kullanılan araç gereçler ve yöreye ait düz dokumaların fotoğraflarıyla birlikte ayrıntılı biçimde anlatmıştır.

DENİZ, B. (2000) Anadolu-Türk halı ve düz dokuma yaygılarının tarihçesi ve teknik özelliklerini buldukları yörelere göre anlatılmıştır. Ayrıca, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan Türk Cumhuriyetlerindeki halı ve düz dokumaların tarihi ve teknik özelliklerine kaynakta yer verilmiştir. Bazı yörelere ait halı ve düz dokuma yaygılarının teknik çizimleri ve fotoğrafları kaynağın değerlendirme ve sonuç kısmında verilmiştir.

DURUL, Y. (1977) Dokuma sanatının tarihteki ilk örneklerinden başlayarak, Palaz dokuma hakkında bilgi verilmiştir. Kazılarda bulunan dokumaların fotoğrafı üzerinden anlatım yapılmıştır. Yörük kültüründeki dokumalar ve çeşitlerine açıklamalı olarak yer verilmiştir. Yöresel kilim çeşitleri, cicim ve zili arasındaki farkları, dokuma türleri anlatılmıştır. Yörüklerin dokumalarında kullanılan motiflerin çizimleri de ayrı başlık halinde verilmiştir.

ERBEK, M. (2002) Anadolu el sanatlarında kullanılan motiflerin halı, kilim, cicim... v.b. düz dokumalardaki örnekleri ile, oya, işleme, ahşap, taş gibi el sanatlarındaki örneklerle beraber ele alınarak incelenmiştir. Yazar el sanatlarında kullanılan motifleri; doğum ve çoğalmayı simgeleyen motifler, yaşamı simgeleyen motifler ve ölümü simgeleyen motifler olarak 3 kategoriye ayırarak ele almıştır. Bu motiflerin Türkiye'deki kullanımlarının hemen hemen hepsini çizimleri ve fotoğraflarıyla birlikte verilmiştir.

ERGEN, B. (2010) Yozgat ili ve Sorgun ilçesinde yapılan araştırma kapsamında 40 adet kilim, cicim ve zili örnekleri renk, motif ve desen özellikleri bakımından incelenmiştir. Yazar, yörede düz dokumalarda kullanılan motifleri ve motiflerin anlamlarını da vermiştir. Araştırma kapsamında olan düz dokumaların özellikleri ve yörede çekilmiş fotoğrafları bilgi formları şeklinde ekler kısmında incelenmiştir.

ESİN, E. (2003) Türk sanatında simgesel yönleriyle öne çıkan bazı ikonografik motifleri ele alarak kaynakta yer verilmiştir. Türk sanatında maden unsuruyla ilgili dağ, ağaçlı dağ, ay-yıldız motifinin ikonografisi, Türk sanatında at, Türklere ait iki kuş gibi Orta Asya'dan Osmanlıya değin olan süreçte Türk sanatında geçen ikonografik motifler örneklerle ele alınmıştır.

ETİKAN, S. (2012) geleneksel dokumalar içerisinde sayılan ve kullanım amacına göre dokunan sargı kilimleri Muğla ve çevresindeki özelliklerine göre anlatılmıştır. Sargı kilimlerinin yörede hangi özelliklere sahip olduğu, yöre halkının bu tip dokumaları nerede ve ne zaman kullandığı makalede açıklanmıştır. Ayrıca yörede sargı kilimlerinin Seydiler, Eldirek ve Alara kilimleri olarak isimlendirildiği de makalede örnekleriyle birlikte verilmiştir.

ETİKAN, S.ve F. N. ÖLMEZ (2013) Muğla iline bağlı Bodrum, Fethiye, Milas ve Marmaris ilçeleri ve bu ilçelere bağlı köy ve kasabalardaki kirkitli dokumalar ve bu dokumaların renk, motif ve desen özellikleri belirlenerek katalog çalışması yapılmıştır. Katoloğda yer alan düz dokuma yaygıların bazı teknik özellikleri, renk, motif ve desen özellikleri ayrıntılı fotoğraflarıyla birlikte yayında verilmiştir.

GOMERSALL, S. (1999) kilim hakkında bilginin yanında göçebe kültürü nedir? neden dokuma kullanmışlardır? gibi bazı sorular kaynakta cevaplanmıştır. Kilimde kullanılan iplikler ve ipliklerin boyama biçimleri hakkında bilgiler verilmiştir. Güney Asya, İran gibi bölgesel kilimler fotoğrafları ve bazı teknik bilgileriyle birlikte kaynakta yer almıştır.

GÖRGÜNAY, N. (2002) boy ve oymaklara ait hayvanların birbirine karışmaması için ortaya çıkan damgalar, çadırlarda, parada, halı ve kilimlerde, mezar taşlarında hatta devlet armalarında da kullanılmıştır. Ok-Yay ve Yaba olarak da bilinen, Selçuklu halılarında ve o dönemin mimari eserlerinde de kullanılan damgaların günümüze değin geldiği açıklanmıştır. Görgünay, dokumalarda ve mimari eserlerde yer alan yanlışları fotoğrafları ve açıklamalarıyla birlikte vermiştir.

HART, K. (2007) göçebe kültürün yaşam biçimlerini ve yaşamlarında kullandıkları dokuma tiplerini bazı teknik bilgileri ile birlikte anlatılmaktadır. Saçıkara yörüklerini örnek alarak, kullandıkları dokumaların isimleri, dokumaların nerelerde kullanıldıkları detaylıca bilgilendirilmiştir. Kaynakta katalog kısmı oluşturulmuştur. Düz dokumaların hangi yöreye ait olduğu, dokuma çeşitleri verilmiştir.

HULL, A. ve N. BARNARD (1991) kilimin tarihçesi ve kullanımı, kilim dokumada kullanılan araç ve gereçler, kullanılan iplikler, yünün iplik haline dönmesi gibi kilimin temel konuları hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca kilimin teknikleri, dokumada kullanılan motifler ve motiflerin ne anlatmak istedikleri yer almıştır. Kilimin duvarda ve yer yaygısı olarak kullanımı veya çanta, dekoratif mobilyalarda kullanımı gibi çeşitleri de verilmiştir.

HULL, A. ve J.L. WYHOWSKA (1993) bazı ülkelere ait kilim örnekleri resimlerle birlikte 11 bölüme ayırarak anlatılmıştır. Yazarlar kilim hakkında genel

bilgi (çeşitlerini teknik çizimleriyle beraber vererek), yapım aşamaları (iplik hazırlamadan, bitimine kadar olan süreç), motifler ve motiflerin anlamları hakkında da bilgileri vermişlerdir.

ILGAZ, F. (1988) Eşme İlçesinde dokunan kilimler teknik özellikleri, renk, motif ve desen özellikleriyle birlikte incelenmiştir. Eşme ilçesindeki 18 köy araştırma kapsamına alınmıştır. Yazar, yörelere ait isimlendirilmiş olarak bulunan kilimlerin tüm özellikleriyle incelemiştir. Kilimlerde kullanılan ipliklerin fiziksel ve kimyasal özellikleri çizelgeler kısmında, ilçe'ye ait kilimlerinde fotoğrafları ve motif çizimleri şekiller dizininde verilmiştir.

KARAHAN, R. ve E. TAŞ. (2006) Yüzüncü Yıl Üniversitesi Türk El Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi arşivinde bulunan kilimlerin isimleri motifleri, motiflerin çizimleri ve kompozisyonları fotoğraflarla anlatılmıştır. Ayrıca envanter bilgileri de açıklamalı olarak verilmiştir. Yayında kilim hakkında bilgi verilirken, Van yöresine ait de kilim dokumacılığı faaliyetleri hakkında kısaca bilgilendirme yapılmıştır.

KARAHAN, R. (2007) araştırma Van Gölü civarında yapılmıştır. Yazar, yöreye ait düz dokumaların Hakkari ili ve köylerinde dokunduğunu tespit etmiştir. Kaynakta genel kilim bilgisinin yanısıra, yöre kilimlerinde kullanılan yün ipliklerinin boyanması ve kullanılan bitkiler, kilim ve düz dokumaların yöredeki isimleri, renk, desen ve motif özellikleri hakkında bilgileri fotoğraflarla birlikte verilmiştir.

KIRZIOĞLU (G), N. (2001) en eski Türkler'in olduğu Altaylar, Urallar ve Hazar Denizi'ne kadar olan bölgelerde iklim şartlarına olan uyumları ve bunun dokumacılıkla ilişkilendirilmesi hakkında bilgi verilmiştir. Dokumacılığın tarihçesine geniş kapsamlı olarak yer verilmiştir. Göktürk Alfabesi'ndeki harflerden yola çıkılarak dokuma örnekleri fotoğraflarıyla birlikte verilmiştir. Türk Dünya'sındaki kirkitli dokumalarda, mimari eserlerde ve diğer el sanatlarında kullanılan ortak yanırlar (motifleri) örneklerle anlatılmıştır.

KÖSTÜKLÜ, N. (2010)Yalvaç ilçesinin Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kadar olan zaman dilimindeki sosyo-kültürel tarihine ışık tutan araştırmalarından oluşan bir kaynaktır. Ayrıca savaşlarda şehit olan Yalvaçlı askerleri de bölümlere ayırarak anlatılmıştır. Yalvaç tarihindeki kültürel yaşantıya örnek vermek açısından da

mahalle fırınları ve her yönüyle Yalvaç'ın kültürünü anlatan Traşzade Konağı da söz edilmiştir.

KURUCU, N. (2005) Yalvaç tarihi, gelenek ve görenekleri, önemli el sanatlarını, iktisadi durumu hakkında bilgi verilmiştir. El sanatlarının bugünkü durumu, yok olan el sanatlarının nedeni açıklanmıştır. El sanatlarından olan kıl dokumacılığı hakkında bilgiler de verilmiştir. Kaynaktaki bazı belgeler fotoğraflarla da desteklenmiştir.

ONUK, T. Ve F. H. AKPINARLI. (2003) Osmanlı'nın kurucusu olan Karakeçili aşiretinin günümüze kadar gelmiş yerleşimlerinden olan Şanlıurfa Karakeçili aşiretinin özellikleri anlatılmıştır. Yazarlar, Karakeçili kilimlerinde kullanılan araç-gereçler, teknik özellikler, renk, motif ve desen özellikleri ile aşirete ait yörede bulunan kilim örneklerinden bir katalog oluşturmuşlardır.

ÖLÇER, N. (1988) kilim ve düz dokumaların tarihiyle ilgili geniş bilgiler verilmiştir. Anadolu'daki kilimin gelişim aşamaları anlatılmıştır. Yazar, kilim ve düz dokumaların çeşitleri ve tekniklerinden bahsetmiştir. 19. Yüzyıl sonrası toplanmaya başlanmış olan kilim ve düz dokuma eserler Türk ve İslâm Eserleri Müzesinde sayıca fazla yer tutmaktadır. Bu yayına içlerinden seçilerek alınmış 80 adet düz dokuma ve kilim örnekleri fotoğraflar ve envanter bilgileriyle birlikte verilmiştir.

ÖLMEZ, F ve S. ETİKAN, (2013a) dokuma kültürü açısından önemli merkezlerden biri olan Fethiye ilçesinde dokunan "Alara Düz Dokumaları"nda kullanılan araç-gereçler, iplik hazırlama ve boyama, dokuma işlemleri, renk, motif ve desen özelliklerini fotoğraflarıyla birlikte anlatılmıştır.

ÖLMEZ, F ve S. ETİKAN, (2013b) Bodrum kilimleri kendine özgü renk, motif ve desen özelliklerinin belirlenmesinin yanı sıra hammadde ve boyut özellikleri bakımından da incelenmiştir. Yöre dokumacılığı bakımından önemli olan kilim dokumacılığında kullanılan araç-gereçler, iplik hazırlanma ve boyama, dokuma teknikleri, renk, motif ve desen özellikleri fotoğraflarıyla birlikte verilmiştir. Yöre dokumalarından olan Parmaklı Kilim, Al Kilim, Turnalı Kilim ve Çubuklu Kilimlerden örnekler verilmiştir.

ÖZBAYIR, N. Ş. (2010) Mersin ili ve 6 merkez köyünde dokunan düz dokumaların teknik özellikleri, kullanılan araç ve gereçler, renk, motif ve desen

özelliklerinin yanında düz dokumaların kullanım alanları, dokuyucu özellikleri, dokuma sırasında karşılaşılan sorunlar ve çalışma şartları araştırılmıştır. Araştırma kapsamına alınan 100 birey ve 50 adet düz dokuma örneği bilgi formuyla beraber detaylı fotoğraflarıyla birlikte verilmiştir.

ÖZTÜRK, F. (2005) Manavgat ve köylerinde bulunan yörük kültürünü de anlatan düz dokumaları teknik özelliklerinin yanı sıra renk, desen ve motif özellikleri bakımından araştırılmıştır. Yazar sadece Manavgat ve köylerini kapsam içine almayıp, Antalya, Alanya ve Side Müzeleri'ndeki düz dokumaları da inceleyerek yöreye ait olanları araştırma kapsamına almıştır. Yöreye ait düz dokumaların çizimleri ve teknik bilgileri fotoğraflarıyla katalogta yayınlanmıştır.

SEYİRCİ, M. (2000) yazarın dergi ve yıllıklarda yayınlanmış "Batı Akdeniz Yörükleri" ile ilgili yazılar bu yayında toplanmıştır. Yörük ve Türkmen kültürü arasındaki fark, Yörük yaşantısı, bu bölgedeki çeşitli yörüklere ait düz dokuma örnekleri hakkında bilgiler bu yayında derlenmiştir.

SOYSALDI, A. (2009) düz dokumalarda kullanılacak yünün hazırlanması, iplik haline getirilmesi, çözgü hazırlama gibi ön hazırlık aşamalarından bahsedilmiştir. Yazar, düz dokumaların çeşitleri hakkında bilgi verirken, kilim ve düz dokumalarda kullanılan motiflerin teknik çizimleri ve örneklerle anlatımı yapılmıştır.

SUBAŞI, E. (2006) Sivas Divriği, Hafik ve Zara yörelerine ait 1905-2003 yılları arasında dokunan 100 adet kilim örneklerinden 44 adet seçilerek teknik özellikleri, renk, motif ve desen özellikleri, kullanılan malzeme bilgileriyle birlikte anlatılmıştır.

TAŞ, E.(2012) Malatya Müzesi envanterinde kayıtlı bulunan seksen bir adet düz dokumalar teknik ve renk, motif, desen özellikleriyle birlikte incelenmiştir. Araştırma kapsamında bulunan düz dokumalar çevre illerden satın alınarak müze kapsamına alınmıştır. Yayında incelenen düz dokumaların motif bilgileri çizimleri anlamlarıyla birlikte verilmiştir.

WRIGHT, E. R. ve J. T. WERTIME. (1995) ortaçağ dönemi tekstillerinden başlayarak, klasik halılar, düz dokumalar, iplik çeşitlerinden yün, pamuk, ipek, dokumada kullanılan araç gereçler, iplik boyama ve dokuma aşamaları anlatılmıştır.

Ayrıca Kafkas kültürü, tarihçesi, yerleşim yeri hakkında da geniş bilgiye yer verilmiştir.

YAZICIOĞLU, Y. (1992) el dokusu halıcılığın tarihçesi, el dokusu halıcılık ve Türkiye'deki üretimi ve sorunları, el dokusu halıcılıkta kullanılan araç ve gereçler, desen hazırlama tekniği, dokuma teknikleri, dokumaya başlamadan önce yapılacak işlemler, dokuma işlemleri ve dokumanın bitirme işlemleri hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca halı bakım ve onarım işlemleri, nasıl onarımı yapılması gerektiği konuları da anlatılmıştır.

3. KURAMSAL TEMELLER

3.1. Anadolu'da Düz Dokumacılık

Orta Asya'da bulunan Türkler keçe, halı ve düz dokuma yaygıları daha çok yaygı ve örtü malzemesi olarak kullanmaktadırlar. Bu yaygıların keçe dışında halı ve düz dokumalar dokuma tekniklidir (Deniz 2000:5-6). Kelime olarak dokumak sözcüğü, “tokmak” kelimesinden oluşan bir fiilden gelmektedir. Anlam olarak ise, bir şeyi tokmaklamak, tokmak ile vurarak oluşturmak anlamına gelmektedir. XI. yy.'da Türkler'de dokuma ile ilgili bilgilerin var olduğu ve Kaşgarlı Mahmud'un yazdığı Divanü Lûgati-'t-Türk kaynağında da geçtiği söylenmektedir. (Deniz 2000:6, Genç 1998:131).

Kelime olarak yabancı kaynaklarda düz zeminli dokuma olarak geçen, düz dokuma yaygılar düğümsüz olarak yapılmaktadır. Düğümlü dokuma (halı)dan farklıdır. Türkiye'de yaygın olan düz dokuma yaygılar kilim, cicim, sumak ve zilidir. Bunların en yaygın olanı kilimdir (Balpınar1982:15).

Kilim, yatay olan atkı ipliklerini dik olan çözgü iplikleri arasından geçirilmesiyle yapılan dokuma şeklidir. Bu dokumaya üçüncü iplik dediğimiz deseni oluşturan çözgü ve atkı ipliklerinin dışında özellikle farklı renklerde ipliklerin eklenmesiyle zili, sumak ve cicim tekniklerinde kullanılarak yapılan dokumalardır. Kilim, bazı ülkelerde farklı isimlendirme almıştır. İran'da “gelim”, Kafkaslar'da “palas”, Romanya'da “chilim” ve Afganistan'da “kelim” olarak söylenmektedir (Allane 1995:7).

Dünyanın ve Türklerin bilinen en eski düğümlü halısı olan ve M.Ö. III-II. yy. 'da Hunlar tarafından dokunduğu bilinen Pazırık Halısı, Rus arkeoloğu Rudenko tarafından V. Pazırık Kurganı'nda bulunmuştur. Bu kurgandan Pazırık Halısı dışında keçe ve düz dokuma yaygılar da çıkarılmıştır (Kırzıoğlu 1998:137-138). Pazırık'ta Başadar Kurganı'nda ve Kuzey Moğalistan'daki Noin Ula'da cicim, zili, sumak gibi düz dokuma yaygılarına rastlanılmıştır. Böylece düz dokuma yaygıların tarihi Orta Asya-Türk kökenine dayandırılmaktadır (Allane 1995:9, Deniz 1998:8, Deniz 2000:49, Karahan 2007:34).

Halı ve düz dokuma yaygıların Selçuklular tarafından Anadolu'ya geldiği bilinmektedir ve gelişimlerini bu bölgede sürdürmüşlerdir. Düz dokuma yaygıların

en eski örneklerine pek rastlanılmamaktadır. Çünkü Orta Asya'dan Anadolu'ya geldiğinde halı kadar dayanıklı olmadığından eski örnekleri günümüze değin ulaşmamıştır ya da yok denecek kadar azdır (Acar 1982:13,Deniz 2000:49).

Düz dokumalarının en eski örneklerinden biri Truva kazılarında M.Ö. 2300 yıllarında bulunmuş ve nerede olduğu tam olarak bilinmeyen *kraliçenin örtüsü* adlı kilim örneğidir (Durul 1977:10). Anadolu'da Gordion'da Yassihöyük (Eskişehir) kazılarından çıkartılan ve Filikyalılar tarafından M.Ö. VII. yy.'da dokunduğu bilinen sumak, cicim ve kilim dokumalarına benzeyen dokuma parçaları da diğer eski örneklerden bazılarıdır (Acar 1982:118, Deniz 1998:9, Deniz 2000:49).

Dokuma kültürü Türkler'in Anadolu'ya gelmesiyle hız kazanmıştır. Selçuklular döneminde Konya, Sivas, Kayseri ve Aksaray gibi dokumayla ilgili merkezlerin olduğu çeşitli kaynaklarda bildirilmektedir (Deniz 2000:49, Genç 1998:132, Sümer 1984:47). Fakat o dönem kilimleri daha çok Osmanlı kilimleri olarak geçmekte ve Selçuklu döneminden etkilenmiş olduğu görülmektedir. Bu dokumalar Selçuklu ve Beylikler halılarında görülen motiflerle aynı özellikleri paylaşmaktadır. Bir kısmında Ortasya-Türk gelenekleri hakimken, bir kısmın da ise Klasik Osmanlı Dönemi süslemelerinden izler görülmektedir.

Beylikler Döneminde dokunan halı motiflerini Osmanlı dönemi düz dokuma yaygıları motiflerinde de görmek mümkündür. 18.-19.yy kadar dönemlerde dokunan halılardaki hayvan figürlerini o dönem düz dokumalarda da görülmektedir. Aynı benzerlikte 15.-16. yy. Erken Osmanlı Dönemi halı motifleri eşkenar dörtgen ve sekizgenlerdir. Yani geometrik formdadır. Bu tip örneklere İç ve Batı Anadolu Bölgesi'nde kilim, cicim ve zili dokumalarında, Manisa ve Emirdağ (Afyon) yöresi kilimlerinde görmek mümkündür. 15.-16. yy. Erken Dönem Osmanlı Halıları'nın üçüncü grubunda görülen zeminin iki veya daha fazla karelere ayrılması ve karelerin içlerinin sekizgenlerle doldurulmasına benzer şekilde kilimlerde de rastlamaktayız. Örneğin, Bergama civarı ve Ayvacık-Ezine (Çanakkale) yöresinde eşkenar dörtgenlerle süslenen örnekler vardır (Deniz 2000: 50-51).

16. yy Klasik Dönem Osmanlı Halıları geometrik formulu halılardır. Bu tip halıların desen özellikleri Karaman, Arısama, Emirgazi, Aksaray, Niğde, Kırşehir ve Yozgat gibi yörelerin kilimlerinde de görülmektedir. Günümüzde ise Malatya, Sivas,

Tunceli ve Elazığ gibi çevre yörelerde bu tip geometrik formlu kilimler *toplular* ve *fardalı kilim* olarak isimlendirilmektedir (Çelik 2004:137, Deniz 2000: 52, Ölmez ve Etikan 2013c: 68, Soysaldı 2009:28,191).

Kilimlerde yöresel isimlendirme geçmişten günümüze değin gelmektedir. İzmir çevresinde yer alan Yunddağ olarak bilinen bölgede halı ve kilimlerin zeminleri dört, altı, sekiz, on iki gibi eşit karelere ayrılmaktadır. Bu tip bölünmüş kilimlere o yörede *tabaka kilim* adı verilmektedir (Deniz 2000: 52).

15.-16. yy.'da saray yönetimi kendi ustalarına desen çizdirerek iliksiz kilim tekniğı ile kilimlerini dokutmuşlardır. Halk ise, o dönemde geleneksel teknik bilgileriyle desenlerini çizmişler ve daha çok ilikli kilim tekniğıyle kendi kilimlerini dokumuşlardır. Osmanlı dönemi kilimlerinde iliklerin tek veya çift kenetleme yapılarak kapatıldığı, dokuma tekniğı bakımından da diğer kilim tekniklerine göre daha sağlam olan, bu teknikle dokuma yaptırılmıştır. Bu sayede dokuma tekniğı ve süsleme tarzıyla saray üslûbuna uygun Saray Kilimleri diye de bilinen kilimler ortaya çıkmıştır (Deniz 2000: 52-53).

17.yy'dan beri günümüze kadar ulaşabilen en erken tarihli kilim örnekleri Divriğı'de bulunmuş parçalardır. Bu örneklerde çiçekli motifler arasındaki iliklerin kenetleme yapılarak yok edildiğı görülmektedir. Bu dönemdeki kilimlerde genelde geometrik motifler kullanılmış ve ilikli kilim tekniğıyle ilikler yok edilmiştir (Barışta 1988:107).

Düz dokuma yaygılarının en bilinen dönemi 18.-19. yy. Osmanlı dönemindedir. Bu döneme ait pek çok düz dokuma yaygı örnekleri Anadolu'da görülmektedir. İlikli kilim, cicim, zili ve sumak teknikleriyle dokunmuş düz dokuma yaygılar dokundukları yörelerin özelliklerini de yansıtmaktadırlar. O dönemlerde yerleşik yaşantının aksine konar-göçer yaşantı daha çok olduğu için, konar-göçer yaşamın ihtiyacına uygun namazlağ, seccâde, yer sergisi, duvar örtüsü, sedir örtüsü, yük kilimi veya yük örtüsü, yastık, heybe, çuval ve torba gibi dokuma türleri dokunmuştur ve günümüze kadar da örnekleri gelmektedir. Büyük boyutlu düz dokumalar o dönemlerde pek dokunmamıştır. Ancak, halkın daha sonra yerleşik yaşama geçmelerinden itibaren büyük ebat dokumalar da giderek artmıştır (Acar 1982 :118, Deniz 2000:56).

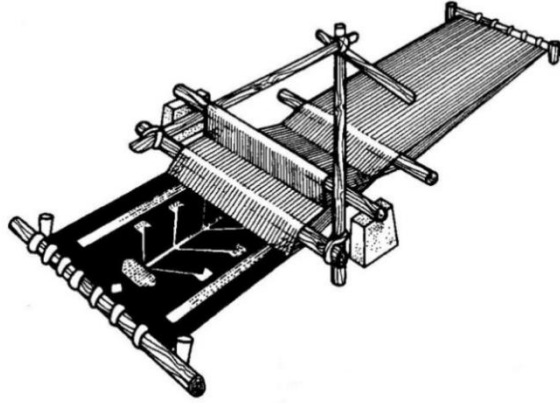
Anadolu geçmişten günümüze değin, zengin özelliklere sahip el sanatlarımızın beşığı sayılmaktadır. El sanatlarımız hammaddesine göre 7'ye ayrılmaktadır. Hammaddesi lif olan el sanatları içerisinde de hazırlama sanatları (iplik eğirme vb.), halıcılık, kilim ve benzeri yaygılar, örgü işleri, mekikli dokumacılık, Keçecilik, kolan dokuma, mutaf işleri (çadır, hayvan yemi torbası, çuvallar), oya işleri, işlemler olarak 10 grupta incelenmektedir. Kilim ve benzeri yaygılar dokuma grubu düz dokumalar olarak da sayılmaktadır. Dokumalar arasında düz dokuma diye adlandırdığımız kilim, cicim, zili ve sumak teknikleridir (Arlı, 1990:17-19, Onuk vd 2003:17).

Dokuma, iki veya daha çok ipliklerin birbiri arasından, üstünden veya altından geçirilmesiyle meydana gelen üründür (Deniz 2000: 57). Tezgahta atkı ipliklerinin (yatay) çözgü ipliklerinden (dikey) geçirilmesiyle dokuma oluşmaktadır. Şayet deseni oluşturan yatay (atkı) iplikler dokumanın ön planında ise, bu tip dokumaya **atkı yüzlü dokuma** denmektedir. Fakat bunun tam tersi olarak dikey (çözgü) iplikleri ön planda ve deseni oluşturuyorsa bu tip dokumaya da **çözgü yüzlü dokuma** denmektedir. Dokuma en basit haliyle atkı ve çözgüyle yapılabildiği gibi daha fazla ipliklerle de yapılabilmektedir. İki veya daha çok iplikle yapılan dokumalara düz dokuma ve perde, yer sergisi, örtü... gibi yaygılara da düz dokuma yaygılar denmektedir. Kendi aralarında farklı dokuma tekniklerine sahip Kilim, Cicim, Zili ve Sumak gibi dokuma teknikleriyle yapılan dokumalara da düz dokuma teknikli dokumalar denmektedir. Ancak, Anadolu'da dokuma tekniği ayırt edilmeksizin hemen hemen tüm dokumalara kilim diye de söylenmektedir. Cicim, zili ve sumak dokumalarının kilimden farkları tersleri ve düz yüzlerinin aynı olmamasıdır. Üçüncü iplik diye tabir edilen desen iplikleri kullanılarak bu tür dokumalar yapılmaktadır. Bu tür dokumalar aslında tersten yapılmaktadır. Aslında bize görünen düzgün yüzeyi normalde dokumanın tersidir ve desenler, kabarık ve düzenli olarak görülmektedir. Fakat tam tersi olarak bize görünen ters yüzü ise normalde dokumanın ön yüzüdür. Bu tarafın desen iplikleri dağınık ve kopuk olarak gözükmetedir (Deniz 2000:57, Ilgaz 1988:20-21).

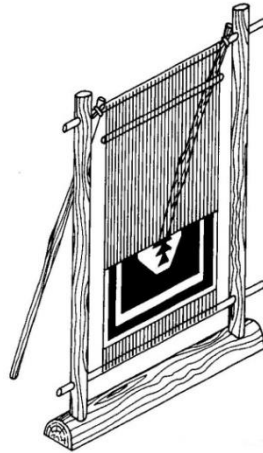
3.1.1. Düz Dokumacılıkta Kullanılan Araç Gereçler

Tezgahlar

Tezgahlar geleneksel olarak büyüklük ve kullanılış bakımından farklılıklar göstermektedir. Ağaç ve metal veya hem metal hem ağaç birarada olan tezgahlar vardır. Tezgah tipi, dokunan kilimin büyüklüğü, şekli ve inceliğine göre de değişiklik göstermektedir. Yatay ve dikey olmak üzere iki çeşit tezgah vardır. Yatay tezgaha konar-göçer yaşam süren dokumacıların kullandığı tezgah da denilmektedir (Akpınarlı vd. 2008:113, Davies 2000:27). Dikey tezgah ise köy tipi ya da yerleşik hayatta olan dokumacıların tezgahıdır (Allane 1995:25). Yatay tezgahlar ağaçtan yapıldıkları ve kolay taşınabilir özelliklerinden ötürü yörüklerin gittikleri yerlere de rahatça taşınabilmektedirler (Şekil 3) (Davies 2000:27-28).

Şekil 3. Yatay tezgah (konar-göçer tipi) (Allane1995:26)

Şekil 4. Dikey tezgah (yerleşik yaşam tipi) (Allane 1995:26)

Dikey tezgahlar Bu tip tezgahların avantajı kurulumu sabit olduğundan, dokuyucu dokumasını her zaman yapabilme şansı vardır (Şekil 4) (Allane 1995:25). Dikey tezgahlar sarmalı ve germeli tezgahlar olarak ikiye ayrılmaktadır (Akpınarlı vd. 2008:113, Aytaç 1997:42, Yazıcıoğlu 1992:52).

Sarmalı Tip Tezgahlar:

Anadolu'da en çok kullanılan tezgah tipidir. Dokunan halı ve düz dokumalar tezgahın alt merdanesine sarılarak dokumaya devam edilmektedir. Bu tip tezgahlarda dokumanın çözgüsü tezgah üzerinde çözülmeyip başka bir yerde yani çözgü aparatında çözüldükten sonra tezgaha aktarıldığı için çözgünün hatasız çözülmesi, tezgaha düzgün aktarılması, aynı gerginlikte olması önemlidir (Akpınarlı vd. 2008:113, Aytaç 1997:42, Yazıcıoğlu 1992:52).

Germeli Tip Tezgahlar:

Bu tip tezgahlar hem ahşap hem de metal olarak yapılmaktadır. Germeli tip tezgahlarda alt ve üst levendin kendi etrafında dönmeyip aşağı yukarı hareket etmesi sarmalı tip tezgahtan ayıran özelliğidir. Çözgü tezgah üzerinde çözülmemektedir. Alt levent sabitleştirilerek, çözgü işlemi yapılmaktadır. Dokumalar dokundukça alt levent üzerinde arkaya doğru kaydırılır, daha sonra sıkıştırılarak önceki gerginliğe sabitlenir (Akpınarlı vd. 2008:113, Aytaç 1997:42, Yazıcıoğlu 1992:52).

Yer Tezgahı:

Levent vazifesi gören iki adet sıruk, üç adet çatal yatak ve dört adet zemine çakılmış kazıktan oluşan bir tezgah tipidir. Kazıklar ve sıruklar dokunacak halı veya dokumanın enine ve boyuna göre değişmektedir. Çözgü ise, sıruklar arasında ve yere paralel olarak çözülmemektedir (Akpınarlı vd. 2008:113, Aytaç 1997:42).

Kirkit: Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre, “Dokumacılıkta atkı ipliğini sıkıştırmak için kullanılan, demirden veya ağaçtan yapılmış dişli araç” olarak tanımlanmaktadır (Anonim 1982:497). Ayrıca kirkit, hayvan kemiklerinden ve dişlerinden de yapılabilmektedir (Aytaç 1997:35, Soysaldı 2009:21, Yazıcıoğlu 1992:57).

Kullanılan İplikler:

Düz dokumacılıkta kullanılan önemli gereçlerden biri de ipliklerdir. Doğal liflerden elde edilen yün, deve yünü, tiftik, keçi kılı ve pamuk daha çok kullanılmaktadır. Fakat günümüzde doğal lifler yanında sentetik elyaflardan yapılan ipliklerde kullanılmaktadır. Özellikle sentetik ipliğin (orlon) daha ucuz olması ve daha kolay bulunması sebebiyle üçüncü iplik olarak kullanımı yaygındır (Akpınarlı vd., 2008:115).

Yün:

Temeli protein olan ve koyun derisinden elde edilen hayvansal kaynaklı lif grubunda sayılan yün, dokumacılıkta en fazla kullanılan liflerden biridir. Yün denilince ilk akla gelen koyun yünüdür. Fakat kuzu, deve, keçi, oğlak, tavşan ve alpaga yünleri de vardır. Hayvan yünü için yetiştiriliyorsa ve ilkbahar, sonbahar mevsimlerinde de kırkım yapılıyorsa bu tür yünlere kırkım yünü denmektedir. Yün lifinin ısı tutma ve nem emme özelliği yüksek olmasına karşın, sürtünmeye karşı hassasiyeti de yüksektir. Fakat kıvrılma özelliği sayesinde de sürtünmeye karşı olan dezavantajı dengelenebilmektedir (Babaoğul vd. 2010:112-146, Çelik 2004:123, Gillow vd. 1999:26-27, Mangut vd. 2008:97-133).

Pamuk:

Doğal liflerin temeli olan pamuk, bitkisel liflerden tohum grubundandır. Pamuk lifi, pamuk kozası içerisinde olan “çiğit” adı verilen üst epidermis hücrelerinin uzaması veya uzayan hücre çeperlerine selüloz yığılması nedeniyle oluşmaktadır. Bu tip lifler ticari öneme sahiptirler. Ayrıca pamuk lifleri, lif yapısı nedeniyle esnek, kolayca eğrilip bükülebilen, yumuşak tutumlu liflerdir (Babaoğul vd. 2010:63-87, Gillow vd. 1999:28, Mangut vd. 2008:40, Yazıcıoğlu 1999:50).

Tiftik ve Kıl Keçisi:

Hayvansal lifler grubunda olup, keçi soyundan elde edilen liflerdir. Kendi aralarında tek başına kullanılabildiği gibi diğer liflerle karıştırılarak kullanılmaktadır. Ankara keçisinden elde edilen liflere tiftik denilmektedir. Tiftik parlak ve yumuşak olması, kıvrımlı ve inceliğinden ötürü değerli bir lifdir. Boya tutma kabiliyeti de oldukça iyidir (Babaoğul vd. 2010:145-147).

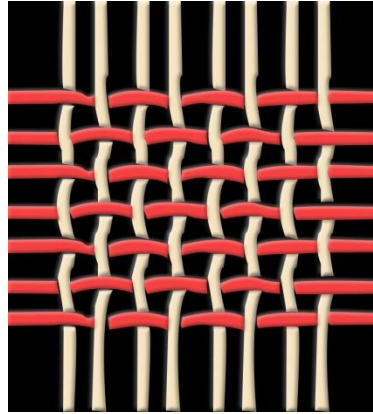
Keçi kılları ise kaba ve kıvrımsız liflerdendir. Genellikle siyah ve kahverengi, nadiren de beyaz ve gri olurlar. Kıl çuvalarda, yem torbalarında, çadırlarda ve kilimlerde kullanılmaktadır (Mangut vd. 2008:142).

3.1.2. Düz Dokuma Çeşitleri ve Dokuma Teknikleri

Kirkitli dokumalar arasında geçen düz dokumalar, kilim, cicim, zili ve sumak gibi havsız dokumalardır. Halk arasında hepsine birden kilim de denmektedir (Kırzioğlu 2001:11, Onuk vd 2003:17).

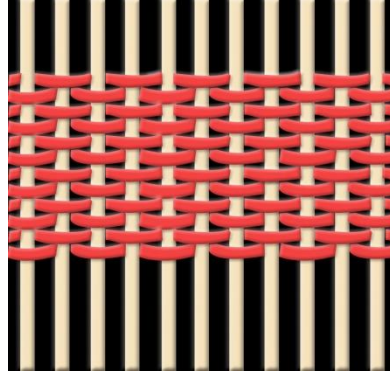
3.1.2.1. Kilim

Hammaddesi çoğunlukla yün ve kıl olan havsız ve kabarık olmayan, çözgü ve atkı iplikleri kullanılarak yapılan, tersi ve düzü aynı olan düz dokumalardır. Yaygılar arasında en fazla kullanılan, çözgülerin atkılar tarafından gizlendiği atkı yüzlü dokumalardır. Kilim dokumalar yer sergisi (yaygı), duvar örtüsü (duvar kilimi), yük örtüsü, perde, yastık gibi ürünlerde daha çok görülmektedir (Acar 1975:19, Acar 1982:47, Anonim 1993:76, Çelik 2004:119, Deniz 1998:16, Deniz 2000:57, Onuk vd 2003: 17-18, Ölçer 1988:17, Soysaldı 2009:27).

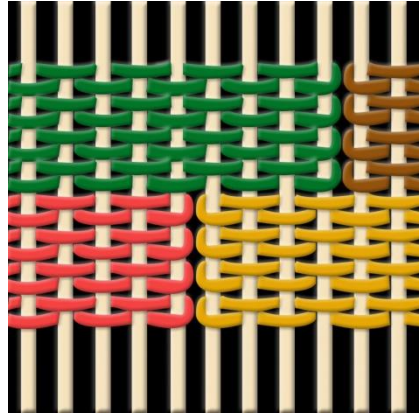
Şekil 5. Bezayağı Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014)

Dokuma tekniklerin en basit hali olan bezayağı dokuma (Şekil 5); orta gerginlikteki atkılarının normal gerilimdeki çözgülerden bir alttan bir üstten geçirilmesiyle oluşan eşdeğerli olarak yüzeyde görüldüğü bir dokumadır. Bezayağı dokumaya, düz bez dokuma da denmektedir. Sofra örtüleri, torba, perde ve çadır gibi dokumalar bu şekilde yapılmaktadır (Acar 1982:43, Deniz 2000:57, Hull vd 1993:43, Ölçer 1988:17, Soysaldı 2009:189).

Şekil 6. Düz Atkı Yüzlü Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014)

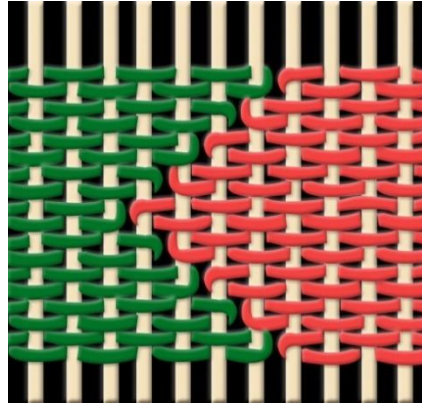
Düz atkı yüzlü dokuma çeşidi (Şekil 6), çözgü ipliklerinin arasından atkı ipliklerinin bir alt bir üstten geçirilmesiyle oluşan ve atkı ipliklerinin çözgüleri tamamen örttüğü bir dokuma türüdür. Çözgüler atkılar tarafından örtülmesi için, atkılar çözgüler arasından bol bırakılarak geçirilmektedir ve kirkitle bastırılmaktadır. Bu şekilde dokunan düz atkı yüzlü dokuma, genellikle çuval, heybe ve düz renkli ve enine bantlar halindeki yaygılar bu dokuma biçimiyle yapılmaktadır (Acar 1982:44, Allane 1995:21, Deniz 2000:57, Hull vd 1993:43-44, Soysaldı 2009:31).

Şekil 7. İlikli Kilim Çizimi (Kılıçarslan 2014)

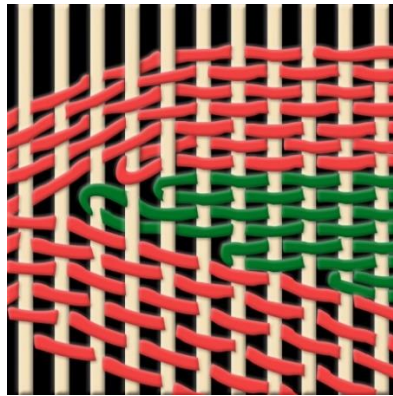
İlikli kilim (Şekil 7), düz dokuma teknikleri arasında en yaygın olarak yapılan dokuma çeşididir. Çözgüleri kapatacak şekilde dokunan farklı renkteki atkı iplikleri, kendi motiflerinin sınırlarından geri dönmektedir. Diğer motifin farklı renkteki atkısı da aynı şekilde kendi motifinin sınırından geri dönmüş olacaktır. Ve iki motif arasında dikey bir çizgi veya ilik meydana gelmektedir. Bu ilikler 1 cm'yi geçmesi istenmemektedir. Çünkü atkı yüzlü dokumalarda daha uzun ilik dokumaları uzun

yırtıklar şeklinde görülebilmekte ve sağlamlık ölçüsü azalabilmektedir. Bu nedenle motifler, köşeli ve enine, çapraz ve kesik çizgilerden oluşmaktadır. Uzun dikey çizgilerden kaçınılmakta ve basamaklara ayrılmaktadır. Bu dokuma tipiyle taban yaygıları, seccade, heybe, çuval gibi dokumalar ilikli kilim tekniğiyle dokunabilmektedir (Acar 1975:21, Acar 1982:47, Allane 1995:21, Davies 2000:32, Deniz 1998:16, Hull vd 1993:44, Karahan 2007:36, Onuk vd 2003:19, Ölçer 1988:18, Soysaldı 2009:28,35).

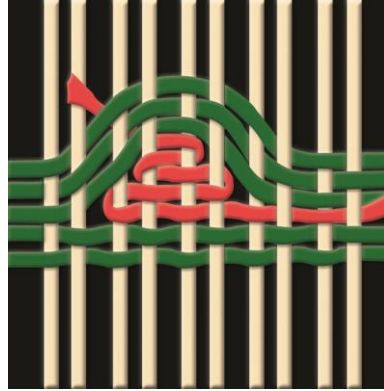
Şekil 8. İliksiz Kilim Çizimi (Kılıçarslan 2014)

İliklerin ve dikey çizgilerin oluşmaması için çapraz ve enine çizgilerden oluşan desenlerin dokumasıyla oluşan dokumaya iliksiz kilim (Şekil 8) denmektedir. Her ne kadar bu dokuma çeşidinde iliklerin oluşması istenmese de bazı yerlerde ilikler de görülebilmektedir. Anadolu'da çoğu yörede iliksiz dokuma tekniğiyle dokunmuş dokuma örneklerine rastlanılmaktadır. Özellikle Konya-Karapınar, Manisa, Aydın ve Denizli çevresinde bu tür dokumalar bulunmaktadır (Acar 1982:48, Karahan 2007:36, Onuk vd 2003:19).

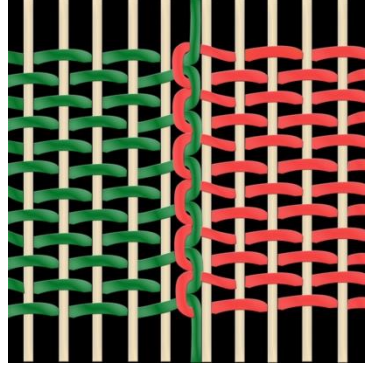
Şekil 9. Eğri Atkılı Kilim Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014)

Kilim dokumaların atkılarını çözgüler arasından eşit şekilde ve enine düz bir şekilde atılmaktadır. Fakat eğri atkılı kilim dokumalarında (Şekil 9) farklı renkte atkılar kirkitle vurulurken desene göre bazı yerde kuvvetli bazı yerde daha hafif vurulmaktadır. Bu şekilde desende eğri ve yuvarlak hatlar meydana gelmektedir. Geometrik hatlı olmayan çiçek motifleri, dal motifinin veya bir yaprağın dokunma şekli ancak düz dokumalarda bu şekilde olabilmektedir (Acar 1975:23, Acar 1982:49, Davies 2000:35, Hull vd 1993:46, Karahan 2007:36, Onuk vd 2003:19, Soysaldı 2009:38-39).

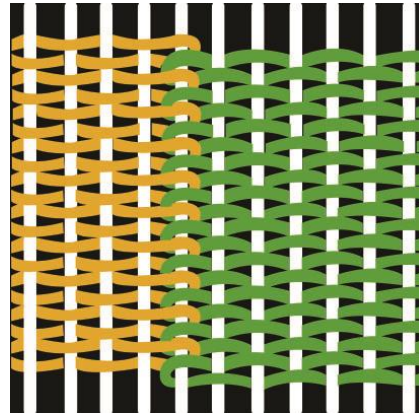
Şekil 10. Normal Atkılar Arasına Ek Atkı Sıkıştırılarak Yapılan Dokuma Çizimi
(Kılıçarslan 2014)

Kilim dokumasında atkı iplikleri düz olarak çözgüler arasından geçirilmektedir. Atkılar arasına ek atkı sıkıştırılması ise (Şekil 10), çözgülerin arasından geçirilen atkılarının üzerine bir başka renkte atkı atılarak sıkıştırılmasıyla oluşmaktadır. Daha sonra ek atkı ipliklerinin üzerine asıl atkı iplikleri atılarak dokuma tamamlanmış olmaktadır. Böylelikle dokuma yüzeyinde hafif bombeler oluşabilmektedir (Acar 1975:23, Acar 1982:49, Hull vd 1993:46, Karahan 2007:36, Onuk vd 2003:19).

Şekil 11. Çift Kenetleme İle İliklerin Yok Edilme Çizimi (Kılıçarslan 2014)

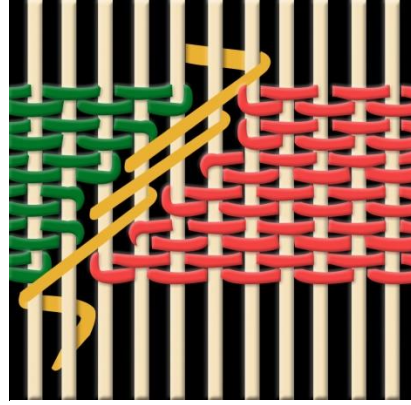
Çift kenetleme ile yapılarak dokunan dokumalarda tamamen iliksiz bir dokuma elde edilmiş olmaktadır (Şekil 11). Çünkü kendi desen alanına gidip gelen atkılar, dönüş sırasında diğer desenin atkısıyla kenetlenmektedir. Çift kenetleme denmesinin nedeni ise; bir desenin atkısı, diğer atkı ile kenetlendikten sonra üstteki ile bir gidiş bir dönüş yaparak bu şekilde bu tür dokuma yapılmış olmaktadır. Dokuma ön yüzünde kesin çizgilerle birbirinden ayrılmış desen alanları görülmesine rağmen, dokumanın arka yüzeyinde ise iki desenin de atkı iplikleri birbirine dikilmiş veya eklenmiş gibi bir görüntü sağlamaktadır. Anadolu’da dokunan yaygıların dokuması sırasında bu teknik fazla kullanılmamaktadır (Acar 1975:23, Acar 1982:51, Allane 1995:22, Davies 2000:33, Hull vd 1993:45, Karahan 2007:37, Onuk vd 2003:21, Soysaldı 2009:43).

Şekil 12. Atkıların Aynı Çözüden Geri Dönmesi İle İliklerin Yok Edilme Çizimi (Kılıçarslan 2014)

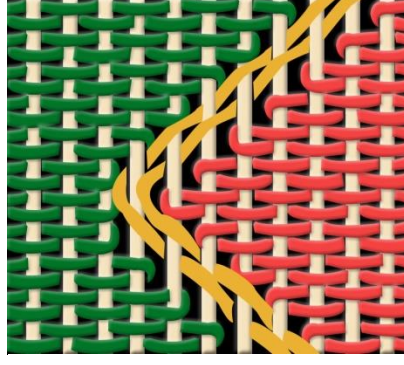
Farklı desen alanlarından gelen atkı iplikleri karşılaştıkları tek bir çözgüden geri dönüş yaparak ilikler yok edilmektedir (Şekil 12). Bu şekilde dikey desen

alanlarındaki çiftler çiftler gruplanmış ve birbirinden ayrılmış çözümlerin birbirine bağlanması sağlanmaktadır. Bazı dokumalarda atkılar teker teker dönüş yaparken, bazen de ikişer ikişer dönüş yaparak ilik yok edilmektedir. Bu teknik, daha önceleri örneğin; “Osmanlı çadır” kilimlerinde bitkisel motifleri elde etmek için kullanılmıştır. Oysa, Türk kilimlerinde fazla kullanılmamaktadır. Dünyada ise, tapestry-figüratif dokumalarında uygulandığı görülmektedir (Acar 1975:23, Acar 1982:52, Allane 1995:22, Davies 2000:33, Hull vd 1993:45, Karahan 2007:37, Onuk vd 2003:21, Soysaldı 2009:43).

Şekil 13. Sarma Kontur Çizimi (Kılıçarslan 2014)

Bu dokumaya bazı literatürlerde ayrı bir desen ipliği ile sarılarak iliklerin kapatıldığı kilim de denmektedir. Dokumanın yüzeyini dolduran atkı ipliklerinin arasında oluşan boşlukların ve iliklerin ayrı bir renk ile arada kalan çözümlere, teker teker enine, yukarıya doğru, dikey ve çapraz olmak üzere dokumanın yüzeyinde sanki sonradan işlenmiş gibi duran çerçeve çizgileri dokunmaktadır. Çerçeve ipliği boşlukta ikinci sıranın doldurulmasına kadar bekletilerek, tekrar bir çift çözüme dolandırılmasıyla bu dokumada oluşan sarma olayı meydana gelmiş olmaktadır. Buna sarma kontur denmektedir (Şekil 13). Anadolu’da hemen hemen her tür kilim dokumasında bu tekniği görmek mümkündür (Acar 1975:23-24, Acar 1982:53, Allane 1995:22, Karahan 2007:37, Onuk vd 2003:23, Ölçer 1988:18, Soysaldı 2009:42)

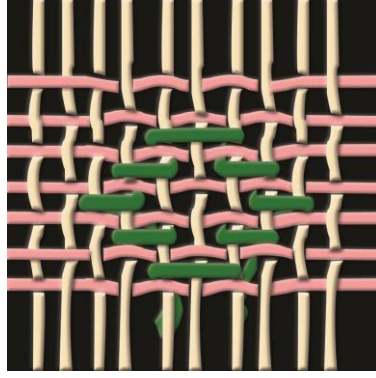

Şekil 14. Eğri Atkılı Kontur Çizimi (Kılıçarslan 2014)

Desenler arasında oluşan boşlukları desen ipliklerinin dışında ayrı bir renk ipliği ile doldurarak eğri atkılı kontur tekniği dokumada uygulanmış olmaktadır (Şekil 14). Desenin kenarından desene paralel bir şekilde çözümlerin arasından kontur ipliği ile çözümler sarılmaktadır. Bu şekilde enine atılan atkılar çevresinde dikey, çapraz eğri şeritler halinde konturlar dokunmaktadır. Anadolu’da bu teknik Konya, Afyon ve Dazkırı kilimlerinde özellikle görülmektedir (Acar 1975:24, Acar 1982:54, Karahan 2007:37, Onuk vd 2003:23, Soysaldı 2009:41).

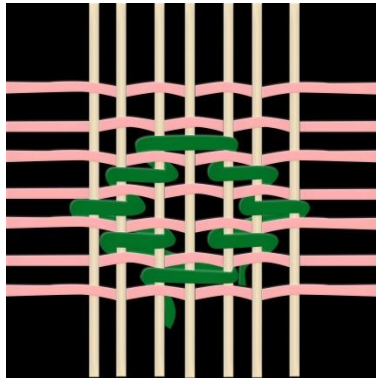
3.1.2.2. Cicim

Diğer tür kilim ve bezayağı dokumalardaki gibi atkı ve çözümler ipliklerinin yanısıra üçüncü desen ipliklerinin kullanıldığı bir dokuma türüdür. Ayrıca cicim dokumalar, tek yüzlüdür, düz yüzeyinde motifler varken, ters yüzeyinde sarmadan kalan iplikler mevcuttur. Cicim dokuması, bazen iki dokuyucu tarafından yapılmaktadır. Biri yaygının önüne otururken biri de tersine oturarak dokuma yapmaktadır. Çünkü cicim dokumalarında dokumanın asıl yüzü dokuyucuya göre ters kısmıdır. Ayrıca ipleri kolayca takip etmek amacıyla cicimler yaygının tersinden dokunmaktadır. Çoğunlukla hammaddesi yündür. Cicim dokumada motifler sarma işlemi gibidir. Motiflerde genellikle çapraz ve dikey çizgiler kullanılırken, eşit sarma ve atlamalarla meydana gelmektedir. Motifler, dokuma yüzeyinde sanki sonradan işlenmiş duygusu vermektedir. Daha çok heybe, yastık, çuval, torba ve yer yaygısı olarak dokunan cicim dokumalar vardır (Acar 1975:28, Acar 1982:55, Anonim 1993:90, Deniz 1998:26, Deniz 1998: 17, Durul 1977:29, Kırzioğlu 2001:11, Ölçer 1988:18, Soysaldı 2009:93).

Şekil 15. Seyrek Motifli Cicim Çizimi (Kılıçarslan 2014)

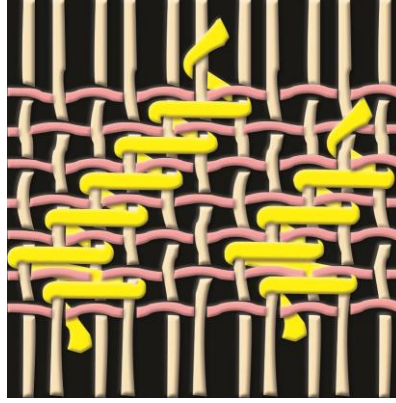
Dokumayı oluşturan aynı kalınlıkta atkı ve çözgü ipliklerine nazaran üçüncü desen ipliğinin daha kalın olması gerekmektedir. Bunun nedeni dokumanın yüzeyinde bir kabartma oluşturabilmek için. Seyrek motifli cicim tekniği (Şekil 15), çapraz ve dikey çizgilerden meydana gelen daha çok ufak motiflerden oluşmaktadır. Bu teknik, desen ipliğinin bir çift çözgüyü sarması ile ikinci sırada da motife göre bir çift çözgüyü sarmasıyla meydana gelmektedir. Daha çok serpme motiflerden oluşan desenler ince bez dokumalar üzerine genelde dokunmaktadır. Anadolu'da namazlağ boyutunda dokumaların yanı sıra heybe, çuval, minder gibi ufak boyutta dokumalar bu tür teknikle dokunduğu görülmektedir (Acar 1982:56, Allane 1995:23, Hull vd 1993:48).

Şekil 16. Atkı Yüzlü Seyrek Motifli Cicim Çizimi (Kılıçarslan 2014)

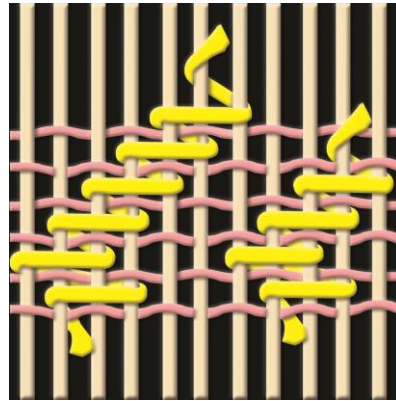
Atkıların çözgüleri tamamen kapatacak şekilde bol bırakılarak kirkitle bastırılmasıyla oluşan atkı yüzlü zemin üzerine, üçüncü desen ipliği ile motiflerin dokunmasıyla oluşturulan dokumadır. Bu tür dokumalara da düz dokumalar arasında atkı yüzlü seyrek motifli cicim tekniği denmektedir (Şekil 16). Bu tür teknik daha

çok daha kalın yaygıların elde edilmesi için tercih edilmektedir. Çünkü zemin daha kalın olacaktır. Heybe, çuval ve torba gibi zemini kalın olması gereken dokumalarda bu teknik uygulanmaktadır. Ayrıca dokumalara süsleyici özellik de sağlamaktadır (Acar 1982:57).

Şekil 17. Sık Motifli Cicim Çizimi (Kılıçarslan 2014)

Sık motifli cicim tekniği daha çok kalın yer yaygıları, heybe, yastık, minder, çuval ve hurç gibi dayanıklı olması gereken dokumalar da uygulanmaktadır (Şekil 17). Üç tek çözgünün üçüncü desen ipliği ile sarılmasıyla bu teknikle dokuma yapılmaktadır. Dokumanın dayanıklı olabilmesi için motiflerin daha sık dokunması sağlanmaktadır (Acar 1982:58, Davies 2000:32, Hull vd 1993:47).

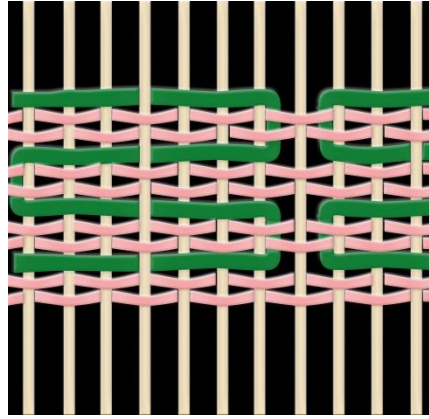
Şekil 18. Atkı Yüzlü Sık Motifli Cicim Çizimi (Kılıçarslan 2014)

Sık motifli cicim dokumasındaki gibi üç çözgü sarılarak bu teknik dokumalarda uygulanmaktadır (Şekil 18). Tek farkı çözgülerin gergin atkılarında daha bol bırakılarak kirkitle sıkıştırılmasıyla oluşan atkı yüzlü dokumalar üzerine sık

motiflerin uygulanmasıyla oluşmaktadır. Anadolu'nun bazı bölgelerinde bu tür dokumalara rastlanılmaktadır(Acar 1982:59, Soysaldı 2009:115).

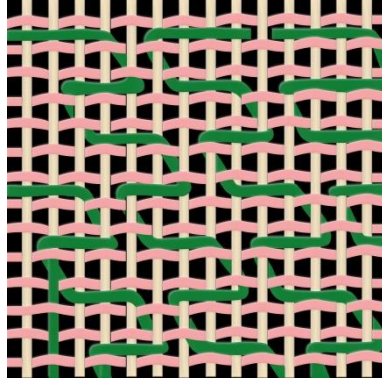
3.1.2.3. Zili (Sili)

Zili dokumalar özellikle sık motifli cicim dokumalarla karıştırılmakla birlikte, aslında tamamen cicim dokumalardan farklılık göstermektedir. Zili dokumalarda da cicim dokumalardaki gibi atkı, çözümlü ipliklerinin yanında motifleri elde etmek için üçüncü desen ipliği kullanılmaktadır. Cicim tekniğinin aksine zili tekniği kolay bir tekniktir dikey ve yatay sıralarda. Fakat cicim dokumalarda desen iplikleri, desenlerin konturlarını oluşturmak için yukarıya doğru atılırken, zili dokumalarda ise desen iplikleri motiflerin içini doldurmaktadır. Ayrıca zili dokumalarda desen iplikleri üç veya beş bir üstten, bir alttan geçerek bir boydan bir boya kendi alanlarında giderler ve tüm zemin boyunca 2-1, 3-1 veya 5-1 atlamalarla doldurulmaktadır. Birinci sıranın sonunda atkı ipliği iki sıra atılmaktadır. İkinci sırada tekrar desen iplikleri atlamalarla boydan boya doldurulmaktadır. İki sıra atkı atılmasından dolayı da daha sağlam olmaktadır(Acar 1975:35, Acar 1982:61, Anonim 1993:100,Deniz 1998:18, Durul 1977:29, Hull vd 1993:48, Kırzıoğlu 2001:15, Ölçer 1988:18, Soysaldı 2009:108).

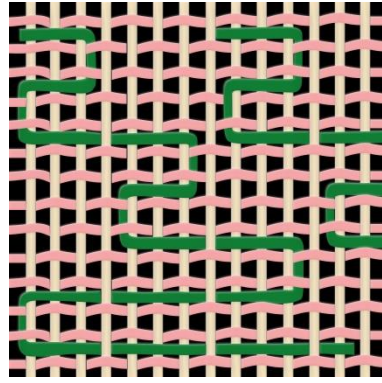
Şekil 19. Düz Zili Çizimi (Kılıçarslan 2014)

Düz zili tekniği ile desenler 2-1,3-1 ve 5-1 atlamalarla doldurulmaktadır (Şekil 19). En başta kalan tek çözümlü ile atlamaların dokumanın yüzeyinde oluşturduğu dikey çizgiler meydana gelmektedir. Dokuma yüzeyi fitilli bir görünüm sağlamaktadır. Anadolu'nun hemen hemen her bölgesinde görülmektedir(Acar 1982:63, Hull vd 1993:48).

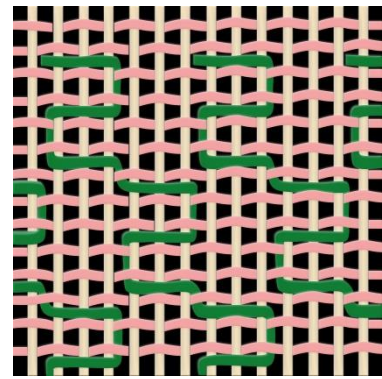
Şekil 20. Çapraz Zili Çizimi (Kılıçarslan 2014)

Çapraz zili tekniğinde her sırada, birer çözgüyü boşa bırakarak desen ipliklerini kaydırma yoluyla verev desenler dokunmaktadır ve çapraz çizgiler oluşturulmaktadır (Şekil 20) (Acar 1982:64, Hull vd 1993:48, Soysaldı 2009:113).

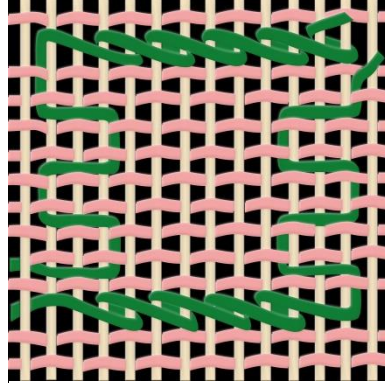
Şekil 21. Seyrek Zili Çizimi (Kılıçarslan 2014)

Seyrek zili dokuma tekniği (Şekil 21), düz dokumanın arasına serpiştirilmiş, kesik kesik birbiri ile bağlantısız 3-1, 5-1 atlamalı ufak motiflerden oluşmaktadır (Acar 1982:65).

Şekil 22. Damalı Zili (Kılıçarslan 2014)

Düz dokuma tekniklerinden biri olan damalı zili tekniği (Şekil 22), 2-1, 3-1 atlamalarla motif içleri doldurulmaktadır. Bu şekil dokuma türü sanki dama taşıymış gibi bir görüntü vermektedir. Bu teknik, çapraz çizgilerin kesişmesinden dolayı zemini damalı zili motifiyle doldurulmaktadır (Acar 1982:66).

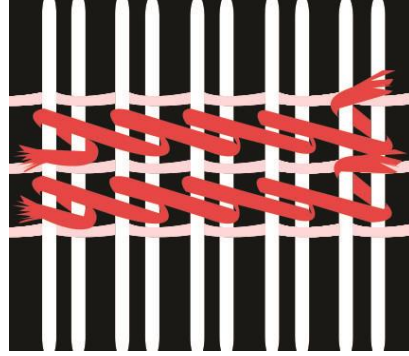
Şekil 23. Konturlu Zili Çizimi (Zili-Verne) (Kılıçarslan 2014)

Konturlu zili tekniği (Şekil 23), 2 veya 3'lü atlamalarla kontur halinde desenlerin oluşturulduğu zili türü dokuma tekniğidir. Düz zeminli dokumalar geniş zeminler üzerinde cicim tekniği gibi konturlardan meydana gelmektedir. Konturların oluşabilmesi için her sırada atkılardan sonra arkadan öne doğru 2-3 çözgü öne geçirildikten sonra, bir üst sıradan geriye döndürülerek tekrar öne geçirilerek geriye doğru 2-3 çözgü atlatılmaktadır. Bu teknik aracılığı ile dikey ve çapraz çizgiler dokunabilmektedir. Enine kontur çizgileri ancak sumak tekniği ile yapılabilmektedir. Sumak tekniği ile çevrilen konturların içi sumak damalı zili veya uzun atlamalarla doldurulmaktadır (Acar 1982:67).

3.1.2.4. Sumak

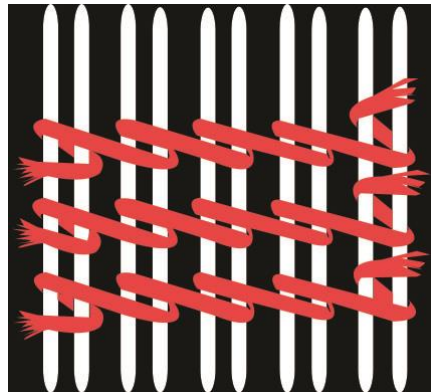
Soumak veya Sumak kelimesi, atkılarının çözgüleri sarılması tekniğiyle yaygıların dokunduğu Güney Kafkasya'daki kasabalardan birinin adı olarak geçmektedir. Bu tip dokuma türü daha çok Kafkasya'dan geldiği bilinmektedir. Anadolu'da ise daha çok Doğu ve Güney Doğu Anadolu'da çuval ve bebek beşiği olarak atkısız sumak ve atlamalı sumak türüne rastlanılmaktadır. Sumak dokuması da tıpkı cicim ve zili dokumalardaki gibi tek yüzlü bir dokumadır ve atkı, çözgü ve üçüncü desen ipliklerinden oluşmaktadır. Fakat bazı yörelerde araya atkı iplikleri atılmadan da sumak dokuması yapılabilmektedir. Bu teknikle dokuma, desen

ipliklerinin çözgü çiftlerine teker teker sarılması ile mümkün olmaktadır. Diğer düz dokuma tekniklerine göre uygulaması daha zordur (Acar 1975:39, Acar 1982:69, Bayraktaroğlu 1991: 40, Deniz 1998:19, Durul 1977:35, Hull vd 1993:48-49, Kırzioğlu 2001:15, Ölçer 1988:18).

Şekil 24. Düz Sumak Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014)

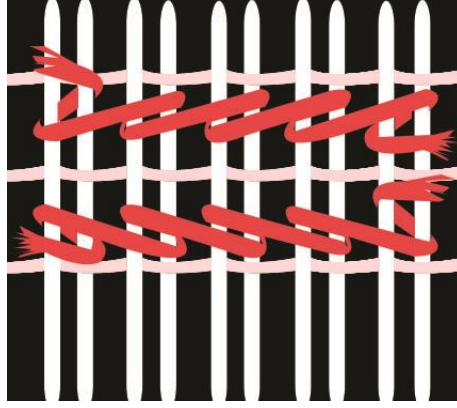
Düz dokuma tekniklerinden biri olan sumak dokumasının türlerinden düz sumak dokuması (Şekil 24), desen ipliklerinin aynı yönde çözgülere sarılması ile oluşmaktadır. Desen iplikleri aynı yönde ya üstten alta doğru ya da alttan üste doğru sarılmaktadır. Araya istenirse atkı atılarak dokuma tamamlanmaktadır. Anadolu'da Çanakkale ve Balıkesir yörelerinde yer yaygılarında görülmektedir. Bunun yanı sıra Güney Doğu Anadolu'da çuval yüzlerinde diğer tekniklerle birlikte dokunmuş olduğu görülmektedir (Acar 1975:40, Acar 1982:70, Hull vd 1993:49).

Şekil 25. Atkısız Düz Sumak Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014)

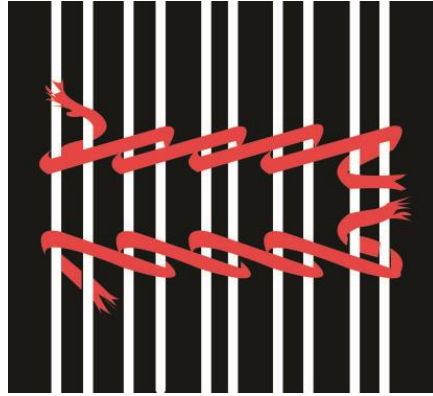
Düz sumak dokumasında desen ipliklerinin arasına atkı atılmadan yapılan dokumaya atkısız düz sumak denilmektedir (Şekil 25). Üçüncü iplik yani desen ipliklerinin çözgüleri çift çift sarılarak dokunma şeklidir. Anadolu'nun bazı

yörelere bu tür dokuma çeşidi görülmektedir. Daha çok çuval dokumalarında görülmektedir (Acar 1975:40, Acar 1982:71).

Şekil 26. Balıksırtı Sumak Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014)

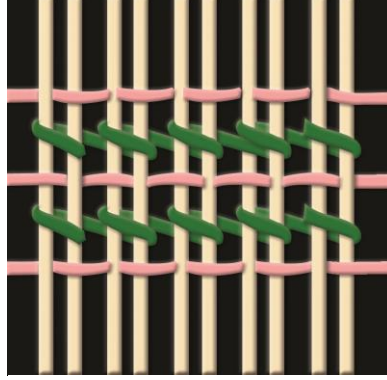
Balıksırtı sumak dokuması (Şekil 26) düz dokuma tekniklerinden biridir ve Batı Anadolu'da yer yaygılarında, Orta Anadolu, Malatya, Gaziantep ve Toroslar'da sıkça rastlanılan sumak dokuma türlerindedir. Desen ipliklerinin her sırada çözümlere çift çift sarılarak dokunmaktadır. Her sıra geçişinde araya atkı atılarak yapılmaktadır. Bu tip sumak dokumasında bir sıra sağa giderken bir sıra sola doğru giderek desen iplikleri çözümlere sarılarak balıksırtı görüntüsü verilerek yapılmaktadır (Acar 1975:40, Acar 1982:72, Allane 1995:23, Hull vd 1993:49, Soysaldı 2009:151).

Şekil 27. Balıksırtı Atkısız Sumak Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014)

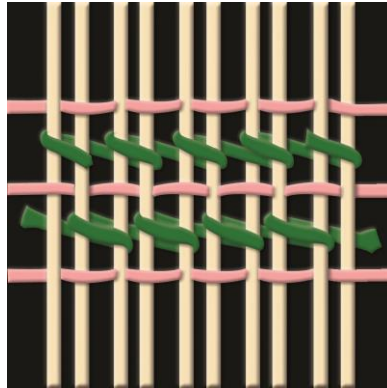
Balıksırtı sumak dokuması araya atkı atılmadan yapılan bir dokuma biçimidir (Şekil 27). İlk sırayı üstten alta doğru şeklinde desen iplikleri çözgü çiftlerine sarılıyorsa, ikinci sırada bunun tam tersi desen iplikleri attan üste doğru çözgümlere

sarılmaktadır. Dokumanın görüntüsü çorap örgüsüymüş gibi görünmesinden dolayı, Güney Doğu Anadolu'da bu tür dokumaya çorap örgüsü de denmektedir (Acar 1975:40, Acar 1982:73).

Şekil 28. Ters Sumak Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014)

Ters sumak dokuması (Şekil 28), düz sumak dokumanın tersine içten dışa doğru desen ipliklerinin sarılmasıyla yapılan ve dokumanın yüzeyinde daha kısa kabarıkların oluşturulduğu sumak dokuma çeşididir. Bu dokuma çeşidi fazla kullanışlı olmadığından tercih edilmemektedir. Fitilli bir görünüş sergilemektedir. Bu nedenden ötürü zili dokumalarına da benzerlik göstermektedir (Acar 1975:40, Acar 1982:74, Hull vd 1993:49).

Şekil 29. Çapraz-Alternatif Sumak Dokuma Çizimi (Kılıçarslan 2014)

Sumak dokumalarının bir çeşidi de çapraz- alternatif sumak dokuma türüdür (Şekil 29). Bu tür dokumada ters sumak dokumasının her sırada birer çözüğü kaydırılmasıyla dokuma yapılmaktadır. İlk sırada içten dışa doğru sarılarak yapılan dokuma, ikinci sırada desen ipliklerinin bir çözüğü kaydırılarak aynı şekilde içten dışa doğru sarılmasıyla yapılmaktadır. Dokumada her sırada atılan atıklar, bazen atkı

atılmadan da yapılmaktadır. Anadolu'da yaygı dokumalarında, çuvallarda ve heybelerde sık kullanılan bir dokuma çeşididir (Acar 1975:40, Acar 1982:75, Soysaldı 2009:152).

3.1.3. Düz Dokumaların kullanım amaçlarına göre isimleri:

Palaz (palas): Kelime olarak Farsça kökenlidir. Anadolu'da kötü yünlerden dokunmuş veya kapı eşiğinde kullanılan eskiyen, değersiz kilimlere palaz veya palas adı verilmektedir. Daha çok göçebe yaşamı süren yaşantılarda görülmektedir. (Deniz 2000:83, Çelik 2004:136, Durul 1977:16).

Çul: Yörüklerde, yörük yaşama biçiminden kaynaklı konar-göçerlikten ötürü taşıma yönünden elverişli olmasıyla büyük önem arz etmektedir. Daha çok iliksiz kilim tekniğiyle, çözgü ve atkısı keçi kılı ve tiftik veya kötü yünler kullanılarak yapılan dokumalardır. Çul dokumalarının desensiz ve basit bir şekilde dokuması yapılabilmektedir. Palaz dokumaları gibi kapı eşiğinde, ev döşemelerinde, halı ve kilimlerin altına serilmek amacıyla dokunmaktadır. *Yer sergisi* diye de bilinmektedir. Çadırların içine sermek için 5-6 m²'lik olan büyük ebatlı çul dokumalar da vardır (Deniz 2000:83, Durul 1977:35, Kayıpmaz vd 1993:36, Soysaldı 2009:190).

Geri: Bu tip yaygılar ise, çadırlarda, at arabasıyla ekin, saman ve ot taşımada kullanılmaktadır. Ayrıca yörelerde geri üzerine ekinleri de serip kurutma işlemini yapmaktadırlar.

Heybe: Konar-göçer yaşantılarda eşya taşımak amacıyla kullanılan bir tür dokumadır. At ve eşek gibi yük taşımak amacıyla kullanılan hayvanların üstüne de atılan bir dokumadır. Geleneksel olarak en çok kullanılan dokumalardandır. Üzeri süslü görülmesi için genelde zili tekniğiyle dokunmaktadır. Ayrıca bazı yörelerde filik denilen renkli keçi kılı takılmaktadır ve inanç gereği nazar değmesin diye boncuk, pul, deniz kabuğu gibi süslemelerde sonradan üstüne dikilmektedir (Deniz 2000:57,86, Ölmez ve Etikan 2014:65, Soysaldı 2009:192).

Torba: Yörüklerde ve göçebelerde yiyecek taşımak veya içerisinde saklamak amacıyla kullanılan dokumalardır. Torba dokumalarda zili tekniği kullanılmaktadır. Yeni gelinlerinde çeyizlerinde mutlaka bir tane torba dokuma bulunmak zorundadır (Deniz 2000:86, Ölmez ve Etikan 2014:68, Soysaldı 2009:195).

Çuval: Yörüklerde buğday, un gibi yiyecekleri saklamak ve taşımak için kullanılan dokumalardır. Anadolu'da büyük çuvala *haral* adı verilmektedir (Deniz 2000:57,86, Ölmez ve Etikan 2014:69, Soysaldı 2009:190).

Mafras: yatak, yorgan ve giysilerin depolanması için kullanılan büyük ebatlı çuvallara denilmektedir (Deniz 2000:87, Ölmez ve Etikan 2014:75).

Ala Çuvallar: Ala kelimesi çuval dokumaların tek renkli olmadığını işaret etmektedir. Ala çuvallar zengin renk ve motiflerle dokuma yüzeyini oluşturmaktadır. Göçebe yaşamında diğer eşya taşıma amacıyla kullanılan çuvalların aksine, ala çuvallarda değerli eşyaları taşımak için kullanılan çuvallardır (Aydın 2011:23).

Namazlık: Anadolu'da namazlağı diye de söylenmektedir. Kilim, cicim ve zili dokumalar daha çok yaygındır. Yalvaç yöresinde de bu tip düz dokumalar mevcuttur (Deniz 2000:83, Soysaldı 2009:194).

Duvar kilimi: Daha çok duvar süsü olarak veya dış etkenlerden duvarı korumak amacıyla dokunan eni dar boyu daha uzun yaklaşık 4-5 m. Uzunluğunda olan dokumalardır. Genellikle ilikli kilim tekniğiyle dokunmuş örnekleri yaygındır (Deniz 2000:84).

Yük kilimi: Göçebe yaşamda insanlar yüklerini taşımak amacıyla bu tip dokuma dokunmuştur. Bunlar büyük ebatlı dokumalardır. Yerleşik yaşamda ise bu tip dokumalar evlerde yüklük olarak bilinen yatak yorganın saklandığı duvar oyuntularının ön görüntüsünü kapamak için yatak yorganın üstüne bu tip dokumalar serilmektedir. Görüntüsü daha düzgün olsun diye yapılmaktadır (Deniz 2000:86, Soysaldı 2009:195).

Sedir-Divan Örtüsü: Anadolu'da Sedir kilimi diye de bilenen bu tip düz dokuma yaygılar, eski evlerdeki divanların üstünü örtmek için kullanılmaktadır (Deniz 2000:86).

Yorgan kilimi: Daha çok yorganın üzerine serilerek sıcak tutması amacıyla dokunmuş bir tip düz dokuma yaygılardandır (Deniz 2000:85).

Beşik kilimi: Günümüzün cibinlikleri gibi çocukları sinek ...gibi haşeratlardan korumak için kullanılan düz dokuma yaygılardır (Deniz 2000:85).

Eşik kilimi: Kilim tekniğinin yanı sıra cicim, zili teknikleriyle de dokunan evlerde kapı eşiğine sermek amacıyla dokunan küçük ebatlı düz dokumalardır (Deniz 2000:85).

Okuntu kilim: Geleneksel olarak düğün öncesi kız tarafının damadın ailesine verdikleri bir nevi davetiye olarak dokunan küçük ebatlı dokumalardır. Genelde kilim tekniktir (Deniz 2000:85).

Yastık: Bu tür dokumalar küçük ve büyük ebatlı olmak üzere iki çeşittir. Özellikle göçebe yaşamlarda sırtını dayaması kullanılmıştır. İçleri sıkı bir şekilde yün ve pamukla doldurulmak suretiyle kullanılmaktadır. Genelde ilikli kilim, cicim ve zili tekniktir (Deniz 2000:85, Soysaldı 2009:195).

3.1.4. Yalvaç İlçesi

Türklerin Anadolu'yu fethinden önce Hititler, Makedonyalılar, Selevkoslar (Makedonya İmparatorluğu parçalandıktan sonra ortaya çıkan dört helenistik imparatorluktan biridir.), Romalılar ve Bizanslıların idaresinde kalan (Çakmakçı 1994:6) Yalvaç (Antiocheia in Psidia), Selçukluların Anadolu'ya hâkimiyetinden sonra 1075 yılında Türk egemenliğine girmiştir. Fakat 1176 Myriokefalon Zaferinden sonra kesin Türk hakimiyeti bölgede sağlanmış oldu. Bu nedenden ötürü Myriokefalon Savaşı Yalvaç için önem arz etmektedir (Anonim, 1983:110, Köstüklü 2010:11-12).

“Yalvaç” ismi, Oğuzların 24 boyundan biri olan Salur'ların kolları Yalvaçlar, Karamanlar ve Ana Bölge'dir. Üçoklardan Salur Oymağının bir kolunun yerleştiği “Yalvaç”lar kolu şimdiki Yalvaç'ın bulunduğu yerde mesken tutmuşlardır (Koç 1983:352, Kum 1941:1158). 1280 yılında merkezi Eğirdir'de bulunan Hamidoğulları Beyliği'ne 1382 yılında ise Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. Beyliğin 6 şehrinden biri de Yalvaç'tır (Anonim, 1983:110, Köstüklü 2010:12-13).

Bir rivayete göre de; “Yalvaç” adı Selçuklu soyundan birinin adına verildiği söylenmektedir. Yalvaç kelimesi Uygurca da Yalavaç şeklinde olup, sözlük anlamı elçi, Peygamber, Resul anlamına gelmektedir. Yol gösterici demektir. Bu bölgeye yerleşen oğuz oymaklarının ilki olmasından ötürü Resul ismi verilmiştir (<http://www.yalvac.bel.tr/index.php?p=163&l=1>, 18.09.2014). Türk tarihinde ise; kişi, boy ve yer adı olarak geçmektedir (Köstüklü 2010:13). Ayrıca Yalvaç'ın sözlük

anlamındaki kökü eski Türkçe’de “Yalvı” sözcüğünden gelmektedir (Koç 1983:352). Malazgirt zaferinden sonra Anadolu’ya gelen Oğuzlardan İzmir Fatih Çavundur Boyundan Çaka Bey’in (Bizans’a esir düşmeden evvel) kardeşi Galabaç (Yalvaç)’ı Midilliye tayin ettiğini Bizans kaynakları yazmaktadır (Seren, 1983:53).

Salur boyuna ait Yalvaç, köy ve mahalle isimlerinin çoğunu bu boydan aldığı bilinmektedir. Yalvaç’ın bir mahallesinin adı Salur, Kızılca mahallesi “Kızıl” obadan, Sağır köyü Salur oymağından, Tokmacık köyünün Salur oymağı “ırı tokmak” obasından aldığı bilinmektedir (Köstüklü 2010:13).

Türk-İslam karakterini taşıyan Yalvaç, Hamidoğulları Beyliği’nden Osmanlı hâkimiyetine geçmiştir. Bu dönemde kültür ve sanat alanında ilerlemelere sahne olmuştur. 1864 yılında Konya’ya bağlı bir belediye iken, Cumhuriyet’in ilanından sonra Isparta’ya bağlanmıştır (Anonim, 1983:110, Köstüklü 2010:14). Yalvaç 13 belde ve 25 köy olarak yerleşim yeri iken (2009 seçimlerine göre), 2014 yerel seçimlerinden sonra 1 belde ve 37 köy den oluşmuş bir yerleşim yeri haline gelmiştir (2014 seçimlerinden sonraki sonuç) (<http://www.yalvac.bel.tr/index.php?p=75&l=1>, 18.09.2014).

Tarıma dayalı ilçe ekonomisi vardır. Meyve sebzeçilik, tahıl, baklagiller gibi tarım ürünleri üretilmektedir. Ayrıca ilçede bulunan tabakhanelerde yapılan deri ürünleri il ve ilçelere pazarlanmaktadır. Geçmişten beri de halı dokumacılığı ve düz dokuma yaygıların dokumacılığı bakımından da Isparta’dan sonra gelmektedir (Anonim Thrz:131).

4. MATERYAL ve YÖNTEM

4.1. Materyal

Araştırmanın materyalini Yalvaç ilçesine bağlı 1 belde ve 37 köy oluşturmaktadır. Çizelge 1’de verilen toplam 38 yerleşim yerinde 82 adet düz dokuma tespit edilmiştir. Ayrıca Yalvaç Müzesi bünyesinde yer alan toplam 43 adet düz dokumalarda araştırma kapsamında incelenmiştir.

Araştırma materyalini yörede dokunmuş ve ilçe müzesi envanterine kayıtlı düz dokumaların yanı sıra, düz dokumada kullanılan araç ve gereçler, dokumalara ait fotoğraflar ve bilgi formları ile araştırma sırasında dokumacılardan karşılıklı görüşme yöntemi ile alınan bilgiler ve bu konudaki yazılı kaynaklar oluşturmaktadır.

Çizelge 1: Araştırma kapsamına alınan belde ve köyler

İlçe	Köy/Belde	Köy/Belde	Köy/Belde
YALVAÇ	Hüyükli Beldesi (B)	Taşevi Köyü	Dedeçam Köyü
	Akçasar Köyü	Yarıkkaya Köyü	Kozluçay Köyü
	Altıkapı Köyü	Terziler Köyü	Körküler Köyü
	Aşağı Tırtar Köyü	Yağcılar Köyü	Kumdanlı Köyü
	Ayvalı Köyü	Yukarı Tırtar Köyü	Kuyucak Köyü
	Bağlarbaşı Köyü	Hisarardı Köyü	Özbayat Köyü
	Celeptaş Köyü	Koruyaka Köyü	Özgüney Köyü
	Çakırcal Köyü	Mısırlı Köyü	Süçüllü Köyü
	Çamharman Köyü	Aşağı Kaşıkara	Tokmacık Köyü
	Gökçeali Köyü	Eyüpler Köyü	Yukarıkaşıkara Köyü
	İleği Çiftlik Köyü	Eğirler Köyü	Sağır Köyü
	Kırkbaş Köyü	Bahtiyar Köyü	Çetince Köyü
	Kurusarı Köyü	Bağkonak Köyü	-

(B)= Belde

4.2. Yöntem

Araştırma ilçeye bağlı 1 belde ve 37 köy toplam 38 yerleşim yerinde gerçekleştirilmiştir. 2013 yılları Nisan ayında alan araştırması uygulanarak tam sayım yöntemiyle yöredeki tüm köy ve belde dolaşarak, düz dokuma yapan dokumacılarla sözlü görüşmeler yapılmıştır. Evlerde bulunan ve camiilere bağışlanan 82 adet düz dokumalar tespit edilerek fotoğrafları çekilmiştir. Ayrıca tespit edilen yöreye ait dokumaların sözlü görüşme yoluyla yöredeki bazı teknik özellikleri, renk, motif ve desen özellikleri de araştırma kapsamında bilgileri alınmıştır. Araştırma kapsamına alınan Yalvaç Müzesi envanterinde bulunan 43 adet düz dokumalarda bazı teknik özellikler, renk, motif ve desen özellikleri bakımından incelenerek fotoğrafları çekilmiştir.

Yörede yapılan araştırmada daha çok yörük kültüründe yaşayan köylerde düz dokumalar tespit edilmiştir. Araştırmaya gidilen tarihe kadar da birçok düz dokuma köylere gelen tüccarlara satılmış, bu nedenden ötürü de bazı köylerde düz dokumalara rastlanılmamıştır.

Yalvaç ilçesinde yörede uğraşılan kirkitli dokumaların tarihsel gelişimi, günümüzdeki durumu, dokumada kullanılan araç-gereçler, dokuma tekniği, dokumalarda kullanılan malzeme ve malzemenin temin edilme şekli, ipliklerin boyanmasında kullanılan boyama materyalleri ve boyama yöntemleri, kullanılan motif ve desenler ile kökeni konusunda alınan bilgiler karşılıklı görüşme yöntemi ile dokumacılardan öğrenilmiştir. Bununla birlikte konu ile ilgili literatür taraması da yapılmıştır.

Yöre dokumalarında kullanılan motifler ve desenlerin tamamı ve ayrıntısı fotoğraflandırılmıştır. Tespit edilen dokumaların motif ve desenlerinin yüzey şemaları “Corel Draw X6” programında yapılmıştır.

Araştırma sırasında gerekli ölçümler yapılarak dokumalara ait bilgi formları hazırlanmıştır. Dokumaların en-boy ölçüsü, atkı-çözümlü sıklığı, saçak uzunlukları gibi bazı teknik özelliklerini oluşturan ölçümler yapılmıştır. Çalışmalar sırasında dokumaların bazı teknik özelliklerini tespit etmek amacıyla uygulanan yöntemler aşağıda açıklanmıştır.

Yöreyle ait motif ve desenlerden yararlanılarak oluşturulan tasarımlar “Booria Cad Cam” programında çizilmiştir.

4.2.1. Kullanılan Araç-Gereçler

Yöre dokumacılığında kullanılan araç gereçler karşılıklı görüşme yöntemi ile dokumacılardan alınan bilgiler ve fotoğraflarla açıklanmıştır.

4.2.2. Dokuma Tekniği

Yalvaç ilçesi belde ve köylerindeki dokumacılar tarafından dokunan düz dokumaların işlem basamaklarından olan iplik hazırlama, boyama, desen hazırlama, çözgü çözme, gücü bağlama, etek örme, saçak örgüsü ve bitirme işlemi dokumacılardan alınan bilgilere göre belirlenmiş ve fotoğraflarla belgelenmiştir.

4.2.3. Düz Dokumaların Teknik Özellikleri

4.2.3.1. Düz Dokumaların En-Boy Ölçüleri, Boy/En Oranları, Yüzey Alanları

Düz Dokumaların en-boy ölçüleri bir şerit metre yardımıyla dokumanın eninde (iki uç ve ortasından) toplam üç, dokumanın boyunda (iki uç ve ortasından) toplam üç ölçüm alınarak bulunmuştur. Her dokuma için bu ölçümlerin ortalamaları alınarak en ve boy değerleri belirlenmiştir.

Dokumaların yüzey alanları ölçümle bulunan en ve boy oranlarının her düz dokuma için ayrı ayrı birbiriyle çarpılması sonucu hesaplanmış ve değerler m^2 cinsinden verilmiştir. Ölçümler ve hesaplamalar Yazıcıoğlu (1992) ve Altınbaş (1979) esas alınmıştır.

4.2.3.2. Toplam Ağırlık, m^2 Ağırlık

Dokumalar el kantarı ile tek tek tartılıp kg. cinsinden ağırlığı bulunmuştur. Bulunan ağırlıklar yüzey alanına bölünerek metrekare ağırlık hesaplanmıştır.

4.2.3.3. Saçak Uzunlukları

Dokumaların saçak uzunlukları 1 mm duyarlıklı cetvel yardımı ile üç farklı yerden dokumaların alt ve üst uçlarından ayrı ayrı ölçümler alınarak saptanmıştır. Daha sonra bu ölçümlerin her bir dokuma için ortalaması alınarak her iki uçtaki

saçak uzunluğu belirlenmiştir. Ölçümler ve hesaplamalar Yazıcıoğlu (1992) ve Altınbaş (1979) temel alınarak yapılmıştır.

4.2.3.4. Etek Uzunlukları

Düz dokumaların etek örgü eni 1 mm duyarlıklı cetvel yardımı ile hem alt uçta hem de üst uçtan olmak üzere üç farklı yerden ölçüm alınarak tespit edilmiştir. Daha sonra bu ölçümlerin ortalaması alınarak bir dokuma için her iki uçtaki etek örgü eni belirlenmiştir.

4.2.3.5. Çözümlü Atkı Sıklıkları Tayini

Yalvaç yöresinde dokunan düz dokumaların atkı ve çözgü sıklıkları bir lup yardımıyla 10 cm uzunluğundaki bölgede, beş ayrı yerden, ende atkı boyda çözgü miktarı sayılarak 10 cm en ve 10 cm boydaki çözgü ve atkı sıklıkları belirlenmiştir.

4.2.3.6. İplik Tayin Metodu

Yörede bulunan düz dokumaların iplik tayini belirlenmesinde TS 626 numaralı “İlmelik Yün Halı İplikleri-El Dokusu Halıları İçin” (Anonim 1987) ve TS 4739 numaralı “Tekstil Liflerinin Tanınması Metodu” (Anonim 1986) standart esas alınmıştır.

4.2.4. Renk, Motif ve Desen Özellikleri

Araştırma materyalini oluşturan dokumalarda kullanılan ortak renk, motif ve desen özellikleri tek tek incelenerek, yöredeki dokumacılarla görüşülerek ve fotoğraflar çekilerek tespit edilmiştir. Bu konuda daha önceden yapılmış araştırma sonuçları ve literatür bilgileri karşılaştırılmıştır.

4.2.5. Tasarımların Oluşturulması

Araştırma sırasında yörede tespit edilen düz dokumaların motif ve desenleri temel alınarak 50x70 cm ebatında düz dokuma tasarımı Booria Cad-Cam programında yapılmıştır.

5. BULGULAR

Araştırma sırasında belde ve köylerde yaşayan kaynak kişilerden edinilen bilgilere göre Yalvaç ilçesi “yörük” olmasından ötürü bazı belde ve köylerinde düz dokumacılık yaygın olarak yapılmıştır. Yalvaç ilçesinin batı bölümünde yani Afyon iline yakın yerlerde daha çok dokumaya rastlanılmıştır. Doğu tarafında, Konya iline ve Akşehir ilçesine yakın taraflardaki köylerde ise geçmişten beri dokuma yapılmamaktadır. Çünkü bu köylerde yaşayan insanların Avrupa’ya göç etmeleri, sadece yazları köylerini ziyaret etmeleri ve çiftçilikle uğraşmaları nedeniyle dokumacıya ve düz dokumalara fazla rastlanılmamıştır.

Özellikle yörüklerde en çok kullanılan taban yaygısı, heybe, torba ve çuval dokumalar Körküler köyünde oldukça yaygındır. Geçmişte dokumacı sayısının fazla olması nedeniyle çok sayıda dokuma yapılmıştır. Fakat günümüzde halen yaşayan dokumacıların yaşlı olmaları ve sağlıklarının dokumaya elverişli olmamasından ötürü artık dokuma pek yapılamamaktadır. Ayrıca daha önceden dokuma yapmış, ama şu an vefat etmiş dokumacılardan dolayı hem dokumacı sayısı azalmış hem de eskisi kadar dokuma yapılamamaktadır. Sadece “Yukarıtirtar” köyünde dokuma yapan bir dokumacıya rastlanılmıştır. Bu dokumacı halen az da olsa yastık veya namazlağ boyutunda dokuma yapmaktadır.

İlçede geçmişte dokumacılığın yaygın olarak yapılmasından dolayı düz dokumalar hemen hemen her evde bulunurken, günümüzde özellikle farklı illerden gelen satıcılara bu dokumaların satıldığı veya ucuz sanayi üretimi olan kilimler ile değiştirildiği bilgilerine ulaşılmıştır. Bu nedenden ötürü de araştırma esnasında bazı köylerde daha önceden dokuma yapılmasına karşın günümüzde dokuma örneklerine rastlanılmamaktadır.

5.1.Yalvaç İlçesi Düz Dokumacılığında Kullanılan Araç-Gereçler

Yalvaç yöresinde düz dokumaların dokunması için yöre insanının “ıstar” dediği ahşap sarmalı tezgah kullanılmaktadır (Şekil 30-31). Tezgahı oluşturan alt ve üst leventlere “bazı”, yan tahta parçalara ise “yan ağaç” (Şekil 32), çözüde gel-git dedikleri çaprazlamayı oluşturan gücüye “küçü ağacı” (Şekil 35), çözügünün çaprazlamasını sağlayan varangelen çubuklara “ara ağacı”, çözügünün ayrı bir yerde hazırlanmasından sonra çubukların alt ve üst leventdeki (alt bazı, üst bazı) yörede

“demir yatağı” denilen kısma yerleştirilmektedir (şekil 34). Alt ve ¼st bazıda bulunan “eğri demiri” denilen demirle de özg¼ ipliklerinin gerginleştirilmesi sağlanmaktadır (şekil 33).

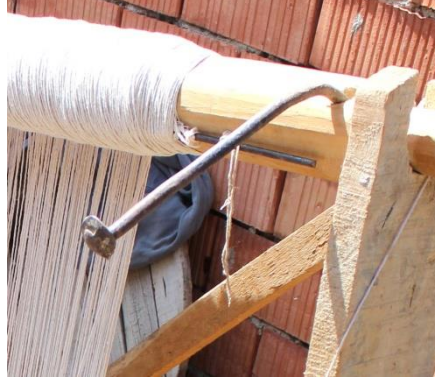
şekil 30. Istar (Solmaz Sarıg¼l-Yukarı Tırtar K¼y¼, 2014) (Kılıçarslan 2014)

şekil 31. Istar (Lale Tokmak-K¼rk¼ler K¼y¼, 2013) (Kılıçarslan 2014)

şekil 32. Istar Yan Ağaç G¼r¼nt¼s¼ (Solmaz Sarıg¼l -Yukarı Tırtar K¼y¼, 2014) (Kılıçarslan 2014)

Şekil 33. Eğri Demiri (Solmaz Sarıgül -Yukarı Tırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)

Şekil 34. Demir Yatağı (Solmaz Sarıgül -Yukarı Tırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)

Şekil 35. Gücü Ağacı (Solmaz Sarıgül -Yukarı Tırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)

Dokumacılıkta kullanılan bir diğer araçta kirkittir. Kirkit; atkı ve desen ipliklerinin sıkıştırılması amacıyla kullanılmaktadır (Soysaldı 2009:21). Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre kirkit; “demirden veya ağaçtan yapılmış atkı ipliklerini sıkıştırmaya yarayan araç” olarak tanımlanmaktadır (Anonim 1982:497). Yörede düz dokumacılıkta halı kirkiti kullanılmaktadır (Şekil 36).

Şekil 36. Kirkit (Yalvaç-Körküler Köyü, 2013)

5.2. Yalvaç İlçesi Düz Dokumalarının Dokuma Tekniği

Anadolu’da dokuma geçmişten günümüze dek önemli bir ürün olarak görülmektedir. Özellikle kadınların evlerinde veya göçebe hayatlarında ihtiyaçtan doğan sebeplerden ötürü yapılmaktaydı. Daha sonraları bu bir gelenek haline gelmiştir. Dokuma yapılmasının başlıca nedenleri evlerdeki veya çadırlardaki yaygı, duvar süsü, eşya veya yiyecek taşımak gibi kullanım amaçlı olarak düz dokuma yaygılar yapılmıştır. Kadınlar veya genç kızlar Anadolu’da çeyizlerine veya evlendikten sonra kendine ve hatta eşine de sağlığı sırasında düz dokuma yaygısı yapmaktadır. Yapılan dokuma ölüm sırasında cenazenin üstüne sarıldıktan sonra camiye götürülür ve cenaze sonrasında dokuma o kişi adına camiye bağışlanmaktadır. Bu dokumalar kişinin yaşamı sırasında darda kalırsa bile kesinlikle satılmaz veya bir başkasına verilmez. Bu inançla kefen beziyle birlikte ölüm sırasında camiye tek götürülecek eşya olarak kabul edilmektedir. Bu dokumalar halk arasında **dünyalık** diye saklanmaktadır. Camiye bağışlanan düz dokuma yaygılara ise **ölümlük-dirimlik** adı verilmektedir. Yörelere göre “ölümlük”, “ahretlik” ve “sargı kilimi” diye adlandırılmaktadır. Muğla ve çevresinde de bu gelenek halen sürdürülmektedir ve bu tip dokumalara da “sargı kilimi” olarak isimlendirilmektedir. (Anonim 2007:X, Çelik 2004:136, Deniz 2000:59,175, Etikan 2012:191-192, Kırzıoğlu 2001:1, Ölçer 1988:16, Ölmez 2012:523, Önder 1991:45-49, Soysaldı 2009:5).

Yalvaç yöresinde de bu gelenek halen sürmektedir. Yörede “Zili” olarak adlandırılan “Ölümlük-Dirimlik” dokumalar kız-erkek farketmeden herkese annesi

veya bir büyüğü tarafından dokunup çeyizleri verilmektedir. Ölüm sırasında da tabutunun üzerine sarılan bu dokumalar daha sonra ailelerin isteğiyle camiye veya cem evine bağışlanmaktadır. İlçe belde ve köyleri camii ve cem evinde bağış yoluyla gelen ölümlük-dirimlik dokumalara rastlanılmıştır.

Yörede düz dokuma tekniklerinden en çok zili tekniği kullanılmaktadır. Zili tekniğinin yanı sıra, cicim ve kilim teknikleri de yapılmaktadır. Sumak tekniği ise çok az daha çok torba dokumalarda motiflerin içine yerleştirilmiştir. Yörede sumak dokumasına “dügüm” denilmektedir. Zili ve cicim olarak dokunan taban yaygılarına ise “zili” olarak söylenmektedir. Dokuma türlerini bir arada da kullanıldığı görülmektedir. Örneğin, kilim-cicim, zili-kilim ve zili-cicim olarak dokumalarda bir arada yapılmaktadır. Kilim tekniğini çözü ve atkı ipliklerini kullanarak dokuma yapılırken, desen atkı iplikleriyle oluşturulmuştur. Cicim ve zili tekniklerinde ise, çözü ve atkı ipliklerinin yanı sıra bu tekniklerde deseni oluşturmakta kullanılan üçüncü iplik kullanılmaktadır.

Yalvaç ilçesi Yukarıtirtar köyünde halen dokuma yapan bir dokumacı vardır. Bu köyde “Aynalı” ve “Tırnaklı” kilim olarak isimlendirdikleri kilimlere rastlanılmaktadır.

Yörede düz dokuma tersten yapılmaktadır. Desenin düzgün hali tezgahın diğer tarafında kalmaktadır. Torba dokuma yapılırken de ön ve arka bir arada dokunmakta ve ön tarafı tersten dokunurken, arka tarafı önden dokuyucuya bakan tarafta olarak dokuma yapılmaktadır. Ayrıca, cımbar ipi yörede de kullanılmaktadır. Cımbar; dokuma esnasında kenar düzgünlüğünü ve kenarlarından daralma yapmaması için dokumayı tezgahta yan ağaca bağlayan, bir ucunda iplik geçirilmesini sağlayan delik, diğer ucu ise sivri çengelli 15 cm’lik metal çubuktur. Namazlağ türü dokumalarda dokumacılar “cımbar”sız dokumaya başlamamaktadırlar.

Ayrıca yörede yastık tipi düz dokumaların arka kısmına “yoz astar” denilmektedir. Bununla birlikte yörede dokumacılar dokumaları tiftik ve keçi kılı ile süslemektedirler. Bu tip süslemelere yörede “filik”, “tuğ” ve “koza” denilmektedir.

Şekil 37. Düz Dokumaların üzerine yapılan filik, tuğ ve koza süslemeleri

5.2.1. İplik Hazırlama ve Boyama

Yalvaç ilçesinde düz dokumacılıkta atkı ve deseni oluşturmada kullanılan üçüncü iplikler genellikle yündür. Daha yeni dokumalar da üçüncü iplik olarak sentetik iplikler (orlon) kullanılmaktadır. Çözgü iplikleri ise, keçi kılı, yün ve pamuk kullanılmaktadır. Yörede dokuma yapan kişiler çözgü ve desen ipliklerini hazır olarak satın almaktadırlar. Atkı ipliğine Körküler köyünde “Goçki”, Yarikkaya köyünde atkıya “Karageçki” çözgüye “Geçki” denilirken, Yukarıtirtar köyünde ise atkı ipliğine “Dıdı” ipliği denilmektedir. Taşevi köyünde çözgü ipliğine “Argaç”, atkı ipliğinin çilesine ise “Meleke” denmektedir. Yalvaç ilçesi Kozluca köyünde kirman (iplik eğirme) aletine “eğirtmeç” olarak söylenmektedir. Ayrıca dokumacılar beyaz boyasız olarak satın aldıkları iplikleri kendileri veya “boyacı” olarak adlandırılan kişiyle beraber boyamaktadırlar. Yörede iplik boyama işleminde kimyasal ve doğal boyalar kullanılmaktadır. Kimyasal boyaları dışarıdan toz halinde satın almaktadırlar. Doğal boyaları ise, yörede ve çevrede yetişen bitkilerden elde etmektedirler. Doğal boyalardan elde ettikleri renkleri geçmişten beri alıştıkları boyama yöntemleriyle elde etmektedirler.

Düz dokumaların renk elde edilmesinde geçmişte bitkisel boyalar kullanılırken daha yakın zamanlarda kimyasal toz boyalar kullanılmaktadır. Yalvaç ilçesi Sücüllü köyünde 3 kuşak boyunca yaşayan bir aile geleneksel olarak boyacılık mesleğini yapmaktadır. Bu boyacı belde ve köyleri belli zamanlarda gezerek dokumacıların dokumalarda kullanacakları iplikleri bitkisel boyalarla belli bir ücret karşılığında boyamaktadır.

Yörede boyama işlemi, 1 avuç kök, kazanın içerisinde kazanın hacmi kadar su konularak kaynatılmakta ve daha sonra “pasaf” dedikleri kaynama sırasında yüzeye çıkan bitkinin posası atılmaktadır. Kaynama işlemi aynı ısı derecesinde kalarak 2-3 saat sürmektedir. Posa atıldıktan ve süzme işlemi yapıldıktan sonra kalan boyalı suya dokumada kullanılacak iplikler atılmaktadır. Limon tuzu, tuz, şap üçü birlikte boyalı suyun içerisine konulmaktadır. Kaynama işlemi bittikten sonra 24 saat ipler boyalı suda bekletilmektedir. Yörede boyanan iplerin 24 saat bekletilmesinin sebebi, elde edilen boyanmış iplerin sabunlu suda akma yapmasını engellemek içindir.

Sarı: “Sarıçal” bitkisinden elde edilmektedir.

Limon Sarısı: Denizli Kallık ilçesinin civarından toplanan “Karamık Çalısı”nın kökünden elde edilmektedir.

Kınalı Sarı: (Hardal sarısı) kokulu sarı denmektedir.

Mavi: Çivit boyası kullanılarak mavi rengi elde etmektedirler. Çivit boyasını soğuk suyun içine konularak önce ezilir, daha sonra 24 saat bekletildikten sonra kaynatılmaktadır.

Yeşil: (Yaprak yeşili) Karamık çalısı kökünden elde edilen limon sarısının içerisine çivit boyasından elde edilen mavi boya atıldığında yaprak yeşili elde edilmektedir.

Kahverengi: Kekik bitkisi kaynatıldığında tütün rengi elde edilmektedir. 1 kilo kekik 1 kilo ip boyanmaktadır.

Kül Rengi: Palamut ağacının kökü kaynatılmasıyla elde edilmektedir.

1 kilo ipe 1 avuç dolusu karamık çalısı konularak boyalı su elde edilir. Daha sonra bu şekilde elde edilen boyalı sudan iki farklı renk elde edilir.

Kırmızı: Denizli yolu üzerinde Kaklık kasabası civarında yetişen kökboya bitkisinin toprak altı sürgününden kırmızı renk elde edilmektedir. Yörede açık kırmızıya “al kızıl”, koyu kırmızıya “kara kızıl” adı verilmektedir.

Bitkisel boyacılıkta kullanılan “Ceviz kabuğu” da yine yörede boyacılıkta kullanılan bitkiler arasında sayılmaktadır.

Boyacı yörede yaptığı boyama işlemi sırasında kökboya bitkisinin toprak altı sürgününden 12 çeşit renk elde etmektedir. Bir sudan (bir kazanda kaynatılan ilk boyalı sudan) limon sarısı, köklü sarı, portakal sarısı, açık kırmızı, koyu kırmızı ve patlıcan morunu aynı boyalı suyu dökmeden arka arkaya boyayarak elde edilmektedir.

Yörede bitkisel boyalarla beraber yapay boyalarda kullanılmaktadır. Yörede yapay boyaya “parlak boya” adı verilmektedir. Parlak boyadan 5 çeşit alınması gerekmektedir. Bir su da suyu değiştirmeden limon sarısı elde ettikten sonra boya asiti konur (kezzap yağı), köklü sarı, portakal sarısı, turuncu, kırmızı, koyu kırmızı, mor (afyon moru), açık mavi, koyu mavi, açık yeşil, koyu yeşil, siyah renge dönmektedir. Mavi rengi bulunmadığında afyon moruna yeşil atıldığında mavi elde edilmektedir. Koyu yeşilin suyuna kırmızı atıldığı takdirde de siyah renk elde edilmektedir. Siyah renge koyu sarı atıldığında deve tüyü renk oluşmaktadır.

Kazana asit konmasının amacı suyu bembeyaz hale getirmektedir. Bitki pasafını da kazandan atmanın yolu kazana su eklendikçe pasaf dışarı atılmaktadır. Su dökülmeden işlem yapılmaktadır.

Yörede bitkisel boyalar kullanılarak yapılan boyama işlem sıralaması; boyama esnasında oluşan pasaf dışarı atıldıktan sonra süzme işlemi yapılmakta ve daha sonra 7 tane kazana eşit şekilde tanzim edilmektedir. Boyanacak ipliğe göre içerisine tuz, şap, limon tuzu konulmaktadır. 25 kğ ipe 1'er kilo tuz, şap, limon tuzu konulmaktadır. Şayet parlak boyayla yapılcaksa boyama işlemi 150 gr asit (kezzap yağı) kullanılmaktadır. Bitkisel boyalardan elde edilen boyalı suya ipler kuru ve her tarafı eşit şekilde boyanması amacıyla ditilerek (açarak) atılmaktadır. Boyanan ipler kaynadıktan sonra boya kazanının ağzı kapatılarak 24 saat bekletilmektedir. Zaman zaman boyayı eşit şekilde alması ipler altüst yapılmaktadır. Şayet ipler 24 saat bekletildikten sonra boyasını almadıysa kaynatma işlemi tekrar edilmektedir. Boyanan ipler durulanmadan iplere asılmakta ve gelep yapılmaktadır.

Yörede “parlak” olarak adlandırılan bazı yapay boyalar;

Turuncu

Bordo “Gülgülü”

Çim Yeşil

Pembe

Yeşil “Kara Yeşil”

Siyah “Kara”

Sarı “Çiğ Sarı”

5.2.2. Çözgü Çözme

Yörede yapılacak dokumanın çözgü sayısının belirlenmesi “çile” tabiriyle oluşturulmaktadır. 4 çözgü ipine 1 tane denmekte ve bundan 8 tane yaptıkları takdirde 1 çile (8x4çözgü) oluşturulmaktadır. Örneğin, yörede torba dokuması 2 çileden meydana gelmektedir.

Yörede sarmalı tip tezgah kullanılmaktadır. Bu tip ağaçtan yapılmış tezgah “ıstar” diye adlandırılmaktadır (Şekil 30-31). Bu nedenle çözgü tezgah üzerinde değil ayrı bir yerde hazırlanmaktadır. Bunun için yöre dokumacıları boş bir alanda belli bir mesafede iki ahşap kazığı zemine sabitlemektedirler. Daha sonra bir kazığın yakınına yörede “çubuk” olarak söylenen çözgü demiri yerleştirilmektedir. Ahşap kazıkların mesafesi dokunacak olan dokumanın boyuna göre hesaplanmaktadır. Çözgü 3 kişiyle yapılmaktadır. İki kişi, yörede “çiti” olarak bilinen çözgü ipliklerinin başlarına yaptıkları örgüyü ahşap kazıkların başında yaparken, diğer üçüncü kişi de çakılan kazıklar arasında yumak haline getirdiği çözgü ipliği ile sekiz rakamı yapar gibi çözgü çözme işlemini tamamlamaktadır (Şekil 38). Çözgünün aynı gerginlikte olmasını sağlamak amacıyla çözgüye kim başladıysa onun bitirmesi daha doğru olmaktadır. Çözgü çözerken iki kişinin atkı iplikleriyle yaptığı çitilemeyi “dıdı” olarak adlandırılmaktadır (Şekil 39). Bu ipe de “dıdı ipi” demektirler. Dıdı ipiyle yapılan çitileme, çözgüler karışmasın, sıra takibi olsun ve çözgüler sabit kalsın amacıyla yapılmaktadır. “*Haydi Allah Bereket Versin*” diyerek çözgü işlemi tamamlanmaktadır.

Şekil 38. Çözüme (Solmaz Sarigül-Yukarıtırtar Köyü,2014) (Kılıçarslan 2014)

Şekil 39. Dıdılama (Solmaz Sarigül-Yukarıtırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)

Çözüme işlemi bitirildikten sonra iki demir çubuk ahşap kazıkların yerine takılmaktadır (Şekil 40). Daha sonra çözüme iki taraftan da gergin hale getirilmektedir (Şekil 41). Tezgaha aktarılmadan önce demir çubuklardan biri üst bazıdaki (üst levent) demir yatağına yerleştirilmekte (Şekil 42) ve çözüme iki kişiyle birlikte aynı hizada sarılmaktadır (Şekil 43). Tezgaha getirilen çözüme (Şekil 44) diğer demir çubuğu da alt bazıda bulunan (alt levent) demir yatağına yerleştirilmekte (Şekil 45) ve çözüme ipliklerinin gerginlikleri ayarlanmaktadır. Böylece çözüme çözme hem tamamlanmış hem de gücü örmeye hazır hale gelmiş olmaktadır (Şekil 46).

Şekil 40. Çözügünün Demir Çubuklara Geçirilmesi (Solmaz Sarıgöl-Yukarıtırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)

Şekil 41. Çözügünün Gerginleştirilmesi (Solmaz Sarıgöl-Yukarıtırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)

Şekil 42. Çözügünün Üst Leventteki Yerde Demir Yatağına Geçirilmesi (Solmaz Sarıgöl-Yukarıtırtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)

Şekil 43. Çözü İplerinin Üst Levende Sarılması (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)

Şekil 44. Çözgünün Tezgaha Aktarılması (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)

Şekil 45. Çözgünün Alt Leventteki Yerde Demir Yatağına Geçirilmesi (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014) (Kılıçarslan 2014)

Şekil 46. Tezgaha Aktarılması Tamamlanmış Çözgü (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014)
(Kılıçarslan 2014)

5.2.3. Gücü Örme

Bazı kaynaklarda gücü bağlama, diye de geçen gücü örme, arka çözgü ipliklerini öne alarak, atkı ipliklerinin kolay geçmesini sağlamak amacıyla ikinci ağızlık açmak için yapılmaktadır (Soysaldı 2009:26). Yalvaç yöresinde de bu teknikle dokumacılar gücü örme yapmaktadırlar.

Yörede çözgü tezgaha geçirildikten sonra gücü örme işlemi başlamaktadır. Yalvaç'ta gücü tahtası "kücü ağacı" diye adlandırılmaktadır. Gücü tahtası tezgah üzerindeki yerine yerleştirilmektedir (Şekil 47). Gücü örme, çözgü tellerini bir öne alınıp gücü ağacına bağlanılmasından sonra diğer çözgü telinin arkada bırakılmasıyla yapılan örgü işlemidir. Yörede bu şekilde gücü örme yapılmaktadır. Ayrıca yörede gücü ağacına gücü örmeden önce kaynaklarda varangelen olarak bilinen "ara ağacı"ni öncelikle çözgü tellerinin bir öne alınıp bir arkada bırakılarak geçirilmektedir. Bunun amacı, gücü örmede kolaylık sağlamaktadır. Gücü örgüsü tamamlandıktan sonra ara ağacını çözgüden çıkartılabilmektedir.

Şekil 47. Gücü Örne (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014)

5.2.4. Etek Örgüsü

Etek örgüsü için dokumaya başlamadan önce çözgü tellerine atkı ipiyle yapılan zincir işlemi uygulanır. Daha sonra da dokumada kullanılacak renklerden biriyle bir veya bir buçuk cm arası dokuma yapılmaktadır. Dokumacılar bu işleme “boncuklama” demektedirler (Şekil 48). Ayrıca yörede etek örgüsüne geçilmeden önce çözgüye 4 sıra hata ipi geçirilir. Yani bir terse bir düze çözgülerin arasından atılan iptir. Yörede bu işleme “yoz” denmektedir. Bir başka deyişle atkı ipine verdikleri ismi burada kullanmaktadırlar. Etek örgüsünü ise “tozluk” dedikleri kısım olarak kabul etmektedirler (Şekil 49). Bu başlangıç bölümlerinden sonra dokumacılar dokumaya başlamaktadırlar.

Şekil 48. Etek Örgüsünde Boncuklama (Lale Tokmak-Körküler Köyü, 2014)

Şekil 49. Tozluk (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014)

5.2.5. Saçak Örgüsü

Saçak örme işlemi dokumaların alt ve üst kısımlarında kalan çözümlerin karışmaması için yapılmaktadır. Yöredeki eski ömürlü dokumaların yıpranmalarından ötürü saçak örgüleri bulunmamaktadır. Daha yeni dokunan namazlağ boyutundaki kilim dokumalarında yeni örneklere rastlanılmıştır. Yörede bazı dokumaların saçak örgülerine “toplu” denilmektedir (Şekil 50).

Şekil 50. Toplu-Saçak Örgüsü (Solmaz Sarıgül-Yukarıtirtar Köyü, 2014)

5.2.6. Bitirme İşlemi

Yörede dokuma bittikten sonra başlangıçta olduğu gibi etek örgüsü ve saçak örgüsü yapılmakta ve sonra tezgahtan çıkarılan dokumanın kuru süpürme işlemiyle birlikte dokuma işlemi tamamlanmaktadır.

5.3. Yalvaç İlçesi Düz Dokumalarının Bazı Teknik Özellikleri

Düz dokumaların başlıca teknik özellikleri en, boy ve yüzey alanı (m^2), etek örgü eni (alt ve üst uç), saçak uzunluğu (alt ve üst uç), çözgü ve atkı sıklığı (10 cm'deki), toplam ağırlık ve m^2 ağırlık ölçülerek belirlenmektedir.

Yalvaç ilçesinde araştırma kapsamına alınan belde ve köylerde tespit edilen düz dokumaların tekniklerine göre sayıları Çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2: Araştırma kapsamına alınan belde ve köylerde tespit edilen dokumaların tekniklerine göre sayıları

Belde (B) ve Köyler	Dokuma Adedi			
	Kilim	Cicim	Zili	Sumak
Bağkonak Köyü	-	-	-	-
Çetince Köyü	-	-	1	-
Dedeçam Köyü	-	-	-	-
Hüyüklü Belediyesi (B)	-	-	-	-
Kozluçay Köyü	2	-	-	-
Körküler Köyü	-	-	30	-
Kumdanlı Köyü	2	-	3	-
Kuyucak Köyü	-	-	-	-
Özbayat Köyü	-	-	-	-
Özgüney Köyü	-	-	-	-
Sücüllü Köyü	-	-	-	-
Tokmacık Köyü	-	-	-	-
Yukarıkaşıkara Köyü	-	-	1	-
Akçaşar Köyü	-	-	-	-
Altıkapı Köyü	2	-	-	-
Aşağı Tırtar Köyü	-	-	-	-
Ayvalı Köyü	1	-	4	-
Bağlarbaşı Köyü	-	-	-	-
Celeptaş Köyü	-	-	-	-
Çakırcal Köyü	-	-	2	-
Çamharman Köyü	-	-	-	-
Gökçeali Köyü	-	-	-	-
İleği Çiftlik Köyü	-	-	-	-
Kırkbaş Köyü	-	-	-	-
Kurusarı Köyü	-	-	-	-
Sağır Köyü	-	-	-	-

Taşevi Köyü	-	2	5	-
Yarıkkaya Köyü	-	1	5	-
Terziler Köyü	-	-	-	-
Yağcılar Köyü	2	-	1	-
Yukarı Tırtar Köyü	4	-	5	-
Hisarardı Köyü	-	-	-	-
Koruyaka Köyü	-	-	-	-
Mısırlı Köyü	-	-	3	-
Aşağı Kaşıkara	-	-	-	-
Eyuplar Köyü	-	-	1	-
Eğirler Köyü	-	-	-	-
Bahtiyar Köyü	3	-	2	-
Toplam (teknğine göre)	16	3	63	-
Toplam (dokuma adedi)	82			

B: Belde

Çizelge 2 incelendiğinde Yalvaç ilçesinin toplam 38 yerleşim yerinin 15'inde 82 adet düz dokuma örneklerine rastlanılmıştır. Yörede 23 yerleşim yerinde düz dokumalara rastlanılmamıştır.

Yalvaç Müzesinde envanterinde bulunan düz dokumaların tekniklerine göre sayıları Çizelge 3'de verilmiştir.

Çizelge 3: Yalvaç Müzesi envanterinde bulunan düz dokumaların tekniklerine göre sayıları

Araştırma Alanı	Dokuma Adedi			
	Kilim	Cicim	Zili	Sumak
Müze	17	-	26	-
Toplam	43			

Çizelge 3'e göre araştırma kapsamında bulunan Yalvaç müzesi envanterine kayıtlı 43 adet düz dokuma örneği tespit edilmiştir.

İlçe belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların tiplerine göre yüzdeler oranları Çizelge 4'de verilmiştir.

Çizelge 4: Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların tiplerinin sayılarına göre yüzdeler oranları

Dokuma Tipi	Sayı	%
Heybe	16	19,51
Torba	8	9,75
Yaygı (Taban)	40	48,78
Yastık	12	14,63
Çuval	6	7,31
Toplam	82	100,0

Çizelge 4 incelendiğinde yörede dokuma tipleri içerisinde %48,78 oranı ile en çok taban yaygısı tespit edilmiştir.

Yalvaç Müzesi envanterinde kayıtlı bulunan düz dokumaların tiplerinin sayılarına göre yüzdeler oranları Çizelge 5'de verilmiştir.

Çizelge 5: Yalvaç Müzesi envanterinde bulunan düz dokumaların tiplerinin sayılarına göre yüzde oranları

Dokuma Tipi	Sayı	%
Heybe	2	4,65
Torba	8	18,60
Yaygı (Yolluk)	5	11,62
Yaygı (Taban)	8	18,60
Yastık	6	13,95
Çuval	5	11,62
Namazlağ	9	20,93
Toplam	43	100,0

Çizelge 5 incelendiğinde Yalvaç Müzesi envanterindeki düz dokumaların dokuma tipleri içerisinde %20,93 oranı ile en çok namazlağ bulunmaktadır.

İlçe belde ve köylerinde dokunan düz dokumaların teknikleri ve kullanım amaçlarına göre sayıları Çizelge 6’da verilmiştir.

Çizelge 6: Araştırma kapsamına alınan belde ve köylerde tespit edilen dokumaların dokuma teknikleri ve kullanım amaçlarına göre sayıları

	Heybe	Torba	Yaygı (Taban)	Yastık	Çuval	
Cicim	1	-	-	-	2	
Kilim	2	-	11	-	3	
Zili	13	8	29	12	1	
Toplam	16	8	40	12	6	82

Çizelge 6’da Yalvaç ilçesi belde ve köylerindeki düz dokumaların dokuma tiplerine göre sayıları verilmektedir. Dokuma tipleri arasında en çok taban yaygısının dokunduğu tespit edilmiştir. Bunlar arasında çoğunluğu zili teknikli dokumalardır.

Yalvaç Müzesi envanterinde bulunan düz dokumaların dokuma tiplerine göre sayıları Çizelge 7’de verilmiştir.

Çizelge7: Yalvaç Müze Envanterine kayıtlı dokumaların dokuma tiplerine göre sayıları

	Heybe	Torba	Yaygı (Taban)	Yaygı (Yolluk)	Yastık	Çuval	Namazlağ	
Cicim	-	-	-	-	-	-	-	
Kilim	-	-	7	3	-	2	5	
Zili	2	8	1	2	6	3	4	
Toplam	2	8	8	5	6	5	9	43

Çizelge 7’e göre, Yalvaç Müzesi envanterinde bulunan düz dokumaların dokuma tiplerine göre sayıları verilmektedir. Dokuma tipleri arasında en çok namazlağ tipinde dokumalar tespit edilmiştir.

Yörede tespit edilen düz dokumaların yaşlarının %’lik oranları Çizelge 8’de verilmiştir.

Çizelge 8: Yalvaç belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların yaşı

Yıl	Sayı	%
Bilinmeyen	21	25,6
1-10	10	12,2
11-20	2	2,4
21-30	10	12,2
31-40	9	11,0
41-50	13	15,9
51-60	4	4,9
61-70	3	3,7
71-80	5	6,1
81-90	1	1,2
91-100	2	2,4
101-+	2	2,4
Toplam	82	100,0

Çizelge 8'e göre Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların yaşları hakkında bilgi edinilmeyenlerin oranı %25,6'dır. Genellikle dokumaların %15,9'unun yaşı 41-50 yıl arasındadır. Yaşı 100 den fazla olan dokumalar %4,8 oranındadır.

Çizelge 9: Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların atkı ipliği lif cinsi

Atkı İpliği Lif Cinsi	Sayı	%
Yün	24	29,26
Keçi Kılı	53	64,63
Kendir	1	1,21
Pamuk	3	3,65
Yün+Pamuk	1	1,21
Toplam	82	100,0

Çizelge 9 incelendiğinde düz dokumaların atkı ipliği lif cinsi % 64,63'lük oranla en büyük orana sahip olan keçi kılı olarak belirlenmiştir.

Çizelge 10: Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların çözgü ipliği lif cinsi

Çözgü İpliği Lif Cinsi	Sayı	%
Yün	23	28,04
Keçi Kılı	53	64,63
Kendir	1	1,21
Pamuk	5	6,09
Toplam	82	100,0

Çizelge 10'a göre yörede tespit edilen düz dokumaların çözgü ipliği lif cinsi en fazla oranla % 64,63 oranla keçi kılı olarak belirlenmiştir. Bu dokumalarda % 1.21 oranla çözgü ipliği lif cinsinde en az kendir tespit edilmiştir.

Çizelge 11: Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların üçüncü iplik lif cinsi

Üçüncü İplik Lif Cinsi	Sayı	%
Yün	11	13,41
Keçi Kılı	52	63,41
Yün + Sentetik iplik	7	8,53
Sentetik iplik (orlon)	4	4,87
Yok	8	9,75
Toplam	82	100,0

Çizelge 11 incelendiğinde Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların zili ve cicim dokumalarda deseni oluşturan üçüncü iplik lif cinsi %63,41'lik en fazla oranla keçi kılı olarak belirlenmiştir. Yörede sadece araştırma kapsamında 8 dokuma (% 9,75) kilim tekniği ile dokunduğu için üçüncü iplik kullanılmamıştır.

Çizelge 12: Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların teknik özelliklerine göre tanımlayıcı istatistikler

	En (cm)	Boy (cm)	Saçak (cm)	Etek (cm)	M ² Alan	Ağırlık (kg)	M ² ağırlık (kg)	Çözüslüklüğü (10 cmde)	Atkısıklığı (10 cmde)
Toplam	82	82	82	82	82	82	82	82	82
X̄	92,83	176,30	5,67	1,18	2,09	5,14	2,21	39,14	46,67
Min.	22,66	25,16	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	20,00	20,00
Max.	247,66	403,00	37,00	7,66	11,06	13,76	5,01	60,00	76,60

Çizelge 12 incelendiğinde, Yalvaç belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların en uzunluklarının ortalamaları 92,83 cm'dir. Boy uzunluk ortalamaları ise 176,30 cm'dir. Dokumaların saçak boyu ortalamaları 5,67 cm'dir. Tespit edilen düz dokumalarda %50 sinde saçak boyu bulunmamaktadır. Etek örgü ortalama değeri ise 1,18 cm'dir. Yine dokumaların %51'inde etek örgü bulunmamaktadır. Düz dokumaların yüzey alan ortalamaları 2,09 m² iken, ağırlık ortalamaları 5,14 kg'dır. M² (kg) ağırlığı ise 2,21 kg olarak hesaplanmıştır.

Dokumaların 10 cm enlerinde ve 10 cm boylarında ölçülen atkı ve çözgü sıklıkları ortalama değerleri ise; 10 cm deki atkı sıklığı 46,67 iken, 10 cm deki çözgü sıklığı ise 39,14 olarak bulunmuştur.

Yörede bazı dokumaların eski olması ve dolayısıyla yıpranmalarından ötürü saçakları sökülmüştür. Bu sebeple düz dokumaların %50'sinde saçak boyu tespit edilememiştir. Tespit edilen dokumaların %50'sinde ise tek taraflı saçak bulunmaktadır.

Yalvaç Müzesi envanterinde yer alan düz dokumaların atkı ipliği lif cinsi 24 adeti (%55,81) keçi kılı, 19 adeti (%44,18) yün olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte müze envanterinde bulunan dokumaların çözgü ipliği lif cinsi 24 adeti (%55,81) keçi kılı, 19 adeti (%44,18) ise yündür. Müzede tespit edilen düz dokumaların üçüncü iplik lif cinsi 18 adeti (%41,86) keçi kılı, 17 adeti (%39,53) yün, 2 adeti (%4,65) yün ve pamuk olarak tespit edilmiştir. Dokumaların 6 adeti (%13,95) kilim teknikli dokuma olduğu için üçüncü iplik lif cinsi yoktur.

Çizelge 13: Yalvaç Müzesi envanterinde bulunan düz dokumaların teknik özelliklerine göre tanımlayıcı istatistikler

	En (cm)	Boy (cm)	Saçak (cm)	Etek (cm)	M ² Alan	Ağırlık (kg)	M ² ağırlık (kg)	Çözgüsıklığı (10 cmde)	Atkısıklığı (10 cmde)
Toplam	43	43	43	43	43	43	43	43	43
X	82,91	176,60	3,17	1,90	1,87	3,04	1,72	45,81	56,39
Min.	33,00	39,50	0,00	0,00	0,17	0,65	0,48	30,00	30,00
Max.	190,00	634,66	26,33	12,83	7,79	11,47	3,66	105,00	140,00

Çizelge 13 incelendiğinde, Yalvaç Müzesinde bulunan düz dokumaların en uzunluğu ortalamaları 82,91 cm'dir. Boy uzunluk ortalamaları ise 176,60 cm'dir. Dokumaların saçak boyu ortalamaları 3,17 cm'dir. Tespit edilen düz dokumalarda %62,8 sinde saçak boyu tespit edilememiştir. Etek boyu ortalama değeri ise 1,90 cm'dir. Etek boyu tüm dokumaların %53,5 inde bulunmamaktadır. Düz dokumaların yüzey alan ortalamaları 1,87 m² iken, ağırlık ortalamaları 3,04 kg'dır. M² (kg) ağırlığı ise 1,72 kg olarak hesaplanmıştır.

Dokumaların 10 cm enlerinde ve 10 cm boylarında ölçülen atkı ve çözgü sıklıkları ortalama değerleri ise; 10 cm deki atkı sıklığı 56,39 iken, 10 cm deki çözgü sıklığı ise 45,81 olarak tespit edilmiştir.

Yalvaç Müzesi envanterinde yer alan düz dokumaların %62,8 saçak boyu tespit edilememiştir. Bunun sebebi dokumaların eski ve yıpranmış olmalarıdır. Dokumaların %37,2'sinde saçak boyu tek taraflı olarak tespit edilmiştir.

5.4. Yalvaç İlçesi Düz Dokumalarının Renk, Motif ve Desen Özellikleri

5.4.1. Düz Dokumalarda Renk

Yalvaç ilçesi belde ve köylerinde tespit edilen düz dokumaların renkleri genellikle mavi, bordo, sarı, lacivert, turuncu, kırmızı, siyah, yeşil renkleridir. Fakat yöredeki isimleri gülgülü (bordo), çiğ sarı (sarı), kara (siyah), kara yeşil (yeşil), gök mavisi (mavi)'dir. Bu renklerin elde edilme yöntemleri 5.2.1. İplik Hazırlama ve Boyama başlığı altında açıklanmıştır.

5.4.2. Düz Dokumalarda Motif ve Desen

Anadolu'da motif yerine yanış, bezeme, nakış, desen gibi terimlerde kullanılmaktadır (Soysaldı 1998:277). Yalvaç belde ve köylerinde de motife “nakış” ve “duma” adı verilmektedir. Büyük ve küçük duma (Şekil 105c), karı boşatan (Şekil 53f), koca göbek (Şekil 79b), koçboynuzu (Şekil 112c), sığırsidiği (Şekil 85b), ıldızlama (Şekil 82c), kayma (Şekil 53f), boncuk (Şekil 48), burgulu (Şekil 55c), tırnaklı cıngıllı (Şekil 98d), tırnaklı karnıyarık (Şekil 97d), dokuz göbek (Şekil 99c), tavuk ayakları (Şekil 93d, Şekil 157c), elibeline (Şekil 97c), Osmanlı (Şekil 56a), tavuk tırnağı (Şekil 52f), kıvrım (Şekil 98c), pıtrak (Şekil 52b),toplu (Şekil 126h), çotak (Şekil 124d), ayna (Şekil 125a), leylek (Şekil 126g), kurbağa (Şekil 127f), parmak (Şekil 126h), çolaksu (Şekil 126e), atlısu (Şekil 126k), kargaburun (Şekil 124c), karaboğaz (Şekil 126d), ayak (Şekil 124e), el (Şekil 124h), çarpana (Şekil 127c), tırmık (Şekil 127b), keklikayağı (Şekil 127e), sevdimdolaştı (Şekil 124ı), S (Şekil 53f), karaboğaz (Şekil 127g) isimlendirilmiş motifler vardır.

Yörede bazı heybe ve torba tipi düz dokumaların dokuma işlemi bittikten sonra üzerine çeşitli gümüş paralar dikilmektedir. Bu gümüş paralar dokumalarda bereket ve nazar inançlarını simgelemektedir. Ayrıca Türk bayrağı da yine dokumalara dikilmekte ve milli duyguları ifade etmektedir (Şekil 51). Ayrıca Yalvaç'ta gelenek olarak, gelin damat evine gelirken genç kızken dokuduğu heybeyi omuzuna atarak evin kapısından içeri girermiş.

Şekil 51. Düz dokumaların üzerlerine yapılan gümüş para ve Türk bayrağı süslemeleri (Yarıkkaya Köyü)

Yörede desenleri geçmişte dokumacılar tarafından dokunan düz dokumalarda bulunan desenlere baka baka yeniden yastıklara, heybelere, taban yaygılarına motifler uygulanmaktadır.

İlçede daha çok zili teknikli taban yaygı dokumalar dokunmuştur. “Aynalı Kilim” (Şekil 125,126) ve “Tırnaklı Kilim” (Şekil 124,127) olarak isimlendirilmiştir. Ayrıca motif isimlerine göre de “Dokuz Göbekli” (Şekil 99), “Tırnaklı Cıngıllı” (Şekil 98), “Tırnaklı Karnıyarık” (Şekil 100) ve “Koca Göbek” (Şekil 79) isimleri ile söylenmektedir.

Ölümlük dirimlik dokumalar yörede “zili” olarak adlandırılmaktadır. Kişi öldüğünde ölünün üzeri yörede zili diye bilinen dokumalara sarılarak cenazesi götürülmektedir. Daha sonra cenaze kaldırıldıktan sonra “zili dokuma” o belde veya köyün camiisine bağışlanmaktadır. Ayrıca daha önceleri sadece erkek evlatlar evlendiklerinde geline hediye verilen ölümlük dirimlik daha sonraki yıllarda hem erkek hem de kız evlada çeyiz olarak verilmeye başlanmıştır.

5.5. Tasarımlar

Araştırma kapsamında tespit edilen Yalvaç ilçesi düz dokumaları renk, motif ve desenleri temel alınarak 10 adet tasarım Ek 9'da verilmiştir.

Tasarlanan dokumalarda yörede en fazla kullanılan motif, renk ve desenler dikkat çekilmeye amaçlanmıştır. Bu şekilde dokumaların renk, motif ve desen özellikleri tasarımlar sayesinde akılda daha kalıcı olabilecektir. Yalvaçta bulunan dokumacılara maddi bir destek sağlamak amacıyla tasarımlar Yalvaçlı dokumacılara yaptırılmıştır. Dokuma yapmayı bırakan yöre dokumacıların tekrar dokuma yapmaları teşvik edilmesi amaçlanmıştır. Bu sayede kaybolmaya yüz tutmuş Yalvaç düz dokumalarına dikkat çekilmiştir ve dokumaların tekrar canlanması sağlanmıştır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Geleneksel Türk El Sanatlarımızın bir dalı olan dokumacılık ihtiyaçları karşılamak için ortaya çıkmıştır. Dokuma göçebe kültürünün var olmasından itibaren önem kazanmıştır. Daha sonra Türkler'in Anadolu'ya yerleşmeleriyle birlikte dokuma kültürü de gelişim göstermiştir. Göçebe kavimler için önemli olan düz dokumacılığın tarihi Orta Asya-Türk kökenine dayandırılmaktadır. Selçuklular tarafından da Anadolu'ya geldiği ve gelişimlerini bu bölgede sürdürdüğü bilinmektedir. 18.-19. yy. Osmanlı döneminde, düz dokuma yaygılarının en bilinen örnekleri görülmektedir. Dönemin yaşam biçimi olan konar-göçer yaşantıdan dolayı, insanlar ihtiyaçlarını karşılamak için namazlağ, duvar örtüsü, sedir örtüsü, yük kilimi, yastık, heybe, çuval ve torba gibi düz dokumalar dokunmuştur.

Yörük kültürüne sahip olan Yalvaç ilçesi de düz dokuma kültürü açısından önemli dokuma merkezlerinden biridir. Yöre dokumacılığının geçmişi tam olarak bilinmemekle birlikte, geçmişten günümüze kadar dokuma kültürü bakımından önemini sürdürmüştür. Yörede özellikle geçmişi yörük kültürüne dayanan köylerde düz dokuma örneklerine daha fazla rastlanılmıştır.

Araştırma Yalvaç ilçesi 1 belde ve 37 köy olmak üzere 38 yerleşim yerlerinde tam sayım metodu uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Yerleşim yerlerinde 82 adet dokuma tespit edilmiştir. Ayrıca Yalvaç Müzesi envanterinde yer alan 43 adet düz dokumada araştırma kapsamına alınmıştır. Tespit edilen toplam 125 adet düz dokuma halen yörede ikamet eden dokumacılarla sözlü görüşme yapılarak, detaylı bir şekilde fotoğrafları çekilerek kayıt altına alınmıştır. Ancak yerleşim yerlerinden 23'ünde dokuma örneğine rastlanılmamıştır.

Bununla birlikte dokumaların bazı teknik özellikleri de yapılan ölçümler ve verilerin analiz edilmesi ile belirlenmiştir. Araştırma sonucunda yörede 15 yerleşim yerinde toplam 82 adet düz dokuma örnekleri tespit edilmiştir. Bunun yanısıra 23 yerleşim yerinde dokuma örnekleri tespit edilememiştir. En fazla Körküler köyünde 30 adet zili teknikli düz dokuma örneklerine rastlanılmıştır. Bunun sebebi de köy camii ve cem evine “ölümlük-dirimlik” dokuma olarak bağışlanan taban yaygısı tipinde düz dokumalardır.

İlçe belde ve köylerinde tespit edilen 82 adet örnekten en fazla 63 adet zili teknikli düz dokumadır. Ayrıca yörede en fazla taban yaygısı, en az da çuval tipinde dokuma tespit edilmiştir. Yalvaç Müzesi envanterine kayıtlı 43 adet düz dokuma örneklerinden 26 adet zili teknikli olup, bunlardan sumak teknikli dokumaya sadece kilim tekniği ağırlıklı dokumada rastlanılmıştır. Araştırma kapsamında sumak teknikli dokumaya hiç rastlanılmamıştır. Yörede yörük kültürü olması nedeniyle torba, heybe ve yastık dokumacılığı yaygın olduğu belirlenmiştir.

Yörede tespit edilen düz dokumaların atkı, çözgü ve üçüncü iplik lif cinslerinde en çok keçi kılı kullanılmıştır. Dokumaların üst süslemeleri için yapılan filik, tuğ ve koza (Şekil 37) ipliklerinde ise keçi kılı ve tiftik kullanılmıştır.

Araştırma kapsamına alınan belde ve köylerde tespit edilen toplam 82 adet düz dokumanın istatistiki analizleri sonucu saçak boyu ortalamaları 5.67 cm'dir ve dokumaların %50 sinde saçak boyu tespit edilememiştir. Etek örgü ortalama değeri ise 1.18 cm'dir. Dokumaların m² ağırlık ortalamaları ise 2.21 kg olarak hesaplanmıştır. Yöre dokumaların 10 cm'deki çözgü sıklığı ortalamaları 39,14 iken, 10 cm'deki atkı sıklığı ise 46,67 olarak bulunmuştur. Müzede yer alan düz dokumaların istatistiki analizleri sonucu saçak boyu ortalamaları 3.17 cm'dir. Bu dokumaların %62.8 'inde saçak boyu tespit edilememiştir. Etek örgü ortalama değeri 1,9 cm'dir. Dokumaların m² ağırlık ortalamaları 1,72 kg olarak değeri bulunmuştur. 10 cm'deki çözgü sıklığı ortalamaları 45,81 iken, 10 cm'deki atkı sıklığı ise 56,39 olarak hesaplanmıştır.

Yöre dokumalarında desen özellikleri benzerlik göstermektedir. Araştırma sonucunda "Aynalı" ve "Tırnaklı" olarak isimlendirilen namazlağ boyutundaki kilimler sadece bir köyde rastlanılmıştır. "Tırnaklı Cıngıllı", "Dokuz Göbekli", "Tırnaklı Karnıyarık" ve "Koca Göbek" olarak yörede adlandırılan diğer desen isimleridir. Yöre dokumalarında desenleri oluşturan motifler ise koçboynuzu, akrep, saçbağı, göz, kurtizi ve çengel motifleridir. Araştırma sırasında dokumacılarla karşılıklı görüşme yöntemi ile alınan bilgilere göre, düz dokumalarda kullanılan renklerin yöresel isimleri gülgülü (bordo), gök mavisi (mavi), kara yeşil (koyu yeşil), kara (siyah) çiğ sarı (sarı) olarak dokumacılar tarafından adlandırılmıştır.

İlçe belde ve köylerinde dokumalarda kullanılan ipliklerin boyanmasını “boyacı” olarak adlandırılan ve bunu meslek haline getirmiş kişiler yapmaktadır. Yörede bu mesleği uzun süredir (üç kuşak) sürdüren bir kişi bulunmaktadır. Geçmişte ipliklerin boyanmasında kökboya, kekik, sarıçal, palamut ağacının kökü, ceviz kabuğu ve karamık çalısı kullanılarak doğal boyama yapılırken, daha yakın zamanlarda yapay boyama yapılmaktadır. Bitkisel boya ve yapay boya karışımı ile limon sarısı, kınalı sarı (hardal), mavi, yaprak yeşili, kül rengi, kırmızı ve kahverengi renkleri elde edilmektedir. Boyama işlemi sırasında tuz, şap ve limon tuzu kullanılmaktadır. Bu yörede renklerin solmaması için yapılan bir uygulamadır.

Araştırma sonucunda elde edilen bilgilere göre; geçmişte yoğun olarak yapılan dokumacılık, günümüzde çoğu dokumacının vefat etmesiyle artık eskisi gibi yapılmadığı tespit edilmiştir.

Günümüzde genç nüfusun dokumaya karşı ilgilerinin az olması, makinalaşmanın artması, dokumacı sayısının az olması sebebiyle geçmişe oranla dokuma daha az yapılmaktadır. Ayrıca yakın zamanlarda bazı köylerde genç nüfusun evlerinde var olan dokumaları da dışarıdan gelen satıcılara ucuz maliyetli kilimler karşılığında sattıkları da öğrenilmiştir.

Bununla birlikte “ölümlük-dirimlik” dokumalar camii ve cem evine halen bağışlanmaktadır. Bu da bu geleneğin halen sürdürüldüğünü göstermektedir. Fakat bazı dokumalar camiilerde saklama koşullarının uygun olmaması nedeniyle sağlıklı koşullarda tutulmamaktadır. Bu da camiilerde var olan dokumaların daha çabuk yıpranmasına ve giderek yok olmalarına sebep olmaktadır. Ayrıca geçmişte çoğu ölümlük-dirimlik dokumalar camiilere yardım nedeniyle halka satıldığı da tespit edilmiştir.

Araştırmada yörede tespit edilen düz dokumalardan bir katalog oluşturulmuştur. Bu katalog sayesinde yörede bulunan dokumalar kayıt altına alınmıştır. Böylece gelecek kuşaklara dokumalar kültürel miras olarak aktarılmış olacaktır.

Yalvaç Müzesinde yapılan araştırma sonucunda sergileme bölümünde yöre dokumalarına ayrılan mekanın küçük olduğu görülmüştür. Müzedeki sergileme alanının biraz daha büyütülmesi ve yöre dokumacılığı hakkında bilgi verebilecek

ortam oluşturulması gelen ziyaretçilerin yöre dokumacılığı hakkında sağlıklı bilgiye ulaşmaları açısından önemlidir. Bu şekilde yöre dokumalarına da daha çok dikkat çekilecektir. Müzede karşılaşılan bir diğer konuda, yöre geleneklerinden olan “ölümlük-dirimlik” dokumalardan sergileme alanında bu örneğin bulunmamasıdır. Geleneğin varlığını somut olmayan kültürel miras olarak aktarabilmek için müzede ayrı bir bölüm tahsis edilmesi ve bu bölümde görsel olarak canlandırılma yapılması müzeye gelen ziyaretçilere yöre hakkında daha çok bilgi verilmesini sağlamış olacaktır.

Araştırma sonucunda yöre dokumalarından esinlenilerek oluşturulan tasarımlar belde ve köylerdeki dokumacılar tarafından dokunmuştur. Bu sayede yöre dokumacılarına maddi destek sağlanmıştır. Ayrıca tekrar dokumaya başlamaları teşvik edilmiştir. Yöre dokumalarına ait motiflerden oluşturulacak yeni tasarımlar yöre dokumacılarına dokutturularak tekrar dokumacılığın canlanması sağlanmış olacaktır. İlçeye gelen yerli ve yabancı turistlere bu dokumalar yöreye ait hediyelik eşya olarak satışı yapılmalıdır. Böylece ilçe turizmine sürdürülebilir kalkınma sağlanmış olacaktır.

KAYNAKÇA

- ANONİM (thrz). **İlimiz Isparta**, Özgül Yayınları, Isparta.
- ANONİM (1982). **Türkçe Sözlük**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları 403, Maya Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti. 6. Baskı, Ankara.
- ANONİM (1983). **Isparta İl Yıllığı**, Isparta Yüksek Öğrenim Vakfı, Isparta.
- ANONİM (1986). **Tekstil Liflerinin Tanınması Metodları**, TS 4739/Mart.
- ANONİM (1987). **İlmelik Yün Halı İplikleri-El Dokusu Halılar İçin**, TS 626/Şubat.
- ANONİM (1991). **Bitkilerden Elde Edilen Boyalarla Yün Liflerinin Boyanması**, T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Küçük Sanatlar Sanayi Bölgeleri ve Siteleri Genel Müdürlüğü, Ankara.
- ANONİM (1993). **Türk El Sanatları**, Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları:202, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- ANONİM (1998). **Türkçe Sözlük I, A-J**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları 549, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 9. Baskı, Ankara.
- ANONİM (2007). **T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü Halı Müzesi İle Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi Kataloğu**, Ed: Suzan BAYRAKTAROĞLU, Serpil ÖZÇELİK, PYS Vakıf Sistem Matbaa Müdürlüğü, Ankara.
- ACAR, B. (1975). **Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar**, Ak Yayınları Türk Süsleme Sanatları Serisi:3, Apa Ofset Basımevi, İstanbul.
- ACAR, B. B. (1982). **Kilim, Cicim, Zili, Sumak Türk Düz Dokuma Yaygıları**, Eren Yayınları No:3, İstanbul.
- AKAN, M., M. H. HİDAYETOĞLU, Z. TÜRKTAS (2010). **Çankırı Belediyesi Dr. Rıfki Kamil Urgan Araştırma Merkezinde Korunan Düz Dokuma Yaygılar**, Yeni Gün Ofset Matbaacılık, Çankırı.
- ALANTAR, H. (2006). **Bir Kültürün Dokunuşu**, Sentez Turizm Tic. ve San. A.Ş., Karakter Color Matbaası.
- ALLANE, L. (1995). **Kilims A Buyer's Guide**, Thames and Hudson Ltd., London.
- ALTINBAŞ, T. E. (1979). **Doğal İpekten El Dokusu Halı Yapımı ve İhraç Edilen İpek Halıların Bazı Teknik Özellikleri İle Üretim Koşulları Üzerinde Araştırmalar**, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları 690, Ankara.

- ARLI, M. (1990). **Köy El Sanatları**, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları:1185, Ankara.
- AYDIN, Ö. (2011). “Gazipaşa (Zili-Cicim-Sumak) Heybe, Torba ve Çuval Dokumaları”, **Atatürk Kültür Merkezi Arış Halı, Düz Dokuma, Kumaş, Giyim, Kuşam ve İşleme Sanatları Dergisi**, Sayı 6, Kasım, Ankara.
- AYTAÇ, Ç. (1997). **El Dokumacılığı Temel Ders Kitabı**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları 966, İstanbul.
- BABAOĞUL, M., A. ŞENER, H. ÖZTOP (2010). **Tekstil Lifleri Temel Özellikler, Kullanım ve Bakım**, Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti., Ankara.
- BALPINAR, B. (1982). **Flatweaves Of The Vakıflar Museum Istanbul**, Uta Hülsey-Wesel, Printed by Druckhaus Cramer, Greven, Germany.
- BALYEMEZ, E. (2006). **Iğdır İli Kilim Dokumalarının Özellikleri ve Dokuyucu Görüşleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi EBE.
- BANDSMA, A.ve R. BRANDT (2003). **Flatweaves Of Turkey**, Robin Wilson Publishers, London.
- BARIŞTA, Ö. (1988). **Türk El Sanatları**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları:975, Sevinç Matbaası, Ankara.
- BAYRAKTAROĞLU, S. (1991). “Maddi Kültürümüzün Zengin Örneklerinden Sumak Dokumaları”, **Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi**, Yıl:3, Sayı:11-Eylül, S:40-44, Ankara.
- CEPE, E. (2008). **Denizli İli Çal, Güney ve Serinhisar Düz Kirkitli Dokumacılığı ve Standart Özellikleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi EBE.
- ÇAKMAKÇI, L. M. (1994). “Kültür ve Tarih Hazinesi Isparta”, **Türkiye İş Bankası, Kültür ve Sanat Dergisi Isparta Özel Sayısı 22**, Haziran, 6-7, Ankara.
- ÇELİK, Ü. (2004). **Fethiye’deki Eldirekli Göçebe Yörükler ve Eldirek Kilimleri**, Ay Yayınları, s:261, İzmir.
- ÇENET, E. (2009). **Osmaniye İli Toprakkale ve Düziçi Yöresinde Kirkitli Dokuma Geleneği**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi EBE.
- DAVİES, P. (2000). **Antique Kilims of Anatolia**, printed in Hong Kong, W.W. Norton&Company, New York – London.

- DENİZ, B. (1998). **Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları (Kilim-Cicim-Zili)**, Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları No:169, Ankara.
- DENİZ, B. (2000). **Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları**, Atatürk Kültür Merkezi Yayını No:215, Ankara.
- DURUL, Y. (1977). **Yörük Kilimleri Niğde Yöresi**, Ak Yayınları Türk Süsleme Sanatları Serisi: 6, İstanbul.
- ERBEK, M. (2002). **Çatalhöyük'ten Günümüze Anadolu Motifleri**, T.C. Kültür Bakanlığı, 1. Baskı, Ankara.
- ERGEN, B. (2010). **Yozgat Yöresi Kilim, Cicim ve Zili Örneklerinin Renk, Motif ve Kompozisyon Özellikleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi EBE.
- ESİN, E. (2003). **Orta Asya'dan Osmanlıya Türk Sanatında İkonografik Motifler**, Kabalcı Yayınevi, Yaylacık Matbaası, İstanbul.
- ETİKAN, S. (2012). "Anadolu Dokuma Kültüründe Sargı Kilimleri, Muğla Örneği", **I. Uluslararası Türk Sanatları Sempozyumu ve Sanat Çalıştayı 8-9 Kasım 2012**, s:191, Konya.
- ETİKAN, S. ve F. N. ÖLMEZ (2013). **Muğla Yöresi Kirkitli Dokumalarının Sanatsal ve Bazı Teknolojik Özellikleri Üzerine Bir Belgelendirme ve Katalog Çalışması**, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yayınları, Muğla.
- GENÇ, R. (1998). "Kaşgarlı Mahmud'a Göre XI. Yüzyılda Türklerde Dokuma ve Yaygı İşleri", **Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri**, 27-31 Mayıs 1996, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 131-135.
- GILLOW, J. and B. SENTANCE (1999). **World Textiles, A Visual Guide To Traditional Techniques**, Thames&Hudson Ltd, London.
- GOMERSALL, S. (1999). **Kilim Rugs, Tribal Tales in Wool**, Schiffer Publishing Ltd. United Kingdom.
- GÖRGÜNAY, N. (2002). **Oğuz Damgaları ve Göktürk Harflerinin El Sanatlarımızdaki İzleri**, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları No:2987 Yayınlar Dairesi Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- HART, K. (2007). **Giving back the colours, Josephine Powell Collection**, MAS Matbaacılık A.Ş., İstanbul
- HULL, A. ve N. BARNARD. (1991). **Living With Kilims**, Thames&Hudson Ltd, London.
- HULL, A. ve J.L. WYHOWSKA. (1993). **Kilim**, Thames&Hudson Ltd, London.

- ILGAZ, F. (1988). **Uşak İli Eşme İlçesinde Üretilen Kilimlerin Bazı Teknolojik Özellikleri Üzerinde Bir Araştırma**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi FBE.
- KARAHAN, R. ve E. TAŞ. (2006). **Y.Y.Ü. Türk El Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi Kilim Kataloğu II**, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayın No:42, Van.
- KARAHAN, R. (2007). **Dünden Bugüne Hakkari Kilimleri**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- KAYIPMAZ, F. ve N. KAYIPMAZ. (1993). “Isparta Çevresi Yörük Kilimleri”, **Türkiyemiz Kültür ve Sanat Dergisi**, Yıl:23, No:69-Mayıs, s:30-37, İstanbul.
- KIRZIOĞLU (G), N. (1998).“Altaylarda Pazırık Kurganı’ndan Çıkan Motiflerin Anadolu ve Türk Cumhuriyetleri’nde Yaşayan İzlerinden Bazı Örnekler”, **Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri**, 27-31 Mayıs 1996, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları,137-150.
- KIRZIOĞLU (G), N. (2001). **Altaylar’dan Tunaboyu’na Türk Dünyası’nda Ortak Yanışlar (Motifler)**, 1. Baskı, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları No:2753, Ankara.
- KOÇ, M. (1983). **Barıs-Hamit-Hamitâbât Tüm Yönleri İle Isparta**, Türk Köyü Yayınları, Isparta.
- KÖSTÜKLÜ, N. (2010). **Yalvaç Tarihi Üzerine Araştırmalar (Tanzimat’tan Cumhuriyet’e)**, Yalvaç Belediyesi Kültür Yayınları, Dönmez Ofset Basımevi, Ankara.
- KURUCU, N. (2005). **Yalvaç Özlemi**, Karatepe Yayıncılık, Ankara.
- KUM, N. (1941). **Yalvaç Adının Menşei Hakkında**, Ün Dergisi, cilt 7, sayı 84-86, s: 1158-1159, Isparta.
- MANGUT, M. ve N. KARAHAN. (2008). **Tekstil Lifleri**, Ekin Yayınevi, Bursa.
- ONUK, T. ve F. H. AKPINARLI. (1998). “Güneydoğu Anadolu Karakeçili Türkmen Kilimleri”, **Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri**, 27-31 Mayıs 1996, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 241-248.
- ONUK, T. ve F. H. AKPINARLI. (2003). **Şanlıurfa Karakeçili Kilimleri**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları No:295, Ankara.
- ÖLÇER, N. (1988). **Türk ve İslâm Eserleri Müzesi Kilimler**, Eren Yayıncılık ve Kitapçılık Ltd. Şti, İstanbul.

- ÖLMEZ, N. F. (2012). “**Ölüm Olgusunun Türk Dokumalarına Yansıması**”, Defin, Editör: Emine Gürsoy NASKALI, Tarihçi Kitabevi, S:493-525.
- ÖLMEZ, N. F. ve S. ETİKAN (2013a). “Fethiye Alara Düz Dokumaları”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi Art-E** Mayıs-Haziran, cilt 6, Sayı 11, Sayfa 75-99, Isparta.
- ÖLMEZ, N. F. ve S. ETİKAN (2013b). “Bodrum Kilims”, **İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi** Uluslararası Hakemli E-Dergi, sayı 2, sayfa 90-104, Malatya.
- ÖLMEZ, N. F. ve S. ETİKAN (2013c). “Muğla İli Fethiye İlçesi Yantırlı Kilimleri”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi Art-E** Kasım-Aralık, cilt 6, Sayı 12, Sayfa 62-81, Isparta.
- ÖLMEZ, N. F. ve S. ETİKAN (2014). “Muğla Yöresi Heybe, Torba ve Çuval Dokumaları”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi Art-E** Teke Yöresi Kültürel Değerleri Özel Sayısı Sayfa 62-56-82, Isparta.
- ÖNDER, M. (1991). Anadolu’da Kilimler de Konuşur, **Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi**, Yıl:3, Sayı:11-Eylül, s:45-49, Ankara.
- ÖZBAYIR, N. Ş. (2010). **Mersin İli ve Merkez Köylerinde Kırkıtli Düz Dokuma Geleneği**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi EBE.
- ÖZTÜRK, F. (2005). **Antalya İli Manavgat İlçesi ve Köylerindeki Düz Dokumalar**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, Selçuk Üniversitesi SBE.
- SEREN, S. (1983). **Kuruluşundan Bugüne Kadar Isparta Tarihi**, Serenler Yayını, İstanbul.
- SEYİRCİ, M. (1994). “Anamas Yaylası ve Isparta Yörükleri”, **Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi Isparta Özel Sayısı 22**, Haziran, s:38-40, Ankara.
- SEYİRCİ, M. (2000). **Batı Akdeniz Bölgesi Yörükleri**, Der Yayınları:262, İstanbul.
- SOYSALDI, A. (1998). “Düden Köyü Camii Yanışlı Kilimleri”, **Türk Soylu Halkların Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri**, 27-31 Mayıs 1996 Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 277-287.
- SOYSALDI, A. (2009). **Düz Dokuma Teknikleri ve Teknik Desen Çizimleri**, T.C. Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını:379, Ankara.
- SUBAŞI, E. (2006). **Sivas İli Divriği, Hafik ve Zara Yöresi Kilimleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van, Yüzüncü Yıl Üniversitesi SBE.

- SÜMER, F. (1984). “Anadolu’daki Türk Halıcılığına Dair En Eski Tarihi Kayıtlar”, **Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi**, Türk Halıları Özel Sayısı, sayı:32, İstanbul.
- TAŞ, E. (2012). **Malatya Müzesi Düz Dokumaları**, Malatya Belediyesi Kültür Yayınları No:18, Malatya.
- WRİGHT, E. R. ve J. T. WERTİME. (1995). **Caucasian Carpets and Covers**, Hali Publications Limited, United Kingdom.
- YAZICIOĞLU, G. (1999). **Pamuk ve Diğer Bitkisel lifler**, Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Yayınları No:274, İzmir.
- YAZICIOĞLU, Y. (1992). **El Dokusu Halıcılık**, Ankara.

Kaynak Kişiler

- AKKUŞ, E. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Yarıkkaya Köyü
- ASLAN, E. “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Ayvalı Köyü
- AYDIN, K. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Yarıkkaya Köyü
- CİRİT, H. “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Altıkapı Köyü
- ÇELİK, O. “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Taşev Köyü
- DEMİR, Z. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Eyüpler Köyü
- ERSAN, Ş. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Taşev Köyü
- GİCIK, R. -Boyacı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Sücüllü Köyü
- GÖK, G. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Körküler Köyü
- GÖKSU, E. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Çakırçal Köyü
- GÜNEŞ, A. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Bahtiyar Köyü

- GÜNGÖR, O. “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Çetince Köyü
- GÜVERCİN, D. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Körküler Köyü
- KARINCALI, N. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Yarikkaya Köyü
- KILBIYIK, G. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Kumdanlı Köyü
- KOYUTÜRK, S. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Mısırlı Köyü
- KÖSE, S. “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Kozluçay Köyü
- KURT, G. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Yukarıkaşıkara Köyü
- ODABAŞ, R. “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Altıkapı Köyü
- ORUÇ, E. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Körküler Köyü
- ÖNDER, N. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Mısırlı Köyü
- SARIGÜL, S. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Yukarıtırtar Köyü
- SARITAŞ, H. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Yarikkaya Köyü
- ŞAHİN, G. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Körküler Köyü
- ŞEN, E. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Yukarıtırtar Köyü
- ŞEKERCİ, Ş. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Kumdanlı Köyü
- TOKMAK, L. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Körküler Köyü
- UÇAR, A. –Ayvalı Köyü İmamı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Ayvalı Köyü

YARIKKAYA, H. –Ev Hanımı- “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme,

YILDIRIM, A. “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Bahtiyar Köyü

YILDIRIM, R. “Isparta İli Yalvaç İlçesi Düz Dokumaları” konulu görüşme, Bahtiyar Köyü

İnternet Kaynakları

AKPINARLI, H. F., Y. DEVELİOĞLU, H. S. ORTAÇ, L. ÖZDER, T. YALÇINKAYA, M. BÜYÜKYAZICI, H. TOZUN, G. KURT, G. DEVELİOĞLU, (2008). **Çankırı El Sanatları**, <http://cankiri.gov.tr/dosya/cankirielsanatlari.pdf>, (15.09.2014).

Isparta Haritası, <http://isparta.gov.tr/isparta.aspx?rid=38>, (18.09.2014)

Isparta Nüfusu,

http://rapor.tuik.gov.tr/reports/rwservlet?adnksdb2&ENVID=adnksdb2Env&report=wa_turkiye_il_koy_sehir.RDF&p_il1=32&p_kod=2&p_yil=2013&p_dil=1&desformat=html, (19.10.2014).

Isparta,

http://isparta.gov.tr/isparta_sayilarla.aspx, (19.10.2014).

http://isparta.gov.tr/isparta_kaymakamlari.aspx, (19.10.2014).

Yalvaç Haritası (<http://www.yalvac.bel.tr/index.php?p=161&l=1>, (17.07.2014).

Yalvaç Tarihi, <http://www.yalvac.bel.tr/index.php?p=75&l=1>, (18.09.2014).

Yalvaç Yerel Yönetimi, <http://www.yalvac.bel.tr/index.php?p=75&l=1>, (15.09.2014).

EK 1
YALVAÇ YÖRESİ ZİLİ DOKUMALARI

Şekil 52. Taban Yaygısı (Abdurrahman UÇAR, Ayvalı köyü, 2013)ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Ayvalı Köyü

Alındığı Kişi : Abdurrahman UÇAR -2013

Boyut : 1,25 x 2,15 m

Malzeme : Atkı: Keçi Kılı

Çözü: Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 70

Renkler : siyah, kırmızı, beyaz, yeşil, sarı, lacivert, turuncu

Motif : Yöresel ismi zili olarak da adlandırılan bu ölümlük dirimlik dokuma, alt ve üst kısımlarda 5 bordürden oluşmaktadır. Bu bordür kısımlarında *pıtrak* (Şekil 52b), *göz* (Şekil 52c), *saçbağı* (Şekil 52d) ve *kuş* (Şekil 52e) motifleri yer almaktadır. Orta zeminde *çapraz* (Şekil 52a) motifini kullanılmıştır. *Kurtizi* (Şekil 52f) motifini de sağ ve sol bordür kısımlarında dokunmuştur.

Şekil 53. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013)ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Cem Evi

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,33 x 2,53 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik : Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 130

Renkler : Siyah, bordo, beyaz, turuncu, su yeşili, açık mor, kırmızı, açık mavi, lacivert,

Motif : Yaygının orta zeminini *dörtgen* (Şekil 53e) ve *göz* (Şekil 52c) motifinden oluşan düz zili dokuma tekniğiyle dokunmuş zemin oluşturmaktadır. Alt ve üst zemin bordürlerini ise *canavar ayağı* (Şekil 53a), *ptrak* (Şekil 52b), *suyolu (çengel)* (Şekil 53b), *çengel* (Şekil 53f) *saçbağı* (Şekil 53c) ve *göz*(Şekil 53d) motiflerinden oluşan bordürler bulunmaktadır.

Şekil 54. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Cem Evi

Alındığı Kişi : Lale Yılmaz (cenazesinden bağış)

Boyut : 1,35 x 2,30 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 100

Renkler : Sarı, mavi, beyaz, yeşil, kırmızı, siyah, pembe, turuncu, hardal sarısı, bordo,

Motif : Yaygıyı oluşturan orta zemini düz ve çapraz zili teknikli olarak dokunan *yıldız* (Şekil 54a) ve *göz* (Şekil 52c) motifleri oluşturmaktadır. Orta zemindeki yıldız motiflerinin çevresini sınırlayan *sandıklı* (Şekil 54 c) motifi de yer almaktadır. Kenar bordürde *kurtizi* (Şekil 52f) motifi bulunmaktadır. Alt ve üst bordür motifleri ise, *pıtrak* (Şekil 52b), *canavar ayağı* (Şekil 53a), *suyolu* (Şekil 53b), *koçboynuzu*, *saçbağı* (Şekil 54b), *göz* (Şekil 53d) ve *çengel* (Şekil 53f) motifleridir.

Şekil 55. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, Ali Sahi'nin Cenazesi 2013)ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Merkez Camii

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,50 x 2,59 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 120

Renkler : Mavi, turuncu, beyaz, çimen yeşili, pembe, koyu mavi, bordo

Motif : Taban yaygısının orta zemin motiflerini *akrep* (Şekil 55c), *koçboynuzu* (Şekil 55d) ve *göz* (Şekil 55b) motifi oluşturmaktadır. Sağ ve sol kenar bordürlerini ise *kurtizi* (Şekil 52f)ve *suyolu* (küpe) (Şekil 55a) motifleri yer almaktadır. Alt ve üst ince bordürleri *canavar ayağı* (Şekil 53a), *saçbağı* (Şekil 54b), *göz* (Şekil 53d), *suyolu* (çengel) (Şekil 53b) ve *pıtrak* (Şekil 52b) motifleri oluşturmaktadır.

Şekil 56. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Cem Evi

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,44 x 3,04 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Siyah, beyaz, turuncu, sarı, mor, turkuaz, bordo, açık mor, pembe

Motif : Yaygının orta zeminini *koçboynuzu* (Şekil 56a) ve *göz*(Şekil 56b) motifleri oluşturmaktadır. Alt ve üst kenar bordürlerinde *canavar ayağı* (Şekil 53a), *çengel* (Şekil 53b), *pıtrak* (Şekil 52b), *saç bağı* (Şekil 54b), *göz* (Şekil 53d) ve *saçbağı* (Şekil 53c) motifleri yer almaktadır. Kenar bordürlerde ise *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri bulunmaktadır.

Şekil 57. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Cem Evi

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,48 x 2,63 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Siyah, turkuaz, turuncu, pembe, beyaz, bordo, koyu gri, kirli sarı, açık mavi

Motif : Taban yaygısının orta zeminini *koçboynuzu* (Şekil 56a) ve *göz* (Şekil 56b) motifleri oluşturmaktadır. Alt ve üst kenar bordürlerinde *canavar ayağı* (Şekil 53a), *pıtrak* (Şekil 52b), *saçbağı* (Şekil 54b) ve *göz* (Şekil 53d) motifleri yer almaktadır. Kenar bordürlerde ise *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri olmaktadır.

Şekil 58. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Cem Evi

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,27 x 2,15 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Siyah, beyaz, bordo, lacivert, turuncu, açık mavi, mavi, gri

Motif : Taban yaygısının orta zemin motiflerini *akrep* (Şekil 55c), *koçboynuzu* (Şekil 55d) ve *göz* (Şekil 55b) motifleri bulunmaktadır. Sağ ve sol kenar bordürlerinde ise *kurtizi* (Şekil 52f)ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri yer almaktadır. Alt ve üst ince bordürleri *canavar ayağı* (Şekil 53a), *saçbağı* (Şekil 54b), *pıtrak* (Şekil 52b), *göz* (Şekil 58a) ve *suyolu* (çengel) (Şekil 53b) motifleri oluşturmaktadır.

Şekil 59. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı
Dokuma tekniği : Zili + Cicim
Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Cem Evi
Alındığı Kişi : -
Boyut : 1,34 x 2,25 m
Malzeme : Atkı : Keçi Kılı
Çözüğü : Keçi Kılı
Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Siyah, turuncu, su yeşili, bordo, mavi, gri

Motif : Yaygının orta zeminini *koçboynuzu* (Şekil 56a) ve *göz* (Şekil 56b) motifleri oluşturmaktadır. Alt ve üst kenar bordürlerinde *canavar ayağı* (Şekil 53a), *çengel* (Şekil 53b) , *pıtrak* (Şekil 52b), *saç bağı* (Şekil 54b), *göz* (Şekil 58a) ve *saçbağı* (Şekil 53c) motifleri yer almaktadır. Kenar bordürlerde ise *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri oluşturmaktadır.

Şekil 60. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Cem Evi

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,46 x 2,58 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Siyah, kahverengi, turuncu, bordo, mavi, lacivert, beyaz, sarı

Motif : Yaygının sağ ve sol kenar bordürlerini *suyolu* (Şekil 56c) ve *kurtizi* (Şekil 52f) motifleri oluşturmaktadır. *Koçboynuzu* (Şekil 56a)ve *göz*(Şekil 56b) motifleri orta zemin boşluğunu zili dokuma tekniğiyle dokunarak doldurmaktadır. Alt ve üst ince bordürleri ise *canavar ayağı* (Şekil 53a), *pıtrak* (Şekil 52b), *saçbağı* (Şekil 54b), *göz* (Şekil 58a) , *suyolu* (çengel) (Şekil 53b) ve *saçbağı* (Şekil 53c) motifleri yer almaktadır.

Şekil 61. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, Döne Yılmaz'ın Cenazesinden, 2013) ve yüzey şeması

- Dokuma tipi : Taban Yaygısı
- Dokuma tekniği : Zili + Cicim
- Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Cem Evi
- Alındığı Kişi : Döne YILMAZ (Cenazesinden)
- Boyut : 1,38 x 2,45 m
- Malzeme : Atkı : Keçi Kılı
Çözüğü : Keçi Kılı
Üçüncü iplik: Keçi Kılı
- Yaşı (yıl) : 100
- Renkler : Siyah, beyaz, turuncu, hardal sarısı, limon sarısı, açık mor, bordo, mavi
- Motif : Taban yaygısının orta zemin motiflerini *akrep* (Şekil 55c), *koçboynuzu* (Şekil 55d) ve *göz*(Şekil 55b) motifleri oluşturmaktadır. Sağ ve sol kenar bordürlerinde ise *kurtizi* (Şekil 52f)ve *suyolu* (Şekil 56c)motifleri yer almaktadır. Alt ve üst ince bordürlerinde *canavar ayağı* (Şekil53a), *saçbağı* (Şekil 54b), *pıtrak*(Şekil52b), *göz* (Şekil 53d) ve *suyolu* (Şekil 61a)motifleri yer almaktadır.

Şekil 62. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Cem Evi

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,49 x 2,71 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Siyah, lacivert, bordo, turuncu, beyaz, pembe, askeri yeşil, mor, turkuaz, krem rengi, gri

Motif : Yaygının orta zemininde *koçboynuzu* (Şekil 56a)ve *göz* (Şekil 56b)motifleri bulunmaktadır. Kenar bordürlerini *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu*(Şekil 56c) motifleri yer almaktadır. Alt ve üst ince bordürlerinde ise *canavar ayağı* (Şekil 53a), *pıtrak* (Şekil 52b), *saçbağı* (Şekil 54b), *göz* (Şekil 53d) , *suyolu* (çengel) (Şekil 53b) ve *saçbağı* (Şekil 53c)motifleri yer almaktadır.

Şekil 63. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı
Dokuma tekniği : Zili + Cicim
Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Cem Evi
Alındığı Kişi : -
Boyut : 1,41 x 2,31 m
Malzeme : Atkı : Keçi Kılı
Çözü : Keçi Kılı
Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Siyah, bordo, turuncu, beyaz, açık mavi, mor, turkuaz

Motif : Taban yaygısının orta zemin motiflerini *akrep* (Şekil 55c), *koçboynuzu* (Şekil 55d) ve *göz* (Şekil 55b) motifleri oluşturmaktadır. Sağ ve sol kenar bordürlerinde ise *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu*(Şekil 56c) motifleri yer almaktadır. Alt ve üst ince bordürlerinde *canavar ayağı* (Şekil 53a), *saçbağı* (Şekil 54b), *pıtrak* (Şekil 52b), *saçbağı* (Şekil 53c) ve *göz* (Şekil 58a) motifleri dokumayı tamamlamaktadır.

Şekil 64. Taban Yaygısı (Körküler Cem Evi, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Cem Evi

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,46 x 2,46 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Beyaz, bordo, yeşil, açık mor, açık mavi, siyah, kahverengi, hardal sarısı

Motif : Yaygının orta zemin motiflerini *akrep* (Şekil 55c), *koçboynuzu*(Şekil 55d) ve *göz* (Şekil 55b) motifleri oluşturmaktadır. Alt ve üst ince bordürlerinde *canavar ayağı* (Şekil 53a), *saçbağı* (Şekil 54b), *pıtrak* (Şekil 52b), *saçbağı* (Şekil 53c) , *göz* (Şekil 58a) ve *suyolu* (çengel) (Şekil 53b) motifleri dokumayı tamamlamaktadır. Sağ ve sol kenar bordürlerinde ise *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri yer almaktadır.

Şekil 65. Taban Yaygısı (Elife Oruç, Körküler-Yenimahalle, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü

Alındığı Kişi : Elife Oruç

Boyut : 1,34 x 2,7 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 50

Renkler : Turuncu, yeşil, kırmızı, vişne çürüğü, mor, beyaz, siyah, mavi

Motif : Taban yaygısının orta zeminini *akrep* (Şekil 55c) ve *koçboynuzu* (Şekil 55d) motifleri, alt ve üst kenar bordürlerini ise *çengel* (Şekil 53f) , *göz* (Şekil 53d), *pıtrak* (Şekil 52b), *canavar ayağı* (Şekil 53a) ve *saçbağı* (Şekil 54b) motifleri oluşturmaktadır. Dokumanın sağ ve sol kenar bordürlerinde de *suyolu* (Şekil 56c) ve *kurtizi* (Şekil 52f) motifleri dokunmuştur. Ayrıca dokumanın üzerinde yer alan ve yörede de düz dokumalarda sık sık kullanılan kolan ipliklere de tuğ ve koza denilmiştir.

Şekil 66. Taban Yaygısı (Körküler Köyü Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Merkez Camii

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,51 x 2,65 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Kahverengi, turuncu, mor, çağla yeşili, vişne çürüğü, sarı, beyaz.

Motif : Düz dokuma yaygının orta zemininde *akrep* (Şekil 55c) motifi ve *koçboynuzu* (Şekil 55d) motifi yer almaktadır. Yaygının kenar bordürlerinde *kurtizi* (Şekil 52f) ve *göz* (Şekil 53d) motifleri, alt ve üst ince bordürlerinde ise küpe (Şekil 55a), *pıtrak* (Şekil 52b), *saçbağı* (Şekil 54b) ve *suyolu* (Şekil 61a) motifleri dokunmuştur.

Şekil 67. Taban Yaygısı (Körküler Köyü Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Merkez Camii

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,44 x 2,27 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Beyaz, turuncu, askeri yeşil, bordo, lacivert, sarı, siyah

Motif : Yöresel ismi “Zili” olan düz dokumanın orta zemin motifleri *akrep* (Şekil 55c) , *koçboynuzu* (Şekil 55d) ve *göz* (Şekil 55b) motifini oluşturmaktadır. Yöredeki bu tip dokumalarda genel olan alt ve üst ince bordürlerde *çengel* (Şekil 53f), *canavar ayağı* (Şekil 53a), *saçbağı* (Şekil 54b), *göz* (Şekil 53d) motifleri yer almaktadır. Sağ ve sol kenar bordüründe ise *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri kenar bordürleri oluşturmaktadır.

Şekil 68. Taban Yaygısı (Körküler Kasabası Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Merkez Camii

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,41 x 2,45 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Siyah, bordo, beyaz, turkuaz, turuncu, lacivert, küf sarısı, açık mavi

Motif : Düz dokumanın orta zemin motiflerini *akrep* (Şekil 55c), *koçboynuzu* (Şekil 55d) ve *göz* (Şekil 55b) motifi oluşturmaktadır. Yöredeki bu tip dokumalarda genel olan alt ve üst ince bordürleri *canavar ayağı*(Şekil 53a), *saçbağı* (Şekil 54b), *göz* (Şekil 58a)ve *pıtrak* (Şekil 52b) motifleri oluşturmaktadır. Sağ ve sol kenar bordürlerini ise *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri yer almaktadır.

Şekil 69. Taban Yaygısı (Körküler Kasabası Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Merkez Camii

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,70 x 2,71 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Siyah, bordo, mavi, turuncu, beyaz, koyu mavi, hardal sarısı, pembe, mor, turkuaz, yeşil, lacivert

Motif : Yaygının alt ve üst bordürlerini *pıtrak* (Şekil 52b), *çengel* (Şekil 53f), *saçbağı* (Şekil 54b), *saçbağı* (Şekil 53c), *göz* (Şekil 53d), *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu* (Şekil 53b) motifleri oluşturmaktadır. Orta zemininde *koçboynuzu* (Şekil 56a) ve *göz* (Şekil 56b) motifleri tüm orta zeminde yer almıştır. Kenar bordürlerde ise *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu* (Şekil 69a) motifleri farklı renklerde ipliklerle bezenmiştir.

Şekil 70. Taban Yaygısı (Körküler Kasabası Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Merkez Camii

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,52 x 2,42 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Siyah, lacivert, bordo, yeşil, hardal sarısı, turuncu, gri mavi, mor, gri, pembe, kırmızı

Motif : Yaygının orta zemininde *koçboynuzu* (Şekil 70a), *muska* (Şekil 70c) ve *göz* (Şekil 70b) motifleri yer almaktadır. Kenar bordüründe iki tarafında da *kurtizi* (Şekil 52f) motifleri tekrarlanmıştır. Alt ve üst ince bordürü farklı incelik kalınlıkta 7 bordürden oluşmaktadır. Bordürlerde *çengel* (Şekil 53f), *saçbağı* (Şekil 54b), *göz* (Şekil 53d), *pıtrak* (Şekil 52b), *saçbağı* (Şekil 53c) ve *suyolu* (çengel) (Şekil 53b) motiflerinden oluşmaktadır.

Şekil 71. Taban Yaygısı (Körküler Kasabası Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Merkez Camii

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,50 x 2,46 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Siyah, turuncu, yeşil, mor, bordo, kırmızı, beyaz, lacivert,

Motif : Taban yaygısının alt ve üst bordürlerini *pıtrak* (Şekil 52b), *çengel* (Şekil 53b), *canavar ayağı* (Şekil 53a), *saçbağı* (Şekil 54b), *saçbağı* (Şekil 71a), *göz* (Şekil 58a) ve *kurtizi* (Şekil 52f) motifleri oluşturmaktadır. Orta zeminini oluşturan *koçboynuzu* (Şekil 56a) ve *göz* (Şekil 56b) motifleri tüm zeminini aralıklı olarak yer almıştır. Kenar bordürlerde ise *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri farklı renklerde ipliklerle bezenmiştir.

Şekil 72. Taban Yaygısı (Körküler Kasabası Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Merkez Camii

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,54 x 3,30 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Bordo, beyaz, mavi, yeşil, pembe, turuncu, sarı, mor, açık mor, siyah

Motif : Yaygının orta zemin motiflerini *akrep* (Şekil 55c), *koçboynuzu* (Şekil 55d) ve *göz* (Şekil 55b) motifini oluşturmaktadır. Sağ ve sol kenar bordürlerini ise *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri yer almaktadır. Alt ve üst ince bordürleri *canavar ayağı* (Şekil 53a), *saçbağı* (Şekil 54b), *göz* (Şekil 53d), *suyolu* (çengel) (Şekil 53b), *saçbağı* (Şekil 71a) ve *pıtrak* (Şekil 52b) motifleri oluşturmaktadır.

Şekil 73. Taban Yaygısı (Körküler Kasabası Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü Merkez Camii

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,40 x 2,94 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Siyah, bordo, açık mor, beyaz, su yeşili, hardal sarısı, pembe,

Motif : Taban yaygısının orta zeminini *koçboynuzu* (Şekil 56a) ve *göz* (Şekil 56b) motifleri oluşturmaktadır. Alt ve üst kenar bordürlerinde *canavar ayağı* (Şekil 53a), *çengel* (Şekil 53b), *pıtrak* (Şekil 52b), *saç bağı* (Şekil 54b) ve *suyolu (göz)* (Şekil 53d) motifleri yer almaktadır. Kenar bordürlerde ise *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu* (Şekil 69a) motifleri farklı renklerde ipliklerle bezemesi yapılmıştır.

Şekil 74. Taban Yaygısı (Ayvalı Köyü Kız Kuran Kursu, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Ayvalı Köyü Kız Kuran Kursu

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,61 x 2,87 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : siyah, kırmızı, bej, turuncu, sarı, bordo, açık mavi, pembe, açık sarı, mor, turkuaz, eflatun, mavi, vişne çürüğü

Motif : Yöresel ismi zili olan taban yaygısının orta zemin motifini *koçboynuzu* (Şekil 70a)motifi ve *göz* (Şekil 70b) motifi sıkça yer almıştır. Yaygının alt ve üst kısımlarında bulunan ince bordürlerde *pıtrak* (Şekil 52b), *saçbağı* (Şekil 54b), *suyolu* (Şekil 53b), *canavar ayağı* (Şekil 53a)motifleri bulunmaktadır. Koçboynuzu motifini içinde yer alan *muska* (Şekil 70c) motifi tamamlamaktadır. Yöredeki yaygı dokumaların sağ ve sol bordürlerinde sıkça görülen *kurtizi* (Şekil 52f) motifi de bulunmaktadır.

Şekil 75. Taban Yaygısı (Ayvalı Köyü Kız Kuran Kursu, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Ayvalı Köyü Kız Kuran Kursu

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,57 x 2,46 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Turuncu, sarı, pembe, turkuaz mavisi, beyaz, bordo, lacivert, siyah, mor

Motif : Yöresel olarak zili dokuma, bağış yoluyla kuran kursuna verilmiştir. Dokumanın orta zeminini *akrep* (Şekil 55c) ve *göz* (Şekil 55b) motifleriyle, akrep motifinin iç süslemesinde *koçboynuzu* (Şekil 55d) motifi, kenar bordürünü ise *göz* (Şekil 52c) ve *trnak* (Şekil 75a) motifleriyle dokunmuştur. Alt ve üst kenar bordürlerinde de *pıtrak* (Şekil 52b), *saçbağı* (Şekil 54b) (Şekil 52d) ve *göz* (Şekil 53d) motifleri kullanılmıştır.

Şekil 76. Taban Yaygısı (Güllü Kılbiyık, Kumdanlı Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Kumdanlı Köyü

Alındığı Kişi : Güllü KILBIYIK

Boyut : 1,46 x 2,50 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

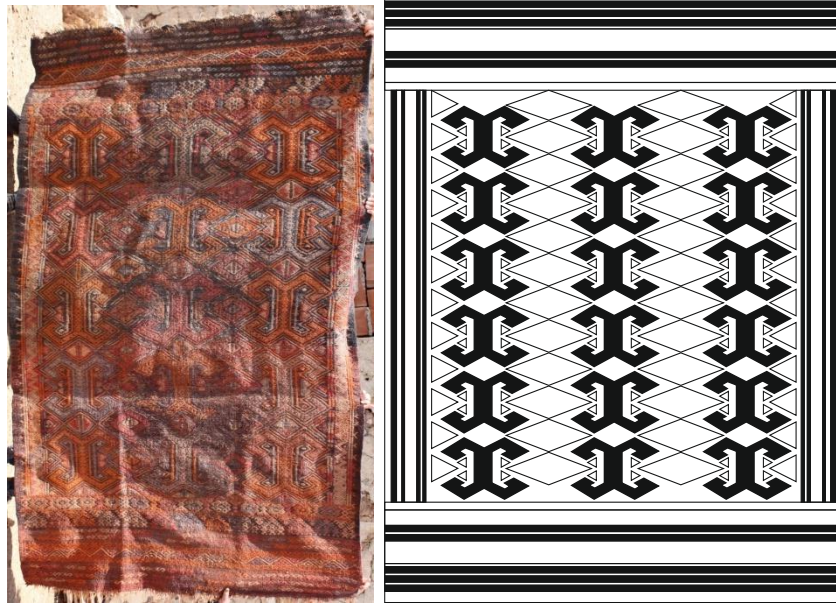
Çözü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 60

Renkler : Siyah, bordo, beyaz, lacivert, mor, yeşil, turkuaz, hardal sarısı, turuncu, pembe, açık mavi

Motif : Gelinliğinde ölümlük dirimlik olarak gelen dokuma yaygının orta zemin motiflerini *akrep* (Şekil 55c) ve *koçboynuzu* (Şekil 55d) motifleri oluşturmaktadır. Alt ve üst ince bordürlerinde *canavar ayağı* (Şekil 53a), *saçbağı* (Şekil 54b), *pıtrak* (Şekil 52b), *sandık* (Şekil 71a), *göz* (Şekil 53d) ve *suyolu* (Şekil 53b) motifleri dokumayı tamamlamaktadır. Sağ ve sol kenar bordürlerinde ise *turnak* (Şekil 75a) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri yer almaktadır.

Şekil 77. Taban Yaygısı (Şehri Şekerci, Kumdanlı Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Kumdanlı Köyü

Alındığı Kişi : Şehri ŞEKERCİ

Boyut : 1,46 x 2,43 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 80

Renkler : Kahverengi, turuncu, sarı, kırmızı, mavi, krem rengi, siyah

Motif : Yaygı 1966 yılında ölümlük dirimlik olarak evlenirken verilmiştir. Orta zemininde *koçboynuzu* (Şekil 70a), *muska* (Şekil 70c) ve *göz* (Şekil 70b) motifleri yer almaktadır. Kenar bordürlerinde *suyolu* (Şekil 56c) ve *kurtizi* (Şekil 52f) motifleri bulunmaktadır. İnce bordürlerde *çengel* (Şekil 53f), *saçbağı* (Şekil 77b), *suyolu* (Şekil 53b), *göz* (Şekil 77a) ve *canavar ayağı* (Şekil 53a) motifleri dokumada yer almaktadır.

Şekil 78. Taban Yaygısı (Kumdanlı Köyü Merkez Eski Camii, 2013) ve yüzey şeması

- Dokuma tipi : Taban Yaygısı
- Dokuma tekniği : Zili + Cicim
- Bulunduğu Yer : Kumdanlı Köyü Merkez Eski Camii
- Alındığı Kişi : -
- Boyut : 1,59 x 1,98 m
- Malzeme : Atkı : Keçi Kılı
Çözüğü : Keçi Kılı
Üçüncü iplik: Keçi Kılı
- Yaşı (yıl) : -
- Renkler : Siyah, mavi, turuncu, bordo, beyaz, pembe, krem rengi, mor, kahverengi
- Motif : Taban yaygısının orta zemininde *koçboynuzu* (Şekil 70a), *muska* (Şekil 70c) ve *göz* (Şekil 56b) motifleri yer almaktadır. Kenar bordürlerinde *suyolu* (Şekil 56c) ve *kurtizi* (Şekil 52f) motifleri bulunmaktadır. Alt ve üst bordürlerde *çengel* (Şekil 53f), *saçbağı* (Şekil 78a), *suyolu* (Şekil 78b) ve *göz* (Şekil 58a) motifleri dokumayı oluşturmaktadır.

Şekil 79. Taban Yaygısı (Hatice Sarıtaş, Yarıkkaya Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Yarıkkaya Köyü

Alındığı Kişi : Hatice SARITAŞ

Boyut : 1,50 x 2,34 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 50

Renkler : Turuncu, mavi, lacivert, siyah, beyaz, mor, bordo, beyaz

Motif : Yaygı, ölümlük dirimlik olarak gelinliği sırasında verilmiştir. Orta zemininde *koçboynuzu* (Şekil 79a)ve *göz* (Şekil 79b)motifleri yer almaktadır. Kenar bordürlerini *kurtizi* (Şekil 52f) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri bulunmaktadır. Alt ve üst ince bordürlerinde ise *canavar ayağı* (Şekil 53a), *pıtrak* (Şekil 52b), *göz* (Şekil 53d), *suyolu* (çengel) (Şekil 53b) ve *çengel* (Şekil 53f)motifleri yer almaktadır.

Şekil 80. Taban Yaygısı (Gülafer Kurt, Yukarıkaşıkara, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Yukarıkaşıkara Köyü

Alındığı Kişi : Gülafer KURT

Boyut : 1,44 x 2,45 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

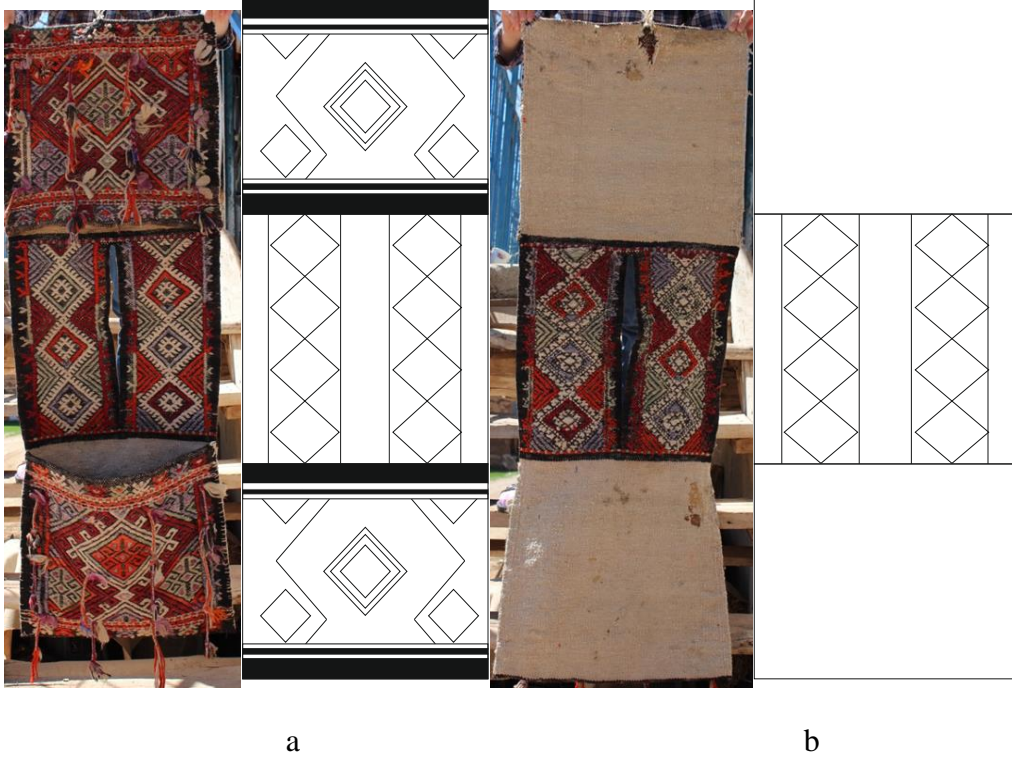
Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 90

Renkler : Yeşil, turuncu, mor, siyah, kahverengi, vişne çürüğü, bej, beyaz, pembe, hardal sarısı, açık yeşil, mavi

Motif : Taban yaygısının orta zemininde *koçboynuzu* (Şekil 56a)ve *göz* (Şekil 56b) motifleri bulunmaktadır. Alt ve üst ince bordürlerinde ise *canavar ayağı* (Şekil 53a), *pıtrak* (Şekil 52b), *saçbağı* (Şekil 54b), *göz* (Şekil 53d), *suyolu* (çengel) (Şekil 53b) ve *saçbağı* (Şekil 53c) motifleri yer almaktadır. Kenar bordürlerini *tırnak* (Şekil 75a) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri dokumanın diğer kalan kısımlarını tamamlamaktadır.

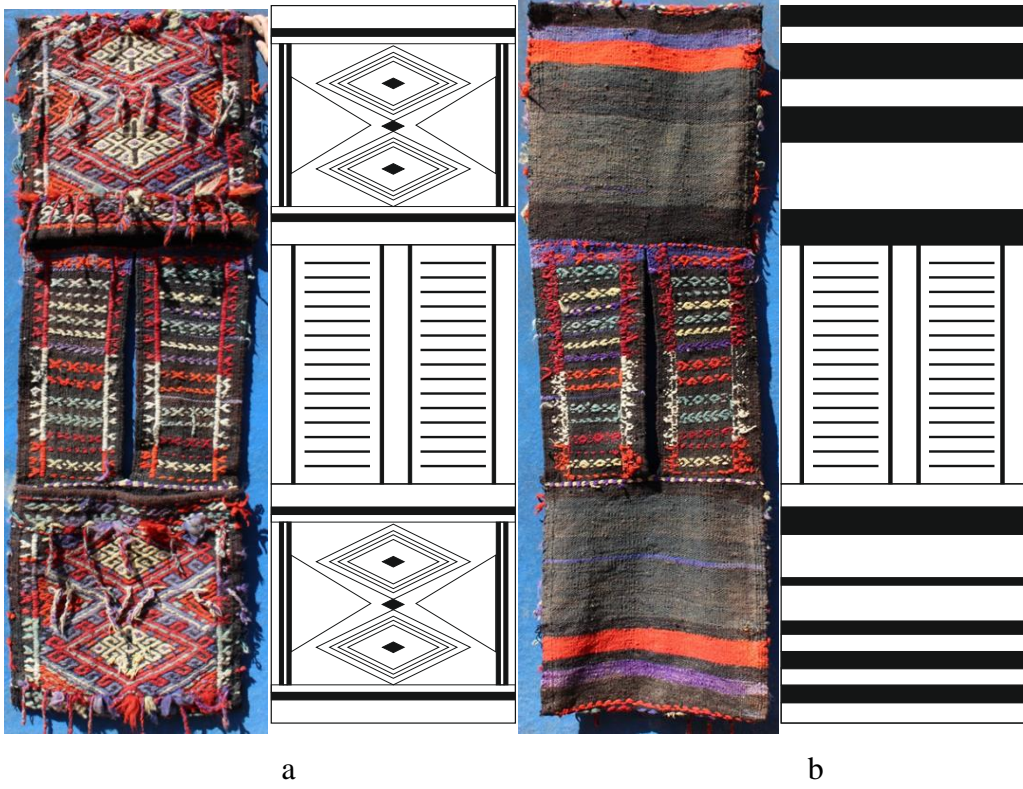
Şekil 81a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka)(Elife Oruç, Körküler-Yenimahalle, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Heybe
 Dokuma tekniği : Zili+ Cicim
 Bulunduğu Yer : Körküler Köyü
 Alındığı Kişi : Elife ORUÇ
 Boyut : 0,46 x 1,32 m
 Malzeme : Atkı : Keçi Kılı
 Çözüğü : Keçi Kılı
 Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 40

Renkler : Turuncu, su yeşili, kahve, beyaz, siyah, kırmızı, mavi

Motif : Heybe dokumanın ön yüzünde *pıtrak* (Şekil 81c), *kurtizi* (Şekil 52f), *saçbağı* (Şekil 81d), *sığırsidiği* (Şekil 81e) *akrep* (Şekil 55c) ve *koçboynuzu* (Şekil 55d) motifleri bulunmaktadır.

Şekil 82a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Gürdal Gök, Körküler-Pazar Mah., 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Heybe

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü

Alındığı Kişi : Gürdal GÖK

Boyut : 0,50 x 1,51 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 35

Renkler : Sarı, siyah, mor, turuncu, krem, çağla yeşili, mavi, bordo, açık mavi

Motif : Heybe tipli dokumanın ön yüzünde *saçbağı* (Şekil 81c), *çengel* (Şekil 53f), *akrep* (Şekil 55c), *kurt izi* (Şekil 52f), *koçboynuzu* (Şekil 55d), *çarpı* (Şekil 82c) ve *canavar ayağı* (Şekil 53a) motifleri yer almaktadır. Arka zemin kilim dokuma ile yapılmıştır.

Şekil 83a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka)(Sultan Koyutürk, Mısırlı Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Heybe

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Mısırlı Köyü

Alındığı Kişi : Sultan KOYUTÜRK

Boyut : 0,48 x 1,52 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 80

Renkler : vişne çürüğü, kınalı sarı (turuncu), kör yeşil (turkuaz), çimen yeşil, yumurta sarısı (hardal), lacivert, mavi, yeşil, fuşya, siyah, mor

Motif : Kilim zeminli heybe dokumanın ön yüzeyindeki kapaklarında çengel (Şekil 53f), saçbağı (Şekil 81d) ve göz (Şekil 55b) motifleri yer almaktadır. Heybenin orta bölümünde ise; pıtrak (Şekil 83c), çarpı (Şekil 82c), canavarayağı (Şekil 53a)ve kurtizi (Şekil 52f) motifleri cicim dokuma tekniği ile yapılmıştır.

a

b

Şekil 84a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Nazire Önder, Mısırlı Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Heybe

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Mısırlı Köyü

Alındığı Kişi : Nazire ÖNDER

Boyut : 0,42 x 1,40 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 80

Renkler : mavi, pembe, vişne çürüğü, kara mavi, turuncu, yeşil, beyaz, kırmızı, mor, sarı

Motif : Heybe tipli düz dokumanın ön yüzeyi zili tekniği ile *saçbağı* (Şekil 81d), *ptrak* (Şekil 84c), *akrep* (Şekil 55c), *koçboynuzu* (Şekil 55d) ve *göz* (Şekil 55b) motifleri yer almaktadır. Heybe dokumanın orta kısmında *kurtizi* (Şekil 52f) ve *sığırsidiği* (Şekil 81e) motifleri bulunmaktadır.

Şekil 85. Heybe (Keziban Aydın, Yarikkaya Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Heybe
Dokuma tekniği : Zili + Cicim
Bulunduğu Yer : Yarikkaya Köyü
Alındığı Kişi : Keziban AYDIN
Boyut : 0,47 x 1,55 m
Malzeme : Atkı : Yün+Pamuk
Çözü : Yün
Üçüncü iplik: Orlon

Yaşı (yıl) : 10

Renkler : Bordo, mavi, turuncu, yeşil, beyaz, pembe, sarı, siyah

Motif : Dokumanın kapak kısmında *saçbağı* (Şekil 81d), *göz* (Şekil 55b)ve *kurtizi* (Şekil 52f) motifleri yer almaktadır. Orta kısmında ise kilim zemin üzerine *pıtrak* (Şekil 85a), *sığırsidiği* (Şekil 85b) ve *çarpyı* (Şekil 82c) motifleri cicim tekniği ile dokuması yapılmıştır.

a

b

Şekil 86a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Abdurrahman UÇAR, Ayvalı köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Heybe

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Ayvalı Köyü

Alındığı Kişi : Abdurrahman UÇAR

Boyut : 0,49 x 1,47 m

Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Yün

Üçüncü İplik: Yün + Orlon

Yaşı (yıl) : 30

Renkler : bej, turuncu, siyah, mavi, bordo, yeşil, pembe, beyaz, sarı, gri

Motif : Kilim zemin üzerine zili tekniğiyle dokuması yapılan heybede *pıtrak* (Şekil 85a), *canavar ayağı* (Şekil 53a), *çapraz* (Şekil 82c), *çengel* (Şekil 53f), *göz* (Şekil 55b), *turnak* (Şekil 75a) ve *saçbağı* (Şekil 81d) motifleri bulunmaktadır.

a

b

Şekil 87a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Arife GÜNEŞ, Bahtiyarköyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Heybe
 Dokuma tekniği : Zili+ Cicim
 Bulunduğu Yer : Bahtiyar Köyü
 Alındığı Kişi : Arife GÜNEŞ
 Boyut : 0,47 x 1,35 m
 Malzeme : Atkı : Yün
 Çözüğü : Yün
 Üçüncü iplik: Yün

Yaşı (yıl) : 25

Renkler : Mavi, bej, siyah, yeşil, turuncu, bordo, lacivert, sarımsı yeşil,

Motif : Zili tekniği ile dokuması yapılmış heybe dokumunun motifleri *canavar ayağı* (Şekil 53a), *göz* (Şekil 55b), *turnak* (Şekil 75a), *saçbağı* (Şekil 81d) ve *kurtizi* (Şekil 52f) motifleridir.

Şekil 88a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Emine GÖKSU, Çakırçal köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Heybe
 Dokuma tekniği : Zili + Cicim
 Bulunduğu Yer : Çakırçal Köyü
 Alındığı Kişi : Emine GÖKSU
 Boyut : 0,52 x 1,69 m
 Malzeme : Atkı : Keçi Kılı
 Çözüğü : Keçi Kılı
 Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 40

Renkler : Siyah, turuncu, mavi, bordo, beyaz, açık sarı, lacivert

Motif : Heybe dokumanın orta zemini kilim tekniği üzerine zili tekniği ile dokuması yapılmış *canavar ayağı* (Şekil 53a) motifleriyle bezenmiştir. Heybenin kapak taraflarında ise *saçbağı* (Şekil 81d), *sığırsidiği* (Şekil 85b), *kurtizi* (Şekil 52f), *koçboynuzu* (Şekil 70a), *muska* (Şekil 70c) ve *turnak* (Şekil 75a) motifleri yer almaktadır.

Şekil 89. Heybe (Ünzile GÜNGÖR, Çetince Köyü, 2013) ve yüzey şeması

- Dokuma tipi : Heybe
- Dokuma tekniği : Zili + Cicim
- Bulunduğu Yer : Çetince Köyü
- Alındığı Kişi : Ünzile GÜNGÖR
- Boyut : 0,52 x 1,35 m
- Malzeme : Atkı : Yün
Çözü : Yün
Üçüncü iplik: Yün
- Yaşı (yıl) : 50
- Renkler : Bej, mavi, yeşil, siyah, bordo, açık kahverengi,
- Motif : Heybe dokumada *saçbağı* (Şekil 81d), *sığırsidiği* (Şekil 85b), *göz* (Şekil 89a), *muska* (Şekil 89b), *çapraz* (Şekil 82c) ve *çengel* (Şekil 53f) motifleri bulunmaktadır.

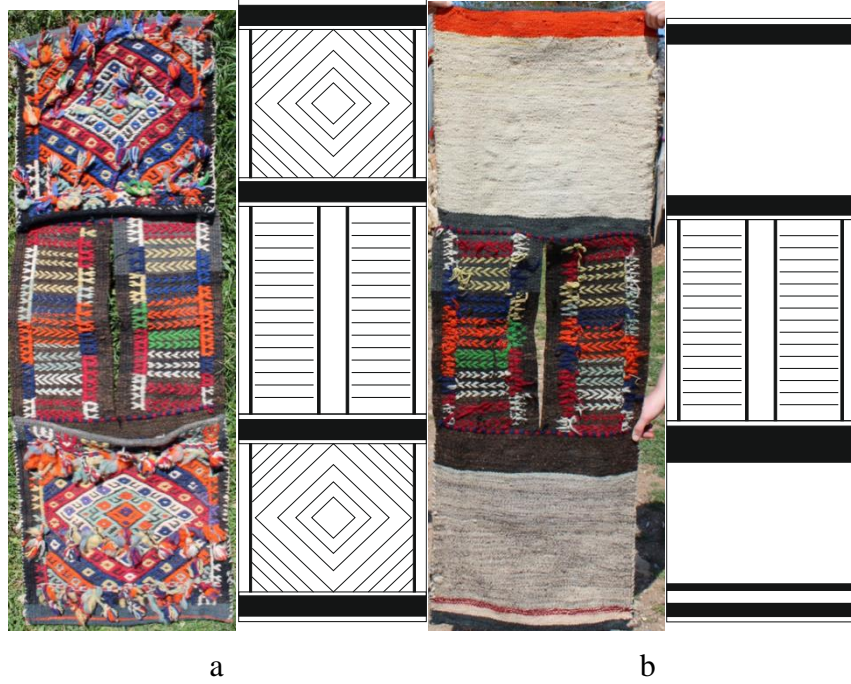
Şekil 90a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Döndü Güvercin, Körküler, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Heybe
 Dokuma tekniği : Zili+ Cicim
 Bulunduğu Yer : Körküler Köyü
 Alındığı Kişi : Döndü GÜVERCİN
 Boyut : 0,43 x 1,27 m
 Malzeme : Atkı : Yün
 Çözüğü : Yün
 Üçüncü iplik: Yün

Yaşı (yıl) : 40

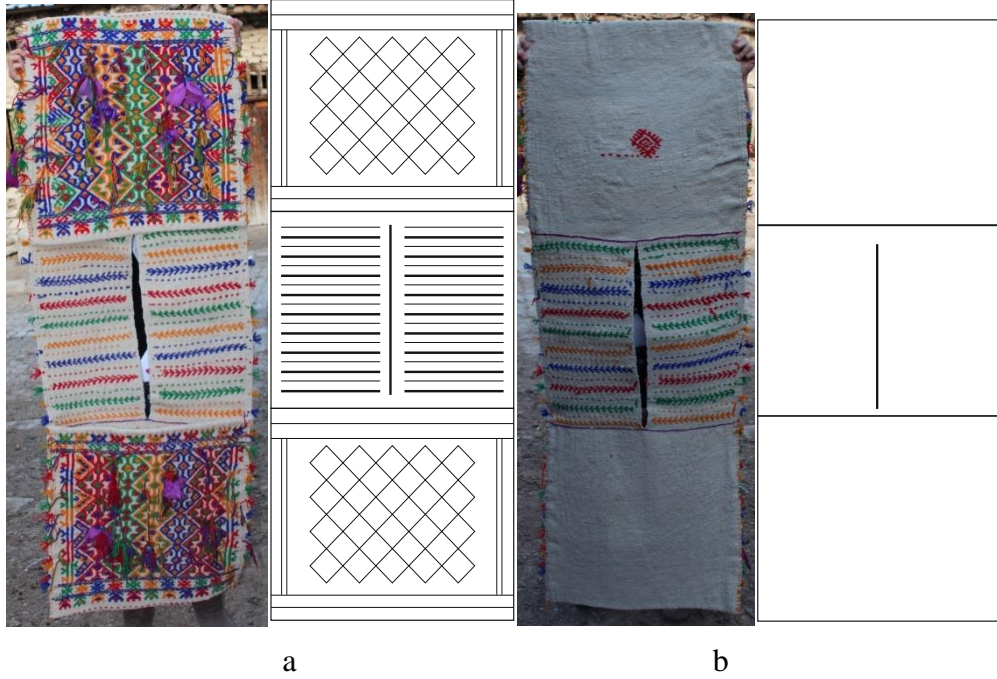
Renkler : Kırmızı, mavi, bej, siyah, yeşil, turuncu, vişne çürüğü, pembe

Motif : Heybe dokumanın orta kısmında kilim teknikli zemin üzerine yapılan zili dokuması *pıtrak* (Şekil 85a)ve *kurtizi* (Şekil 52f) motifleri ile bezenmiştir. Dokumanın kapak kısmında ise *koçboynuzu* (Şekil 55d), *saçbağı* (Şekil 81d), *sığırsidiği* (Şekil 81e), *akrep* (Şekil 55c) ve *suyolu* (çengel) (Şekil 53b) motifleri bulunmaktadır.

Şekil 91a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka)(Döndü Güvercin, Körküler, 2013) ve yüzey şeması

- Dokuma tipi : Heybe
- Dokuma tekniği : Zili + Cicim
- Bulunduğu Yer : Körküler Köyü
- Alındığı Kişi : Döndü GÜVERCİN
- Boyut : 0,37 x 1,15 m
- Malzeme : Atkı : Keçi Kılı
Çözü : Keçi Kılı
Üçüncü iplik: Keçi Kılı
- Yaşı (yıl) : 50
- Renkler : Gri mavi, mor, beyaz, siyah, turuncu, lacivert, vişne çürüğü, kirli sarı, yeşil, mavi, kahverengi
- Motif : Heybe tipli kilim yüzlü zili dokumanın motifleri kurt izi (Şekil 52f), göz (Şekil 55b) ve saçbağı (Şekil 81d) motifleridir.

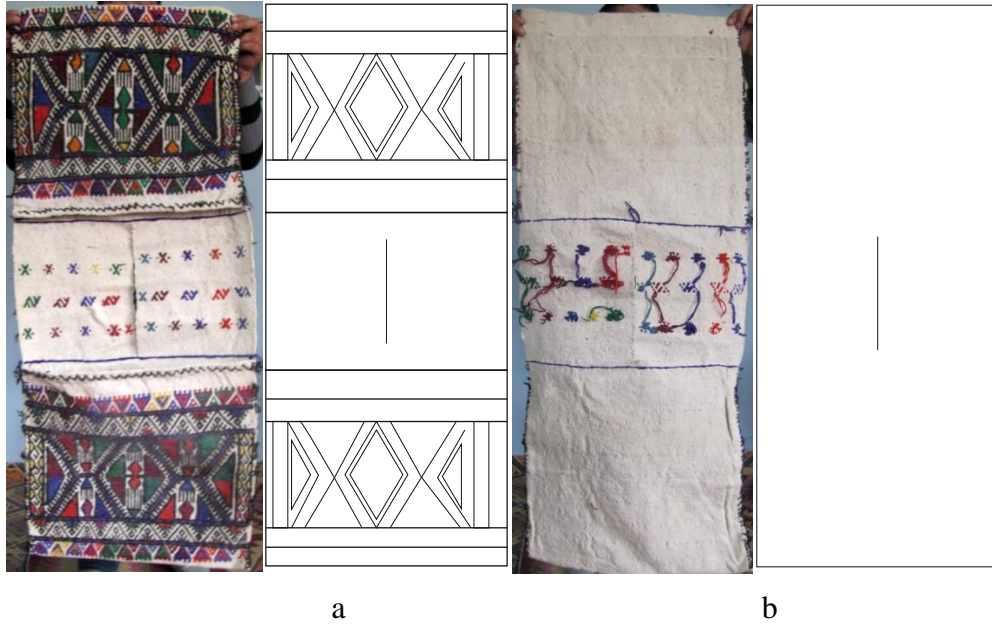
Şekil 92a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Nigar Karıncalı, Yarıkaya Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Heybe
 Dokuma tekniği : Zili + Cicim
 Bulunduğu Yer : Yarıkaya Köyü
 Alındığı Kişi : Nigar KARINCALI
 Boyut : 0,54 x 1,56 m
 Malzeme : Atkı : Yün
 Çözüğü : Yün
 Üçüncü iplik: Orlon

Yaşı (yıl) : 25

Renkler : Hardal sarısı, mavi, beyaz, yeşil, koyu pembe

Motif : Dokuma kilim zemin üzerine cicim ve zili tekniği ile *pıtrak* (Şekil 52b), *canavar ayağı* (Şekil 53a), *saçbağı* (Şekil 81d), *çengel* (Şekil 53f), *kurtizi* (Şekil 52f)ve *dokuz göbek*(Şekil 92a)motifleri ile dokunmuştur.

Şekil 93a,b. a:Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Emine Şen, Yukarıtırtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması

- Dokuma tipi : Heybe
- Dokuma tekniği : Zili + Cicim
- Bulunduğu Yer : Yukarıtırtar Köyü
- Alındığı Kişi : Emine ŞEN
- Boyut : 0,51 x 1,26 m
- Malzeme : Atkı : Yün
Çözüğü : Pamuk
Üçüncü iplik: Yün
- Yaşı (yıl) : 25
- Renkler : Bordo (gülgülü), mavi (gök), yeşil, hardal sarısı, lacivert, turuncu, açık sarı, siyah,
- Motif : Heybe dokuma üzerine *çengel* (Şekil 93c), *çarpı* (Şekil 82c), *saçbağı* (Şekil 93d), *pıtrak* (Şekil 93e), *küpe* (Şekil 55a), *bukağı* (Şekil 93f) ve *sığırsidiği* (Şekil 81e) motifleri yer almaktadır.

Şekil 94a,b. a:Yastık (ön), b: Yastık (arka)(Lale Tokmak, Körküler, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Yastık
 Dokuma tekniği : Zili + Cicim
 Bulunduğu Yer : Körküler Köyü
 Alındığı Kişi : Lale TOKMAK
 Boyut : 0,43 x 0,84 m
 Malzeme : Atkı : Keçi Kılı
 Çözü : Keçi Kılı
 Üçüncü iplik: Yün+Orlon
 Yaşı (yıl) : 8

Renkler : Pembe, mavi, yeşil, turuncu, gri mavi, açık pembe, lacivert, beyaz, sarı, bordo, kırmızı, gri, mor

Motif : Yastık tipi düz dokumanın ön yüzeyi zili teknikli *koçboynuzu* (Şekil 70a), *muska* (Şekil 89b), *çarpı* (Şekil 82c), *çengel* (Şekil 53f), *saçbağı* (Şekil 93d), *turnak* (Şekil 75a), *pıtrak* (Şekil 85a)ve *kurt izi*(Şekil 52f)motifleri bulunmaktadır. Arka yüzeyi ise kilim dokuma tekniğiyle dokunmuştur.

Şekil 95. Yastık (Lale Tokmak, Körküler, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Yastık

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü

Alındığı Kişi : Lale TOKMAK

Boyut : 0,41 x 0,84 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Yün+Orlon

Yaşı (yıl) : 10

Renkler : Pembe, vişne çürüğü, sarı, beyaz, mavi, koyu mavi, lacivert, turuncu, bordo, yeşil, mor, koyu yeşil, siyah

Motif : Ön yüzde bulunan zili dokumanın motifleri *akrep* (Şekil 55c), *çarpı* (Şekil 82c), *çengel* (Şekil 53f), *saçbağı* (Şekil 93d), *kurtizi* (Şekil 52f), *sığırsidiği* (Şekil 81e)ve *koçboynuzu* (Şekil 55d) motifleridir.

Şekil 96. Yastık (Lale Tokmak, Körküler, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Yastık

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Körküler Köyü

Alındığı Kişi : Lale TOKMAK

Boyut : 0,41 x 0,84 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Yün+Orlon

Yaşı (yıl) : 10

Renkler : Kahverengi, siyah, sarı, mavi, turuncu, yeşil, hardal sarısı, mor, beyaz, açık pembe, lacivert, açık mavi, bordo

Motif : Dokumanın ön yüzeyine *çengel* (Şekil 53f), *saçbağı* (Şekil 93d), *kurtizi* (Şekil 52f) *vegöz* (Şekil 55b) (Şekil 96a) motifleri yer almaktadır.

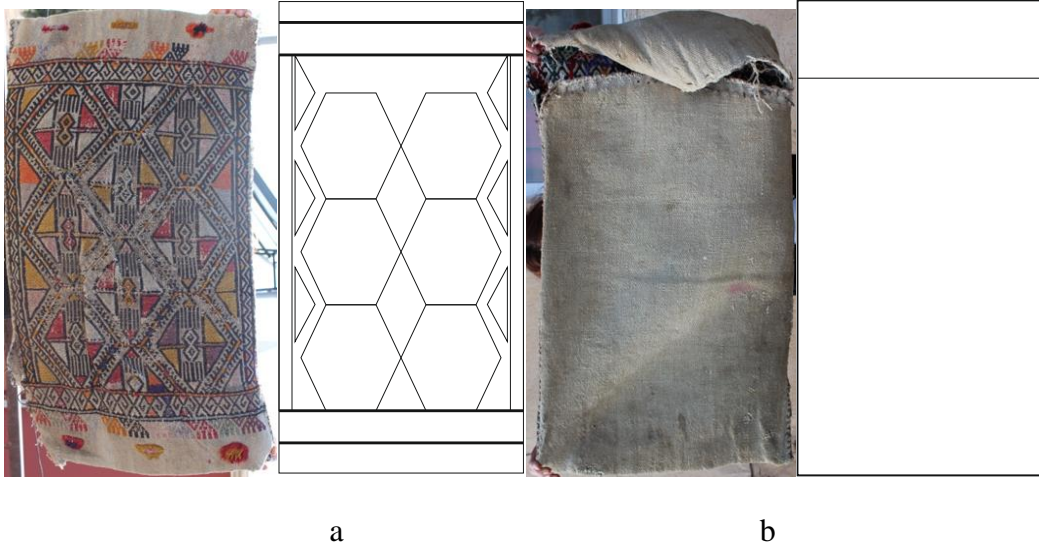
Şekil 97a,b. a:Tırnaklı Karnıyarık yastık (ön), b: Yastık (arka) (Şerife Ersan, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Yastık
 Dokuma tekniği : Zili + Cicim
 Bulunduğu Yer : Taşev Köyü
 Alındığı Kişi : Şerife ERSAN
 Boyut : 0,44 x 0,87 m
 Malzeme : Atkı : Keçi Kılı
 Çözüğü : Keçi Kılı
 Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 43

Renkler : Siyah, vişne çürüğü, açık mavi, açık mor, hardal sarısı, küf yeşili, mor, pembe, mavi, kiremit kırmızısı

Motif : Yastık dokumanın ön yüzeyinde *saçbağı* (Şekil 93d), *elibeline* (Şekil 97c), *tırnak* (*tırnaklı karnıyarık*) (Şekil 97d), *muska* (Şekil 89b) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri yer almaktadır. Dokumanın arka yüzeyinde ise, kilim tekniği üzerine cicim tekniği ile dokunmuş *göz* (Şekil 55b) ve *çarpı* (Şekil 82c) motifleri bulunmaktadır.

Şekil 98a,b. a:Tırnaklı Cıngılı Yastık (ön), b: Yastık (arka) (Osman Çelik, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Yastık

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Taşev Köyü

Alındığı Kişi : Osman ÇELİK

Boyut : 0,47 x 0,85 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 50

Renkler : Hardal sarısı, vişne çürüğü, siyah, mor, sarı, turuncu, mor, açık pembe

Motif : Yastık dokumanın ön yüzeyinde *saçbağı* (Şekil 93d), *koçboynuzu* (Şekil 98c), *suyolu* (Şekil 56c) ve *turnaklı cıngılı* (Şekil 98d) motifleri yer almaktadır. Arka yüzeyi kilim dokuma tekniği ile dokunmuştur.

a

b

Şekil 99a,b. a: Dokuz Göbekli Yastık (ön), b: Yastık (arka) (Osman Çelik, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Yastık
Dokuma tekniği : Zili + Cicim
Bulunduğu Yer : Taşev Köyü
Alındığı Kişi : Osman ÇELİK
Boyut : 0,42 x 0,91 m
Malzeme : Atkı : Pamuk
Çözü : Pamuk
Üçüncü iplik: Yün

Yaşı (yıl) : 50

Renkler : Siyah, sarı, pembe, vişne çürüğü, açık mavi, mor

Motif : Yastık dokuma zili tekniği ile *saçbağı* (Şekil 93d), *elibeline* (Şekil 97c), *suyolu* (Şekil 56c) ve *dokuz göbek* (Şekil 99c) motifleri kullanılarak dokuması yapılmıştır.

a

b

Şekil 100a,b. a:Tırnaklı Karnıyarık Yastık (ön), b: Yastık (arka)(Osman Çelik, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Yastık

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Taşev Köyü

Alındığı Kişi : Osman ÇELİK

Boyut : 0,44 x 0,92 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 50

Renkler : Turuncu, siyah, mavi, mor, kiremit kırmızısı, açık mavi, hardal sarısı, bej

Motif : Kilim zemin üzerine *saçbağı* (Şekil 93c), *suyolu* (Şekil 56c), *elibeline* (Şekil 97c), *tırnaklı karnıyarık* (Şekil 97d) motifleri zili tekniği kullanılarak dokunmuştur. Yastığın arka yüzeyi ise kilim tekniğiyle dokuması yapılmıştır.

a

b

Şekil 101a,b. a:Yastık (ön), b: Yastık (arka)(Şerife Ersan, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Yastık

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Taşev Köyü

Alındığı Kişi : Şerife ERSAN

Boyut : 0,43 x 0,88 m

Malzeme : Atkı : Yün

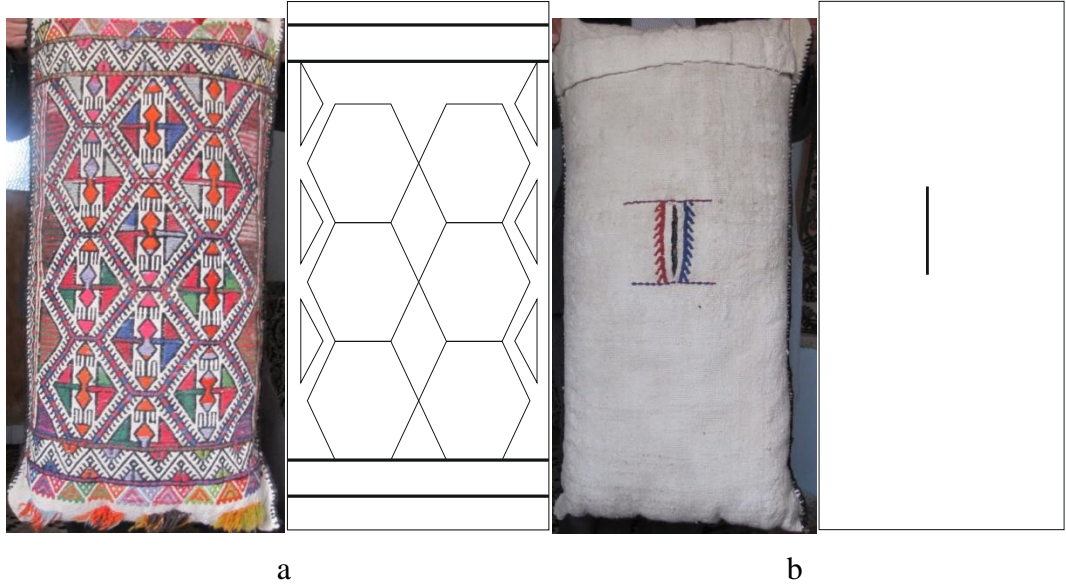
Çözü : Yün

Üçüncü iplik: Orlon

Yaşı (yıl) : 10

Renkler : Pembe, siyah, turkuaz, mor, vişne çürüğü, sarı, kırmızı, fosforlu yeşil

Motif : Yastık dokumanın ön yüzeyinde *elibeline* (Şekil 97c), *koçboynuzu* (Şekil 56a), *göz* (Şekil 56b) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri bulunmaktadır. Arka yüzeyi ise kilim dokuma tekniği üzerine *pıtrak* (Şekil 85a) motifleri dokunmuştur.

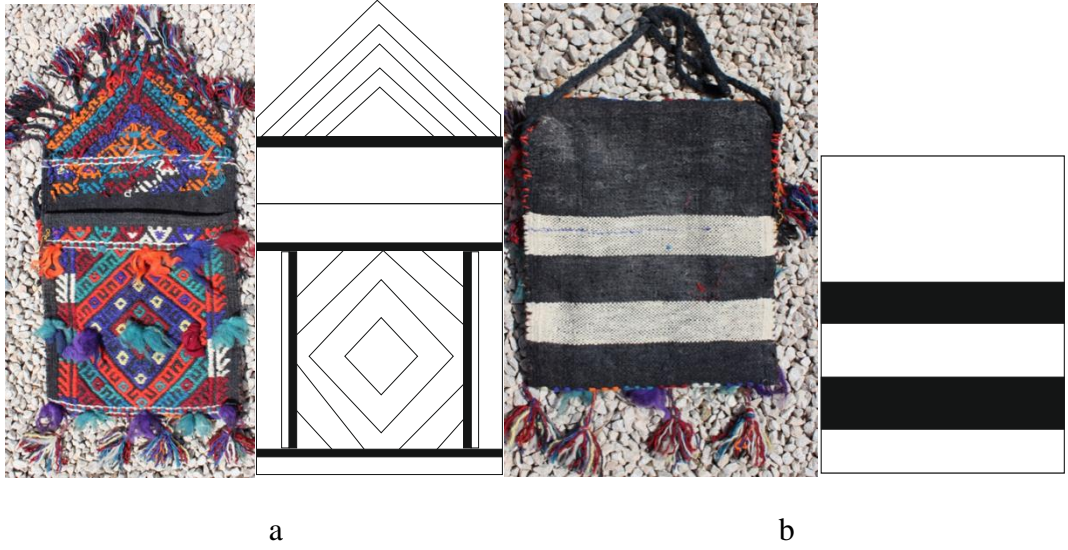
Şekil 102a,b. a: Tırnaklı Cıngıllı Yastık (ön), b: Yastık (arka) (Solmaz Sarıgöl, Yukarıtirtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması

- Dokuma tipi : Yastık
- Dokuma tekniği : Zili + Cicim
- Bulunduğu Yer : Yukarıtirtar Köyü
- Alındığı Kişi : Solmaz SARIGÖL
- Boyut : 0,45 x 0,88 m
- Malzeme : Atkı : Yün
Çözüğü : Yün
Üçüncü iplik: Yün
- Yaşı (yıl) : 10
- Renkler : Mavi, vişne çürüğü, yeşil, açık mor, turuncu, koyu yeşil, siyah, mavi, beyaz, bordo
- Motif : Yastık tipli düz dokumanın ön tarafında *saçbağı* (Şekil 93d), *pıtrak* (Şekil 93e), *tırnaklı cıngıllı* (Şekil 98d) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri bulunmaktadır. Ön zemindeki *bukağı* (Şekil 93f) motifinin içleri sumak tipli dokuma ile bezenmiştir.

Şekil 103a,b. a:Çuval (ön), b: Çuval (arka) (Emine Akkuş, Yarikkaya Köyü, 2013) ve yüzey şeması

- Dokuma tipi : Çuval
- Dokuma tekniği : Zili + Cicim
- Bulunduğu Yer : Yarikkaya Köyü
- Alındığı Kişi : Emine AKKUŞ
- Boyut : 0,96 x 1,57 m
- Malzeme : Atkı : Keçi Kılı
Çözüğü : Keçi Kılı
Üçüncü iplik: Keçi Kılı
- Yaşı (yıl) : 50
- Renkler : Siyah, turuncu, mavi, bordo, hardal sarısı, lacivert, küf yeşili, beyaz, gri
- Motif : Yastık tipi düz dokuma, kilim zemin üzerine zili tekniği ile bezemesi yapılmış *ptrak* (Şekil 85a), *saçbağı* (Şekil 52d) (Şekil 53c), *göz* (Şekil 103c), *dokuz göbek* (Şekil 92a) ve *kurtizi* (Şekil 52f) motifleri bulunmaktadır.

Şekil 104a,b. a: Torba (ön), b: Torba (arka) (Sultan Koyutürk, Mısırlı Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Torba

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Mısırlı Köyü

Alındığı Kişi : Sultan KOYUTÜRK

Boyut : 0,33 x 0,35 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 80

Renkler : Siyah, turuncu, lacivert, turkuaz, beyaz, bordo, hardal sarısı

Motif : Torba dokumunun ön yüzeyinde *saçbağı* (Şekil 93d), *göz* (Şekil 55b), *koçboynuzu* (Şekil 98c), *turnak* (Şekil 75a) ve *çengel* (Şekil 53f) motifleri yer almaktadır.

a

b

Şekil 105a,b. a: Torba (ön), b: Torba (arka) (Keziban Aydın, Yarıkaya Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Torba

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Yarıkaya Köyü

Alındığı Kişi : Keziban AYDIN

Boyut : 0,32 x 0,31 m

Malzeme : Atkı : Yün

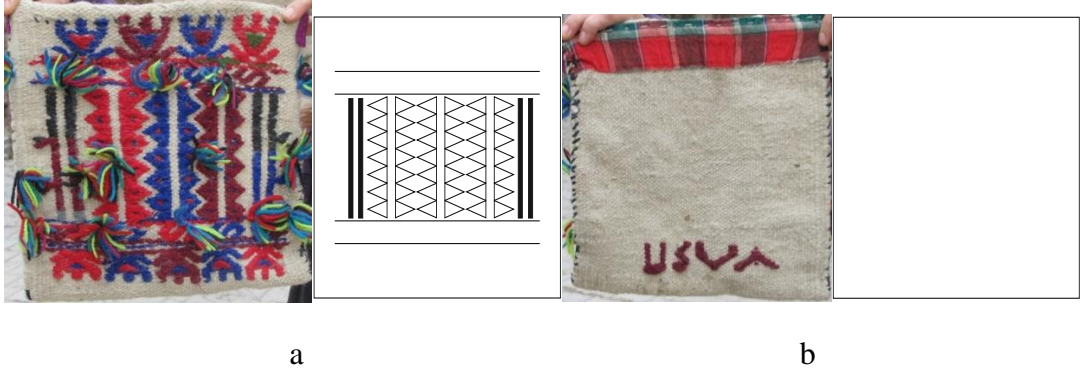
Çözüğü : Yün

Üçüncü iplik: Orlon

Yaşı (yıl) : 35

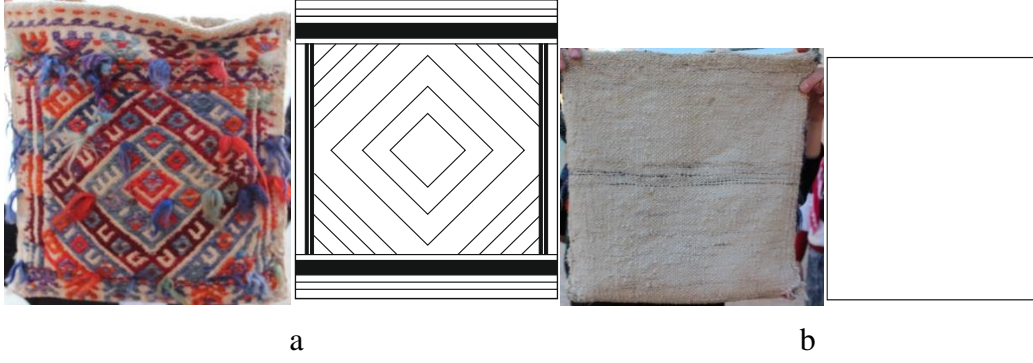
Renkler : Beyaz, turuncu, yeşil, mavi, vişne çürüğü, siyah

Motif : Torba dokumunun ön yüzeyinde saçbağı (Şekil 81d), göz (Şekil 55b), kurtizi (Şekil 52f) ve büyük duma (Şekil 105c) motifleri bulunmaktadır.

Şekil 106a,b. a: Torba (ön), b: Torba (arka) (Arife GÜNEŞ, Bahtiyarköyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi	: Torba
Dokuma tekniği	: Zili+ Cicim
Bulunduğu Yer	: Bahtiyar Köyü
Alındığı Kişi	: Arife GÜNEŞ
Boyut	: 0,27 x 0,25 m
Malzeme	: Atkı : Keçi Kılı Çözüğü : Keçi Kılı Üçüncü iplik: Yün+Orlon
Yaşı (yıl)	: 30
Renkler	: Kırmızı, mavi, bej, siyah, sarımsı yeşil, yeşil, bordo
Motif	: Kilim tekniği üzerine yapılan <i>saçbağı</i> (Şekil 81d), <i>çengel</i> (Şekil 53f), <i>kurtizi</i> (Şekil 52f), <i>suyolu</i> (Şekil 106c) motifleri dokumada yer almaktadır.

Şekil 107a,b. a: Torba (ön), b: Torba (arka) (Emine GÖKSU, Çakırçal köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Torba

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Çakırçal Köyü

Alındığı Kişi : Emine GÖKSU

Boyut : 0,34 x 0,36 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

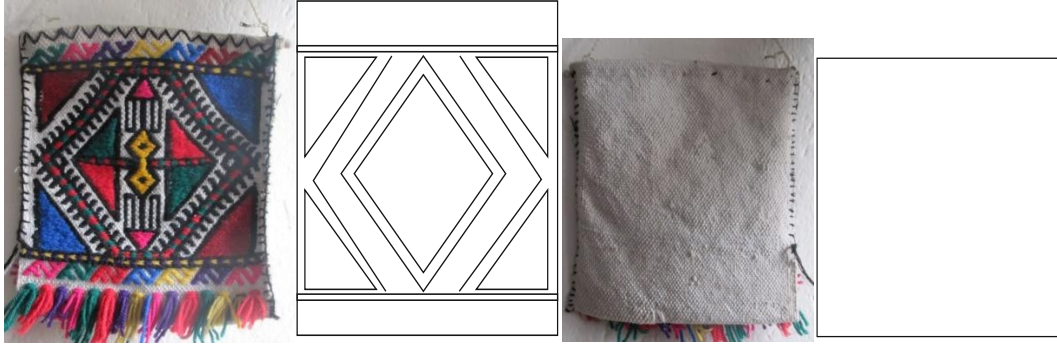
Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 40

Renkler : Beyaz, mor, turuncu, bordo, açık mavi, lacivert, kırmızı

Motif : Torba dokumanın ön yüzünde *canavar ayağı* (Şekil 53a), *saçbağı* (Şekil 81d), *göz* (Şekil 55b), *kurtizi* (Şekil 52f) ve *sığırsidiği* (Şekil 85b) motifleri bulunmaktadır. Dokumanın arka yüzü ise kilim dokuma tekniği uygulanarak dokuma yapılmıştır.

a

b

Şekil 108a,b. a: Torba (ön), b: Torba (arka) (Zeynep Demir, Eyüpler Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Torba

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Eyüpler Köyü

Alındığı Kişi : Zeynep DEMİR

Boyut : 0,23 x 0,25 m

Malzeme : Atkı : Yün

Çözü : Pamuk

Üçüncü iplik: Yün

Yaşı (yıl) : 10

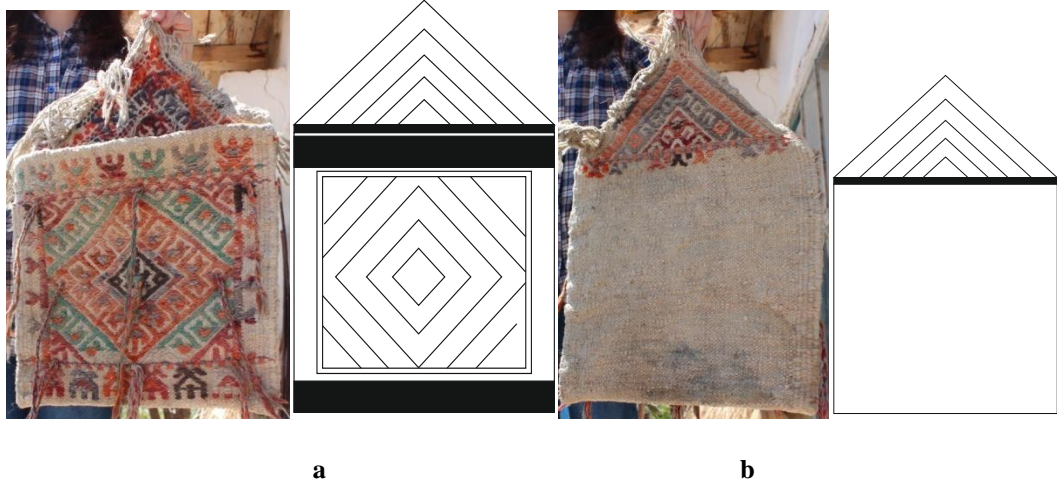
Renkler : Pembe, yeşil, kırmızı, mavi, siyah, sarı, beyaz, mor

Motif : Torba dokumanın ön yüzü zili teknikli *bukağı* (Şekil 93f), *sığırsidiği* (Şekil 81e) ve *çengel* (Şekil 93c) motifleri ile dokuma yapılmıştır.

Şekil 109a,b. a: Torba (ön), b: Torba (arka) (Döndü Güvercin, Körküler, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi	: Torba
Dokuma tekniği	: Zili + Cicim
Bulunduğu Yer	: Körküler Köyü
Alındığı Kişi	: Döndü GÜVERCİN
Boyut	: 0,33 x 0,55 m
Malzeme	: Atkı : Keçi Kılı Çözü : Keçi Kılı Üçüncü iplik: Keçi Kılı
Yaşı (yıl)	: 40
Renkler	: Bordo, beyaz, turuncu, mavi, kirli sarı, siyah, patlıcan moru, bej, kahverengi
Motif	: Torba tipli düz dokumanın ön kapak ve ön yüzünde <i>akrep</i> (Şekil 55c), <i>kurt izi</i> (Şekil 52f), <i>saçbağı</i> (Şekil 81d), <i>göz</i> (Şekil 55b) ve <i>turnak</i> (Şekil 75a) motifleri bulunmaktadır.

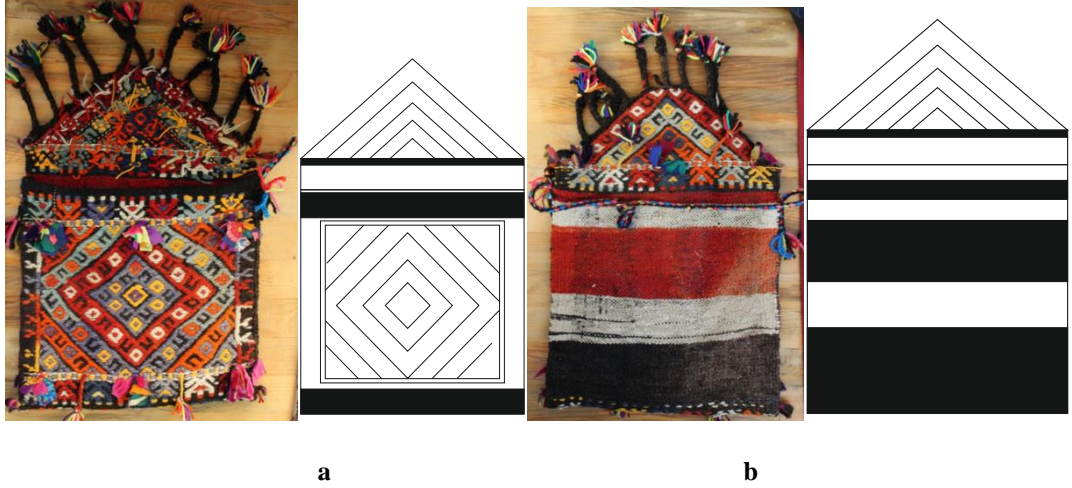
Şekil 110a,b. a: Torba (ön), b: Torba (arka)(Elife Oruç, Körküler-Yenimahalle, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Torba
 Dokuma tekniği : Zili + Cicim
 Bulunduğu Yer : Körküler Köyü
 Alındığı Kişi : Elife ORUÇ
 Boyut : 0,33 x 0,48 m
 Malzeme : Atkı : Yün
 Çözüğü : Yün
 Üçüncü iplik: Yün

Yaşı (yıl) : 40

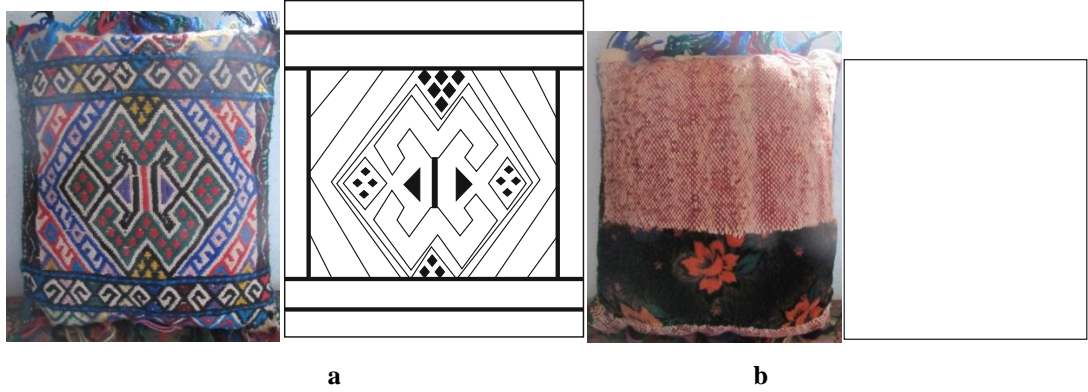
Renkler : Kırmızı, turuncu, yeşil, kahve, beyaz, siyah

Motif : Torba dokumanın kapak ve ön yüzünde *saçbağı* (Şekil 81d), *kurtizi* (Şekil 52f), *akrep* (Şekil 110c) ve *sığırsidiği* (Şekil 81e) motifleri yer almaktadır.

Şekil 111a,b. a: Torba (ön), b: Torba (arka)(Gülü Şahin, Körküler, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi	: Torba
Dokuma tekniği	: Zili + Cicim
Bulunduğu Yer	: Körküler Köyü
Alındığı Kişi	: Güllü ŞAHİN
Boyut	: 0,37 x 0,54 m
Malzeme	: Atkı : Keçi Kılı
	Çözüğü : Keçi Kılı
	Üçüncü iplik: Yün+Orlon
Yaşı (yıl)	: 20
Renkler	: Turuncu, gri mavi, siyah, sarı, kırmızı, lacivert, kirli beyaz
Motif	: Torba dokumanın ön yüzeyinde <i>kurtizi</i> (Şekil 52f), <i>saçbağı</i> (Şekil 81d), <i>göz</i> (Şekil 55b)ve <i>büyük дума</i> (Şekil 105c) motifleri yer almaktadır. Dokumanın arka yüzeyi ise kilim dokuma tekniğiyle dokunmuştur.

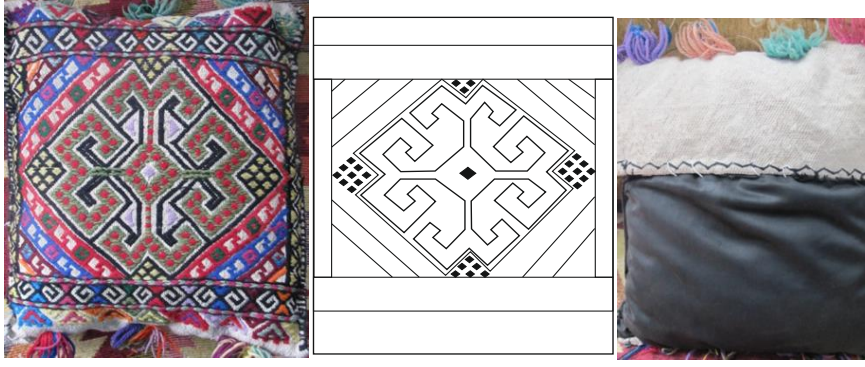
Şekil 112a,b. a: Yastık (ön), b: Yastık (arka)(Solmaz Sarigöl, Yukarıtirtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Yastık
Dokuma tekniği : Zili + Cicim
Bulunduğu Yer : Yukarıtirtar Köyü
Alındığı Kişi : Solmaz SARIGÖL
Boyut : 0,29 x 0,35 m
Malzeme : Atkı : Yün
Çözü : Yün
Üçüncü iplik: Yün

Yaşı (yıl) : 10

Renkler : Yeşil, mavi, kırmızı, sarı, mor, açık pembe, bordo, siyah

Motif : Yastık dokumanın ön yüzeyinde *saçbağı* (Şekil 93d), *koçboynuzu* (Çıkrıklı) (Şekil 112c), *göz* (Şekil 55b), *çengel* (Şekil 53f) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri yer almaktadır.

a

b

Şekil 113a,b. a: Yastık (ön), b: Yastık (arka)(Emine Şen, Yukarıtırtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Yastık

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Bulunduğu Yer : Yukarıtırtar Köyü

Alındığı Kişi : Emine ŞEN

Boyut : 0,32 x 0,37 m

Malzeme : Atkı : Yün

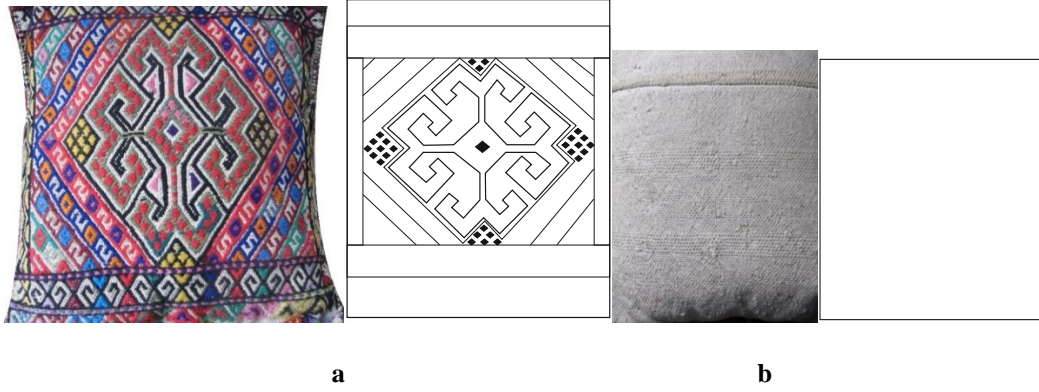
Çözüğü : Yün

Üçüncü iplik: Yün

Yaşı (yıl) : 25

Renkler : Mavi, pembe, bordo, turuncu, siyah, vişne çürüğü, açık sarı, açık mor, açık mavi, yeşil

Motif : Dokumanın ön yüzeyinde *koçboynuzu* (Şekil 113c) (Şekil 98c), *göz* (Şekil 55b), *çengel* (Şekil 53f), *saçbağı* (Şekil 52d) ve *suyolu* (Şekil 56c) motifleri bulunmaktadır.

Şekil 114a,b. a: Yastık (ön), b: Yastık (arka) (Emine Şen, Yukarıtirtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi	: Yastık
Dokuma tekniği	: Zili + Cicim
Bulunduğu Yer	: Yukarıtirtar Köyü
Alındığı Kişi	: Emine ŞEN
Boyut	: 0,39 x 0,42 m
Malzeme	: Atkı : Yün
	Çözüğü : Yün
	Üçüncü iplik: Yün
Yaşı (yıl)	: 25
Renkler	: Turuncu, yeşil, sarı, siyah, açık mor, mavi, bordo, koyu yeşil, açık mavi, turkuaz
Motif	: Dokumada ön yüzey zeminde <i>koçboynuzu</i> (Şekil 113c) (Şekil 98c), <i>göz</i> (Şekil 55b), <i>saçbağı</i> (Şekil 93d), <i>çengel</i> (Şekil 53f) ve <i>suyolu</i> (Şekil 56c) motifleri yer almaktadır.

EK 2

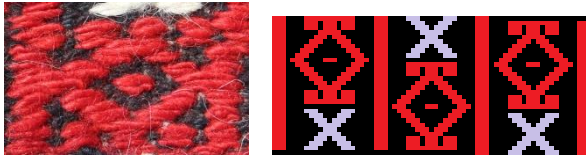
YALVAÇ YÖRESİ ZİLİ DOKUMALARI MOTİFLERİ

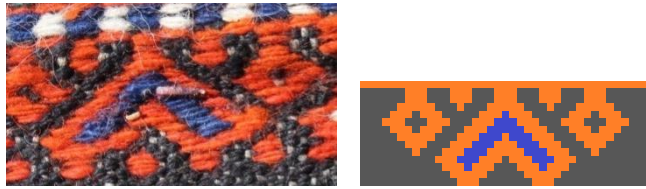
Şekil 52a. Çapraz

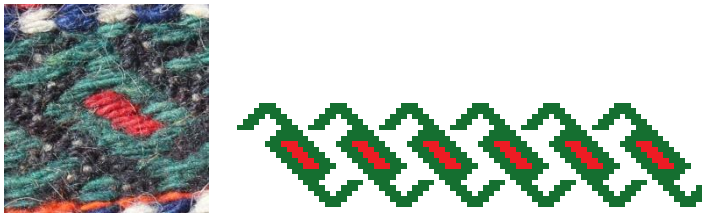
Şekil 52b. Pıtrak

Şekil 52c. Göz

Şekil 52d. Saçbağı

Şekil 52e. Kuş

Şekil 52f. Kurt izi

Şekil 53a. Canavar ayağı

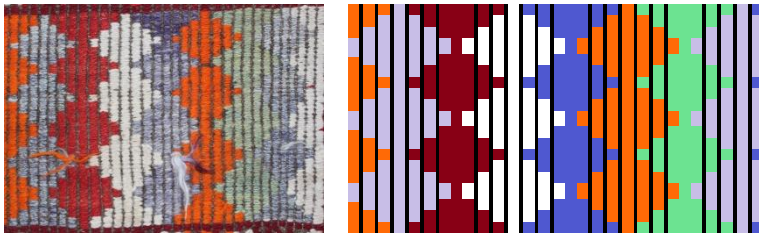
Şekil 53b. Çengel

Şekil 53c. Saçbağı

Şekil 53d. Göz

Şekil 53e. Dörtgen

Şekil 53f. Çengel

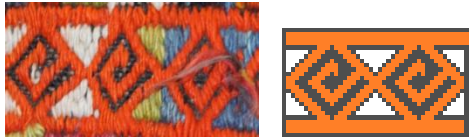
Şekil 54a. Yıldız

Şekil 54b. Saçbağı

Şekil 54c. Sandık

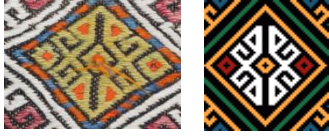
Şekil 55a. Küpe

Şekil 55b. Göz

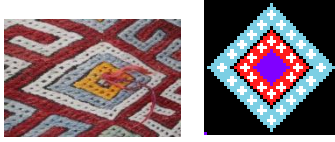
Şekil 55c. Akrep

Şekil 55d. Koçboynuzu

Şekil 56a. Koçboynuzu

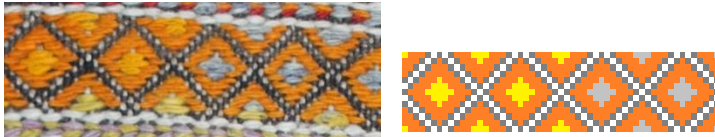
Şekil 56b. Göz

Şekil 56c. Suyolu

Şekil 58a. Göz

Şekil 61a. Suyolu

Şekil 69a. Suyolu

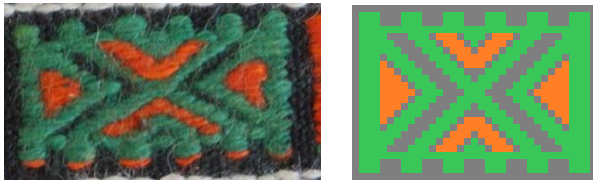
Şekil 70a. Koçboynuzu

Şekil 70b. Göz

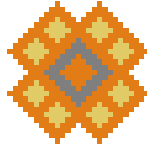
Şekil 70c. Muska

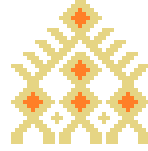
Şekil 71a. Saçbağı

Şekil 75a. Tırnak

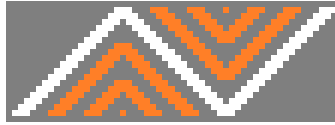
Şekil 77a. Göz

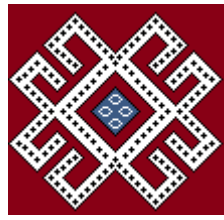
Şekil 77b. Saçbağı

Şekil 78a. Saçbağı

Şekil 78b. Suyolu

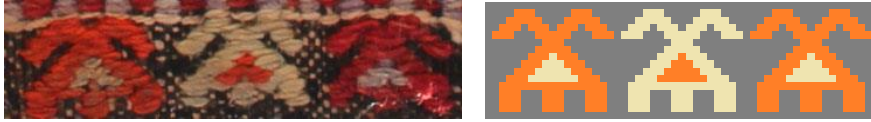
Şekil 79a. Koçboynuzu (Koca Göbek)

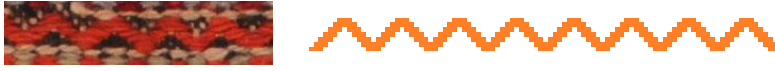
Şekil 79b. Göz

Şekil 81c. Pıtrak

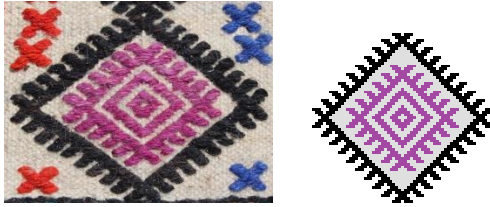
Şekil 81d. Saçbağı

Şekil 81e. Sığırsidiği

Şekil 82c. Çarpı

Şekil 83c. Pıtrak

Şekil 84c. Pıtrak

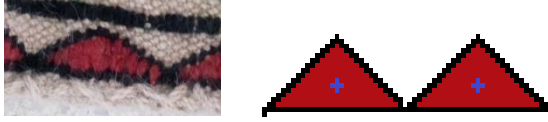
Şekil 85a. Pıtrak

Şekil 85b. Sığırsidiği

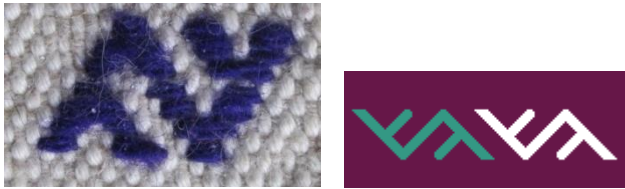
Şekil 89a. Göz

Şekil 89b. Muska

Şekil 92a. Dokuz göbek

Şekil 93c. Çengel

Şekil 93d. Saçbağı

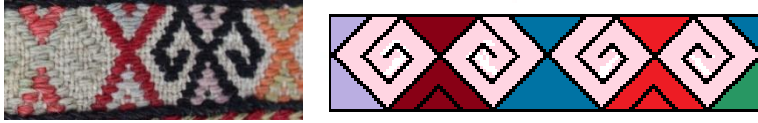
Şekil 93e. Pıtrak

Şekil 93f. Bukığı

Şekil 96a. Göz

Şekil 97c. Elibelinde

Şekil 97d. Tırnaklı Karnıyarık

Şekil 98c. Koçboynuzu

Şekil 98d. Tırnaklı Cıngılı

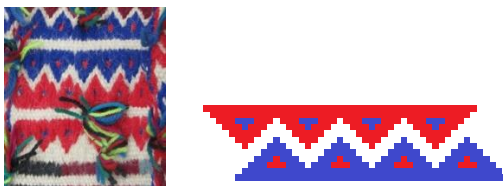
Şekil 99c. Dokuz Göbek

Şekil 103c. Göz

Şekil 105c. Büyük Duma

Şekil 106c. Suyolu

Şekil 110c. Akrep

Şekil 112c. Koçboynuzu

Şekil 113c. Koçboynuzu

EK 3
YALVAÇ YÖRESİ CİCİM DOKUMALARI

a

b

Şekil 115a,b. a: Çuval (ön), b: Çuval (arka) (Osman Çelik, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Çuval

Dokuma tekniği : Cicim + Zili

Bulunduğu Yer : Taşev Köyü

Alındığı Kişi : Osman ÇELİK

Boyut : 0,57 x 0,94 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 50

Renkler : Siyah, turuncu, açık mavi, kahverengi, kırmızı, bej

Motif : Kilim tekniği zeminli *pıtrak* (Şekil 115c), *koçboynuzu* (Şekil 115e) ve *yıldız* (Şekil 115d) motifleri cicim tekniği ile bezenmiştir. Arka zemin de ise *çarpi* (Şekil 82c) motifi ile dokuma yapılmıştır.

a

b

Şekil 116a,b. a: Çuval (ön), b: Çuval (arka) (Şerife Ersan, Taşev Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Çuval

Dokuma tekniği : Cicim + Kilim

Bulunduğu Yer : Taşev Köyü

Alındığı Kişi : Şerife ERSAN

Boyut : 0,48 x 0,79 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Yaşı (yıl) : 47

Renkler : Açık mavi, kiremit kırmızısı

Motif : Çuval dokumanın ön yüzü kilim dokuma tekniği zemini üzerine *pitrak* (Şekil 85a), *suyolu* (Şekil 116c) ve *koçboynuzu* (Şekil 115e) motifleriyle bezenmiştir. Arka yüzeyi ise kilim dokuma tekniği ile dokunmuştur.

Şekil 117a,b. a: Heybe (ön), b: Heybe (arka) (Keziban Aydın, Yarıkkaya Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi	: Heybe
Dokuma tekniği	: Cicim + Kilim
Bulunduğu Yer	: Yarıkkaya Köyü
Alındığı Kişi	: Keziban AYDIN
Boyut	: 0,53 x 1,67 m
Malzeme	: Atkı : Keçi Kılı Çözü : Keçi Kılı Üçüncü iplik: Keçi Kılı
Yaşı (yıl)	: 40
Renkler	: Siyah, turuncu, turkuaz, bordo, mavi, beyaz
Motif	: Heybe tipli dokumanın kapaklarında kilim dokuma zemin üzerine <i>saçbağı</i> (Şekil 53c), <i>kurtizi</i> (Şekil 52f) ve <i>pıtrak</i> (Şekil 52b) motifleri yer almaktadır.

cc

EK 4

YALVAÇ YÖRESİ CİCİM DOKUMALARI MOTİFLERİ

Şekil 115c. Pıtrak

Şekil 115d. Yıldız

Şekil 115e. Koçboynuzu

Şekil 116c. Suyolu

EK 5
YALVAÇ YÖRESİ KİLİM DOKUMALARI

Şekil 118. Taban Yaygısı (Erol ARSLAN, Ayvalı köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Kilim + Zili

Bulunduğu Yer : Ayvalı Köyü

Alındığı Kişi : Erol ARSLAN

Boyut : 1,59 x 3,05 m

Malzeme : Atkı: Yün

Çözü: Yün

Üçüncü İplik: Yün

Yaşı (yıl) : 70

Renkler : Mor, pembe, mavi, kırmızı, turuncu, turkuaz, beyaz, siyah, bej, sarı

Motif : Kilim dokuma 6 kalın, 7 ince bordürden oluşmaktadır. Kalın bordürde göz (Şekil 118a) motifi kullanılmıştır. Diğer ince bordürlerde ise çengel (Şekil 53f), göz (Şekil 58a), suyolu (kuş) (Şekil 118b) ve suyolu (Şekil 53b) motifleri dokunmuştur. Bordürlerinde dışında ise yaygıyı sıra sıra farklı renklerle dokunan atkı yüzü kilim dokuması yer almaktadır.

Şekil 119. Taban Yaygısı (Arif YILDIRIM, Bahtiyarköyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban yaygısı

Dokuma tekniği : Kilim + Zili

Bulunduğu Yer : Bahtiyar Köyü

Alındığı Kişi : Arif YILDIRIM

Boyut : 1,41 x 3,83 m

Malzeme : Atkı: Yün

Çözü: Yün

Üçüncü İplik: Yün

Yaşı (yıl) : 80

Renkler : Kırmızı, mavi, bej, kahve, su yeşili, turuncu, bordo, kınalı sarı

Motif : Taban yaygısı içi göz (Şekil 118a) motifiyle dokunmuş 7 kalın bordürden oluşmaktadır. Kalın bordürlerin dışında yer alan ince bordürde *suyolu* (kuş) (Şekil 118b) motifiyle bezenmiştir. Yaygının diğer taraflarını oluşturan atkı yüzü kilim dokuması da farklı renklerde ince bordür şeklinde dokuması yapılmıştır.

Şekil 120. Taban Yaygısı (Kumdanlı Köyü Merkez Eski Camii, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Kilim + Zili

Bulunduğu Yer : Kumdanlı Köyü Merkez Eski Camii

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,48 x 3,78 m

Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Yün

Üçüncü iplik: Yün

Yaşı (yıl) : -

Renkler : Bordo, açık mor, turuncu, mavi, kırmızı, beyaz, kahverengi, hardal sarısı, siyah, mor

Motif : Taban yaygısı 7 kalın bordürden ve bordürlerin içi de göz (Şekil 118a) motifinden oluşmaktadır. Diğer 6 ince bordürde *suyolu* (kuş) (Şekil 118b) motifile bezenmiştir. Kilim dokumanın diğer ince bordürleri ise farklı renkteki atkı iplikleriyle atkı yüzü kilim dokuması yapılmıştır.

Şekil 121. Taban Yaygısı (Kumdanlı Köyü Merkez Eski Camii, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi	: Taban Yaygısı
Dokuma tekniği	: Kilim + Zili
Bulunduğu Yer	: Kumdanlı Köyü Merkez Eski Camii
Alındığı Kişi	: -
Boyut	: 1,58 x 3,48 m
Malzeme	: Atkı : Yün Çözüğü : Yün Üçüncü iplik: Yün
Yaşı (yıl)	: -
Renkler	: Beyaz, turuncu, bordo, açık mavi, kahverengi, siyah, mor, kırmızı
Motif	: Yaygı 7 kalın cicim dokuma bordürden oluşmaktadır. Kalın bordür göz (Şekil 118a) motiflerinden oluşmaktadır. 6 ince cicim dokuma bordür <i>suyolu</i> (kuş) (Şekil 118b) motifleriyle bezenmiştir. Yaygıda yer alan <i>kurtizi</i> (Şekil 52f) motifleri de diğer ince bordürleri tamamlamaktadır. Dokumanın kalan kısımları ince bordürler şeklinde atkı yüzü kilim dokuma yapılmıştır.

Şekil 122. Taban Yaygısı (Yağcılar Köyü Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Kilim + Zili

Bulunduğu Yer : Yağcılar Köyü Merkez Camii

Alındığı Kişi : -

Boyut : 1,53 x 3,62 m

Malzeme : Atkı : Yün

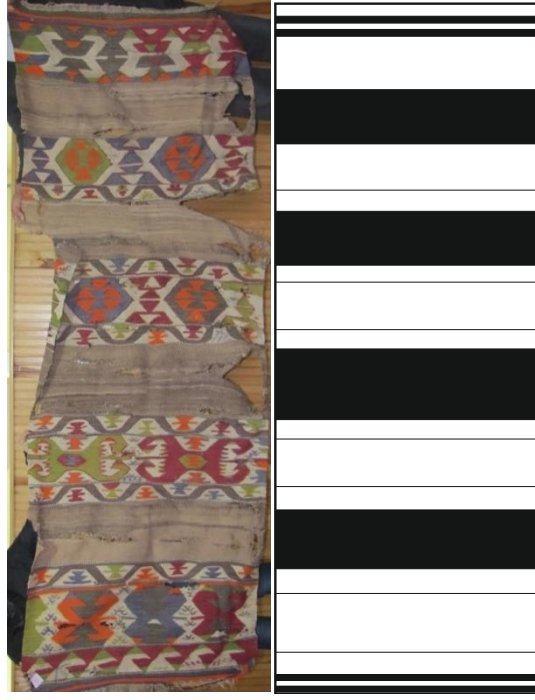
Çözüğü : Yün

Üçüncü iplik: Yün

Yaşı (yıl) : 60

Renkler : Siyah, kahverengi, turuncu, hardal sarısı, küf yeşili, mor, bej, vişne çürüğü, mavi, beyaz

Motif : Taban yaygısı 7 kalın göz (Şekil 118a) motifliyle bezenmiş cicim dokuma tekniğiyle dokuma yapılmıştır. Kilim dokumanın diğer ince bordürleri *suyolu* (kuş) (Şekil 118b) motifliyle dokuma yapılmıştır.

Şekil 123. Yolluk (Yağcılar Köyü Merkez Camii, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Yolluk
Dokuma tekniği : Kilim
Bulunduğu Yer : Yağcılar Köyü Merkez Camii
Alındığı Kişi : -
Boyut : 0,84 x 2,38 m
Malzeme : Atkı : Yün
Çözü : Yün

Yaşı (yıl) : 60

Renkler : Turuncu, mor, vişne çürüğü, yeşil, bej, gri, mavi

Motif : Kilim dokuma tekniğiyle dokunmuş yaygın kalın bordürleri *koçboynuzu* (Şekil 123a) motifiyle dokuma yapılmıştır. *Canavar ayağı* (123b), *bukağı* (Şekil 123d) ve *suyolu* (123c) motifleri diğer kalın bordürlerde yer almaktadır.

Şekil 124. Tırnaklı Namazlağ (Solmaz Sarıgöl, Yukarıtırtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Namazlağ

Dokuma tekniği : Kilim

Bulunduğu Yer : Yukarıtırtar Köyü

Alındığı Kişi : Solmaz SARIGÖL

Boyut : 1,01 x 1,58 m

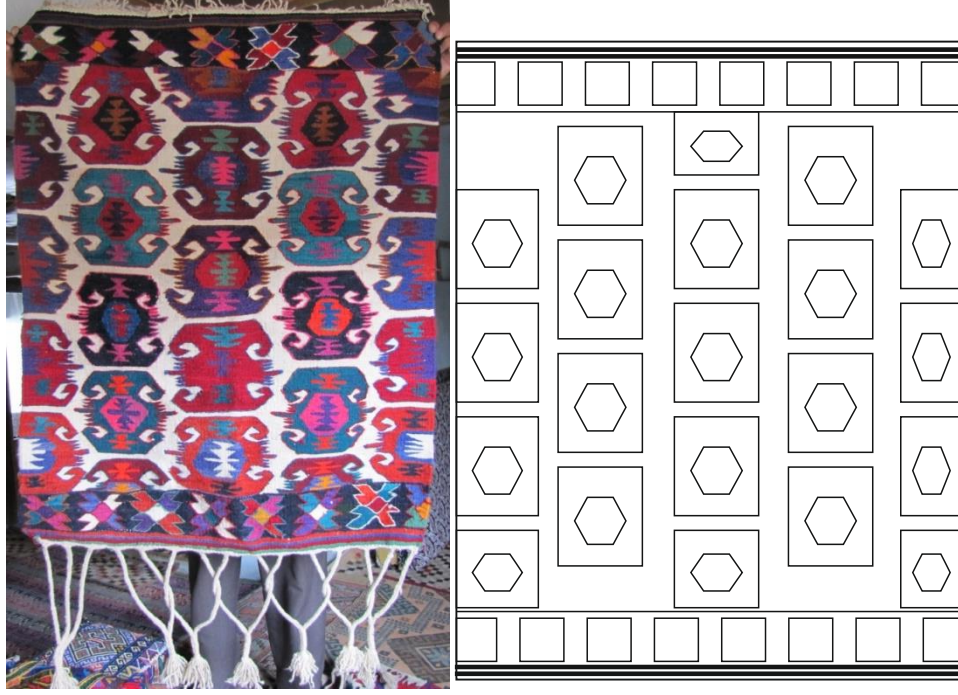
Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Yün

Yaşı (yıl) : 10

Renkler : Siyah, bordo, mavi, açık sarı, turuncu, kiremit kırmızısı, beyaz, mor, pembe, turkuaz (Gülgülü, Sarı, Kırmızı, Kara, Kurşun, Pembe, Mum Sarı, Gök)

Motif : Kilim dokuma tekniğiyle dokunmuş namazlağ boyutundaki dokumanın motiflerini göz (Ayna) (Şekil 124a), pıtrak (Çotak) (Şekil 124b), canavar ayağı (Kargaburun) (Şekil 124c), kurtağzı (Çotak) (Şekil 124d), koçboynuzu (Ayak) (Şekil 124e), akrep (Şekil 124f), yıldız (Şekil 124g), el-tarak (Şekil 124h) ve suyolu (Sevdimdolaştı) (Şekil 124i) motifleri oluşturmaktadır.

Şekil 125. Aynalı Namazlağ (Solmaz Sarıgöl, Yukarıtirtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Namazlağ

Dokuma tekniği : Kilim

Bulunduğu Yer : Yukarıtirtar Köyü

Alındığı Kişi : Solmaz SARIGÖL

Boyut : 0,89 x 1,16 m

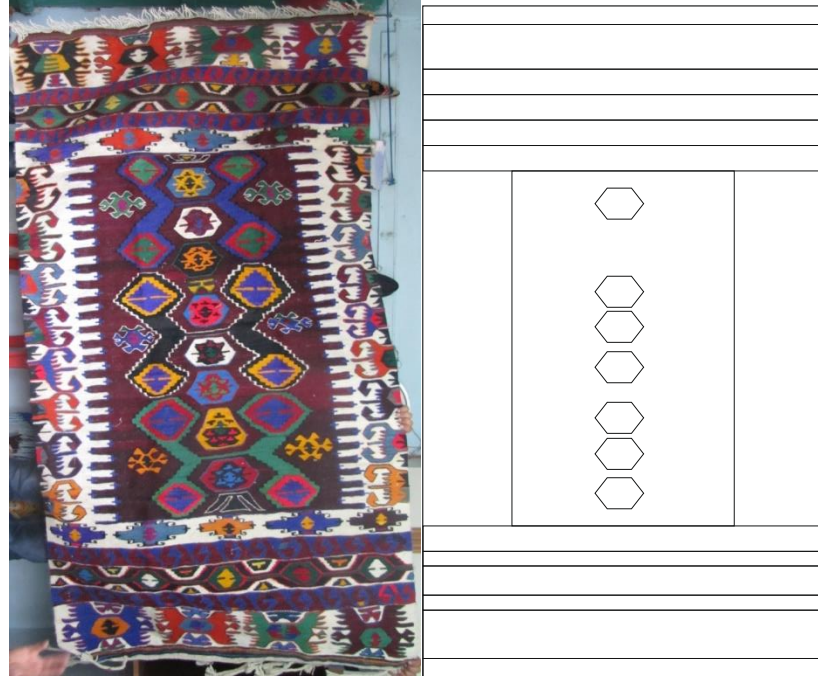
Malzeme : Atkı : Yün

Çözü : Yün

Yaşı (yıl) : 10

Renkler : Bordo, siyah, mor, mavi, yeşil, kimyon rengi, beyaz, vişne çürüğü, hardal sarısı, pembe, turkuaz (kınalı, mor, yeşil, siyah)

Motif : Kilim tekniğiyle dokunmuş namazlağ boyutundaki yaygının kalın kenar bordürlerini *pıtrak* (Şekil 124b) motifleri oluşturmaktadır. Orta zeminini ise *koçboynuzu* (*Ayna*) (Şekil 125a) motifi yer almaktadır.

Şekil 126. Taban Yaygısı (Emine Şen, Yukarıtırtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Kilim

Bulunduğu Yer : Yukarıtırtar Köyü

Alındığı Kişi : Emine ŞEN

Boyut : 1,26 x 2,28 m

Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Yün

Yaşı (yıl) : 50

Renkler : Siyah, mor, hardal sarısı, turuncu, açık mavi, mavi, pembe, yeşil, koyu pembe, beyaz, bordo (gülgülü), kırmızı

Motif : Kilim tekniğiyle dokuması yapılan yaygının motifleri *kurtağzı* (Şekil 126a), *bukağı* (Şekil 126b), *canavar ayağı* (Şekil 124c), *suyolu* (*Karaboğaz*) (Şekil 126d), *kurtağzı* (Şekil 126c), *koçboynuzu* (*Çolaksu*) (Şekil 126e), *tırnak* (Şekil 126f), *leylek* (Şekil 126g), *bukağı* (*Toplu*) (Şekil 126h), *yıldız* (Şekil 126i), *akrep* (*Atlusu*) (Şekil 126k) motifleri oluşturmaktadır.

Şekil 127. Taban Yaygısı (Emine Şen, Yukarıtırtar Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Kilim

Bulunduğu Yer : Yukarıtırtar Köyü

Alındığı Kişi : Emine ŞEN

Boyut : 1,09 x 2,11 m

Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Yün

Yaşı (yıl) : 50

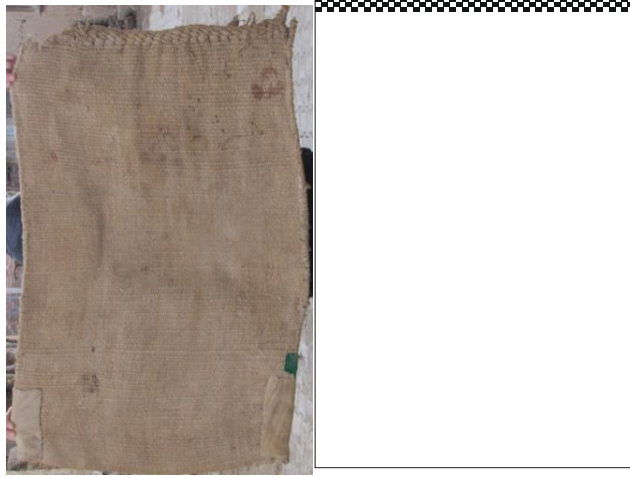
Renkler : Turuncu, lacivert, hardal sarısı, vişne çürüğü, siyah, açık sarı, yeşil, (bordo) gülgülü, mor, beyaz, kırmızı

Motif : Kilim yaygının motifleri göz (Şekil 127a), koçboynuzu, pıtrak (Şekil 124b), turnak (Karaboğaz) (Şekil 127g) (Şekil 127ı), tırmık (Şekil 127b), çarpana (Şekil 127c), muska (Çotak) (Şekil 127d), suyolu (keklikayağı) (Şekil 127e) (Şekil 124ı), kurbağa (Şekil 127f) ve parmak (Şekil 127h) motiflerinden oluşmaktadır.

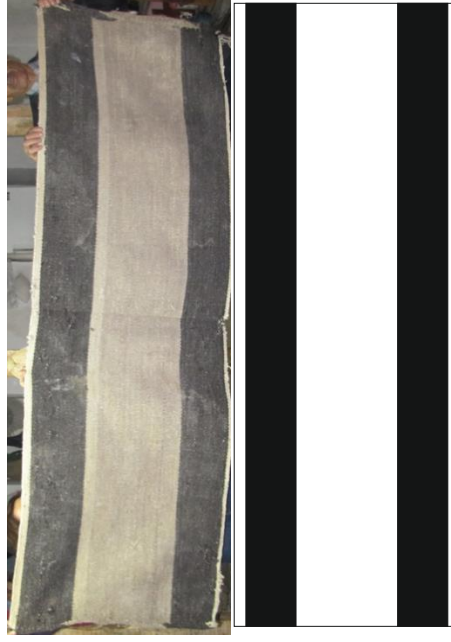
Şekil 128. Geri (Hasan Cirit, Altıkapı köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi	: Çul dokuma
Dokuma tekniği	: Kilim
Bulunduğu Yer	: Altıkapı Köyü
Alındığı Kişi	: Hasan CİRİT
Boyut	: 2,73 x 4,05 m
Malzeme	: Atkı : Keçi Kılı Çözü : Keçi Kılı
Yaşı (yıl)	: 25
Renkler	: kahverengi
Motif	: -

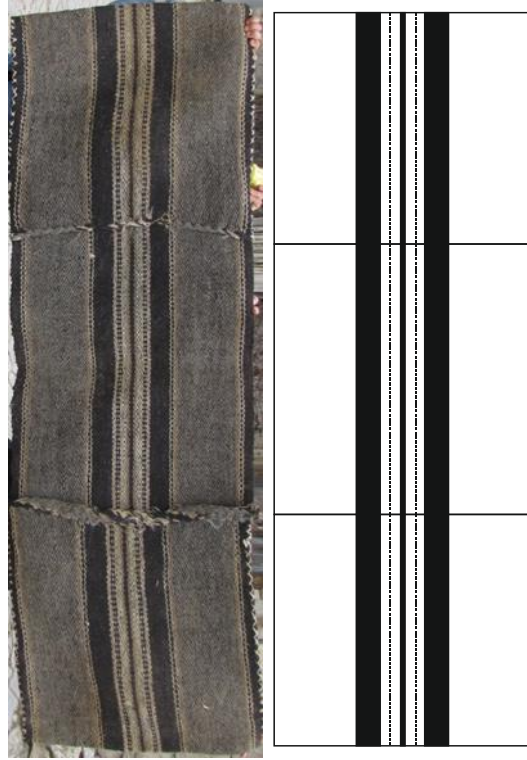
Şekil 129. Çuval (Ramazan Odabaş , Altıkapı köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi	: Çul Dokuma
Dokuma tekniği	: Bezayağı Dokuma
Bulunduğu Yer	: Altıkapı Köyü
Alındığı Kişi	: Ramazan ODABAŞ
Boyut	: 0,59 x 0,95 m
Malzeme	: Atkı : Kendir
	Çözüğü : Kendir
Yaşı (yıl)	: 70
Renkler	: bej
Motif	: -

Şekil 130. Çuval (Arif YILDIRIM, Bahtiyarköyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi	: Çul
Dokuma tekniği	: Bezayağı Dokuma
Bulunduğu Yer	: Bahtiyar Köyü
Alındığı Kişi	: Arif YILDIRIM
Boyut	: 0,68x 2,13 m
Malzeme	: Atkı : Kıl Keçisi Çözüğü : Kıl Keçisi
Yaşı (yıl)	: 30-40
Renkler	: Doğal keçi kılı renkleri
Motif	: -

Şekil 131. Heybe (Ramazan YILDIRIM, Bahtiyarköyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi	: Heybe
Dokuma tekniği	: Bezayağı Dokuma
Bulunduğu Yer	: Bahtiyar Köyü
Alındığı Kişi	: Ramazan YILDIRIM
Boyut	: 0,52 x 1,59 m
Malzeme	: Atkı : Kıl Çözüğü : Kıl
Yaşı (yıl)	: 60-70
Renkler	: Doğal keçi kılı renkleri
Motif	: -

Şekil 132. Çuval (Seren Köse, Kozluçay Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi	: Çuval
Dokuma tekniği	: Bezayağı Dokuma
Bulunduğu Yer	: Kozluçay Köyü
Alındığı Kişi	: Seren KÖSE
Boyut	: 0,63 x 0,92 m
Malzeme	: Atkı : Pamuk
	Çözüğü : Pamuk
Yaşı (yıl)	: 20
Renkler	: Kırmızı, bej, beyaz
Motif	: -

Şekil 133. Heybe (Seren Köse, Kozluçay Köyü, 2013) ve yüzey şeması

Dokuma tipi	: Heybe
Dokuma tekniği	: Bezayağı Dokuma
Bulunduğu Yer	: Kozluçay Köyü
Alındığı Kişi	: Seren KÖSE
Boyut	: 0,60 x 1,55 m
Malzeme	: Atkı : Pamuk
	Çözüğü : Pamuk
Yaşı (yıl)	: 25
Renkler	: Beyaz
Motif	: -

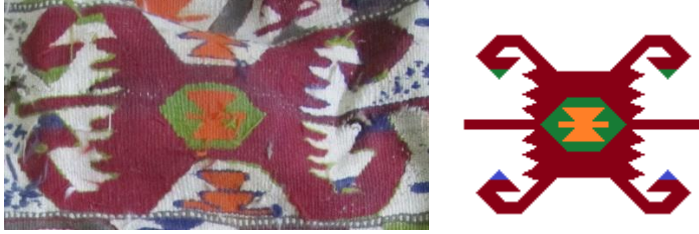
EK 6
YALVAÇ YÖRESİ KİLİM DOKUMALARI MOTİFLERİ

Şekil 118a. Göz

Şekil 118b. Suyolu (Kuş)

Şekil 123a. Koçboynuzu

Şekil 123b. Canavar ayağı

Şekil 123c. Suyolu

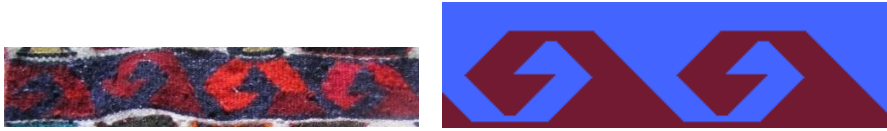
Şekil 123d. Bukağı

Şekil 124a. Göz (Ayna)

Şekil 124b. Pıtrak (Çotak)

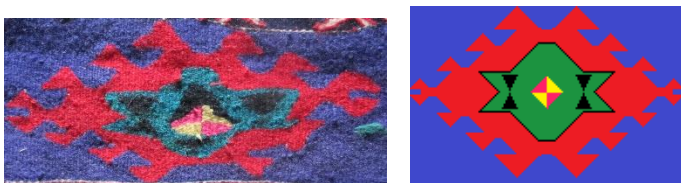
Şekil 124c. Canavar ayağı (Kargaburun)

Şekil 124d. Kurtağzı (Çotak)

Şekil 124e. Koçboynuzu (Ayak)

Şekil 124f. Akrep

Şekil 124g. Yıldız

Şekil 124h. El-tarak

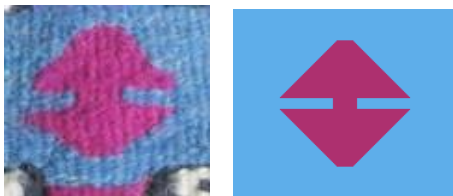
Şekil 124ı. Suyolu (Sevdimdolaştı)

Şekil 125a. Koçboynuzu (Ayna)

Şekil 126a. Kurtağzı

Şekil 126b. Bukağı

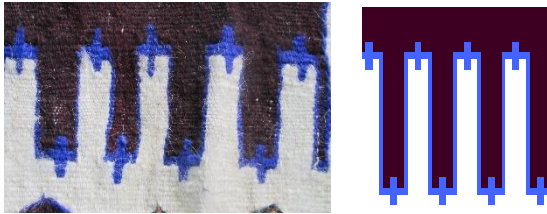
Şekil 126c. Kurtağzi

Şekil 126d. Suyolu (Karaboğaz)

Şekil 126e. Koçboynuzu (Çolaksu)

Şekil 126f. Tırnak

Şekil 126g. Leylek

Şekil 126h. Bukığı (Toplu)

Şekil 126i. Yıldız

Şekil 126k. Akrep (Atlısu)

Şekil 127a. Göz

Şekil 127b. Tırmık

Şekil 127c. Çarpana

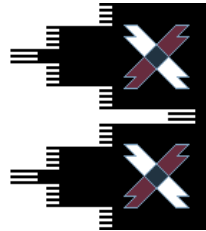
Şekil 127d. Muska (Çotak)

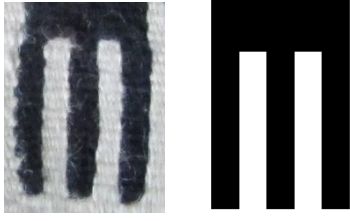
Şekil 127e. Suyolu (Keklikayağı)

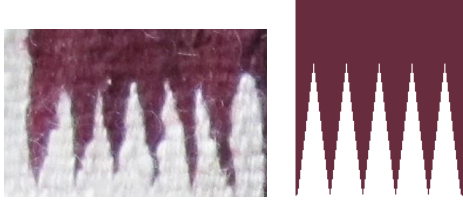
Şekil 127f. Kurbağa

Şekil 127g. Tırnak (Karaboğaz)

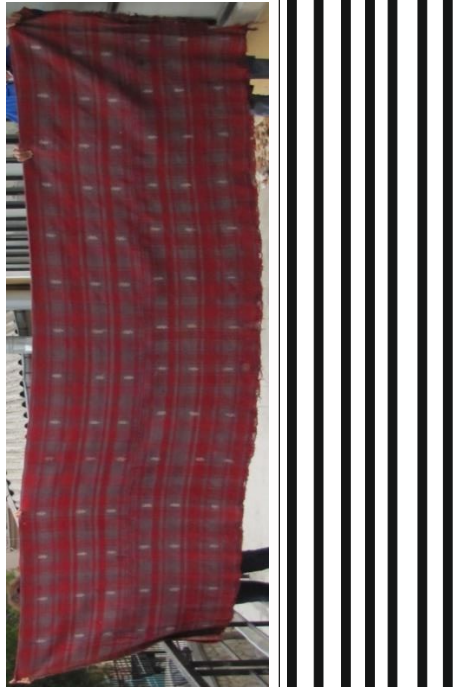

Şekil 127h. Parmak

Şekil 127i. Tırnak

EK 7
YALVAÇ MÜZESİ ENVANTERİNE KAYITLI
DOKUMALAR

Şekil 134. Taban yaygısı (Abdullah Kalkan, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2145
Bulunduğu yer : Kayseri
Dokuma tipi : Taban Yaygısı
Dokuma tekniği : Bezayağı Dokuma + Cicim
Boyut : 1,88 x 4,00 m
Malzeme : Atkı : Yün
Çözüğü : Yün
Üçüncü iplik: Yün
Müzeeye geldiği gün :19.09.2005
Renkler : Kırmızı, gri mavi, beyaz
Motif : *Pıtrak* (Şekil 52b)

Şekil 135. Namazlağ (Ramazan Gök, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1333

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Namazlağ

Dokuma tekniği : Kilim (ilikli)

Boyut : 0,77 x 1,56 m

Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Yün

Müzeeye geldiği gün : 3.12.1982

Renkler : Turuncu, siyah, hardal sarısı, vişne çürüğü, siyah, açık mor, küf yeşili, gri

Motif : *Kurtağzı* (Şekil 135d), *göz* (Şekil 135b), *akrep* (Şekil 135a), *insan (kız çocuğu)* (Şekil 135c), *tırnak* (Şekil 135f), *bukağı* (Şekil 135e)

Şekil 136. Taban Yaygısı (Yalvaç Kur'an Kursu, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 965

Bulunduğu yer : Yalvaç Kur'an Kursu

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Kilim (ilikli)

Boyut : 1,90 x 3,46 m

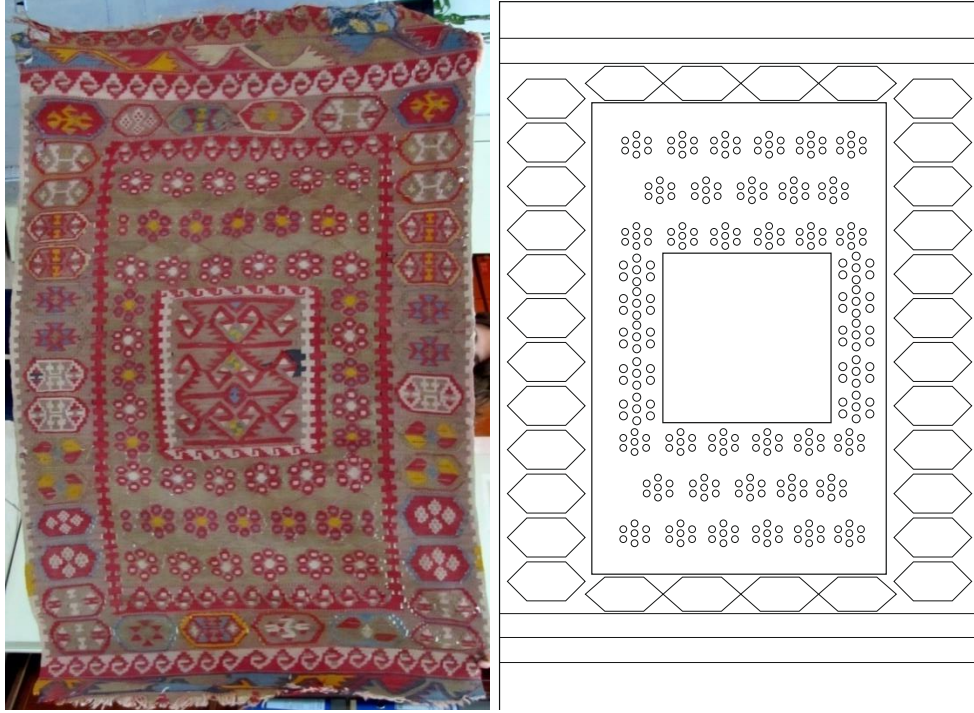
Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Yün

Müzeeye geldiği gün :27.4.1974

Renkler : Bej, bordo, lacivert, kahverengi, turuncu, küf yeşili, beyaz, mavi, mor, koyu kahverengi

Motif :*Koçboynuzu* (Şekil 136a), *bukağı* (Şekil 135e), *kurtağzı* (Şekil 126c), *canavar ayağı* (Şekil 124c) ve *tırnak* (Şekil 126f) motifleri ilikli kilim tekniği ile dokuma yapılmıştır.

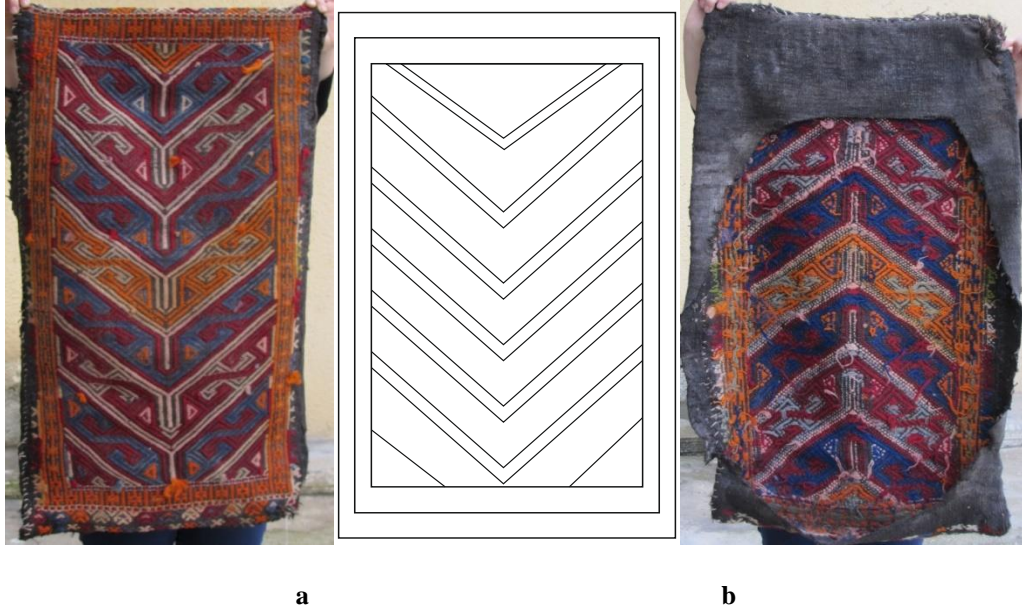
Şekil 137. Namazlağ (Ramazan Gök, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1334
Bulunduğu yer : -
Dokuma tipi : Namazlağ
Dokuma tekniği : Kilim (ilikli)
Boyut : 0,92 x 1,45 m
Malzeme : Atkı : Yün
Çözüğü : Yün

Müzeeye geldiği gün : 3.12.1982

Renkler : Mavi, hardal sarısı, küf yeşili, vişne çürüğü, bej, sütlü kahverengi, gri, açık mavi

Motif : *Elibelinde* (Şekil 137c), *suyolu (kuş)* (Şekil 137a), *kurtağzı* (Şekil 135d), *canavar ayağı* (Şekil 124c), *bukağı* (Şekil 126b), *göz* (Şekil 137b), *tırnak* (Şekil 135f)

Şekil 138a,b. a:Yastık (ön), b:Yastık (arka) (Şükrü Göde, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1428

Bulunduğu yer : Körküler

Dokuma tipi : Yastık

Dokuma tekniği : Zili

Boyut : 0,51 x 0,86 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü iplik: Keçi Kılı

Müzeye geldiği gün : 24.11.1983

Renkler : Siyah, bordo, hardal sarısı, mavi, turuncu, gri, pembe, küf yeşili, beyaz, yeşil

Motif : *Kurtizi* (Şekil 52f), *göz* (Şekil 96a), *saçbağı* (Şekil 81b), *çarpı* (Şekil 82a), *turna katarı* (Şekil 138c)

Şekil 139. Namazlağ (Mustafa Güngör, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2154

Bulunduğu yer : Tokmacık Kasabası Merkez Camii

Dokuma tipi : Namazlağ

Dokuma tekniği : Kilim

Boyut : 0,87 x 1,59 m

Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Yün

Müzeeye geldiği gün : 25.09.2006

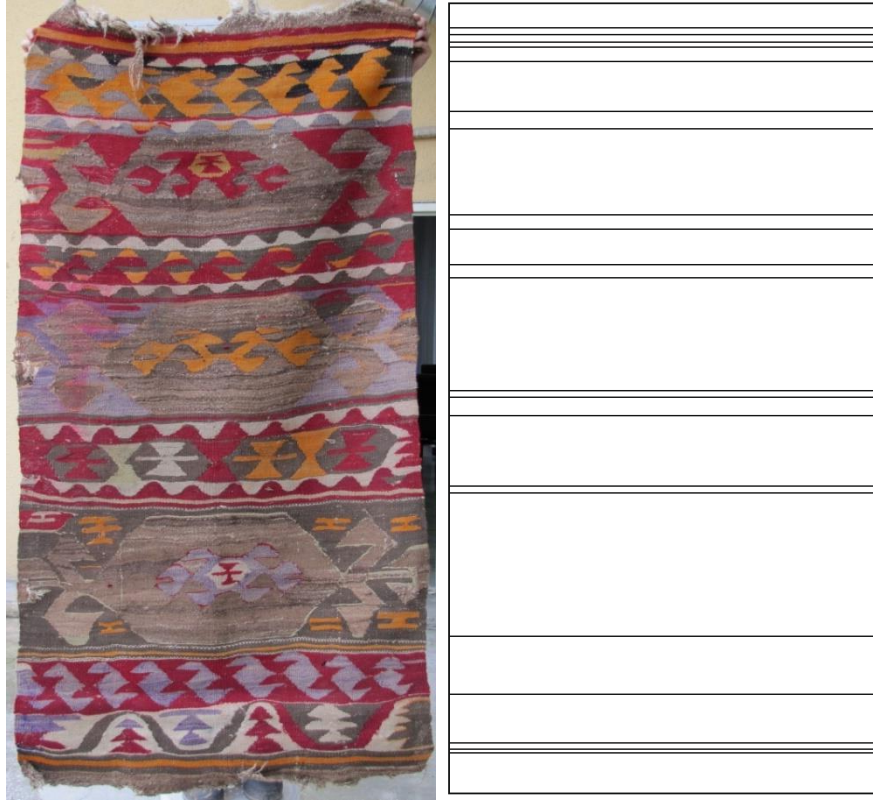
Renkler : Vişne çürüğü, yeşil, bej, mor, açık kahverengi, gri, hardal sarısı, beyaz, açık mavi, turuncu

Motif : *Canavar ayağı* (Şekil 124c), *çengel* (Şekil 53f), *bukağı* (Şekil 126b) motifleriyle kilim dokunmuştur.

Şekil 140. Namazlağ (Reşat Armağan, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

- Envanter no : 2366
Bulunduğu yer : Sütçüler Kesme Kasabası
Dokuma tipi : Namazlağ
Dokuma tekniği : Zili
Boyut : 0,99 x 1,52 m
Malzeme : Atkı : Kıl Keçisi
Çözü : Kıl Keçisi
Üçüncü iplik: Yün
Müzeye geldiği gün : 10.12.2007
Renkler : Siyah, lacivert, mavi, yeşil, vişne çürüğü, mor, hardal sarısı, beyaz
Motif :Göz (Şekil 55b), *pttrak* (Şekil 81a), *akrep* (Şekil 140a)

Şekil 141. Namazlağ (Mustafa Güngör, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2155

Bulunduğu yer : Tokmacık Kasabası Merkez Camii

Dokuma tipi : Namazlağ

Dokuma tekniği : Kilim

Boyut : 0,82 x 1,58 m

Malzeme : Atkı : Kıl Keçisi

Çözüğü : Kıl Keçisi

Üçüncü iplik: Yün

Müzeye geldiği gün : 25.09.2006

Renkler : Bordo, hardal sarısı, kahverengi, sütlü kahverengi, siyah, mavi, bej, mor

Motif : *Canavar ayağı* (Şekil 123b), *kurtağzı* (Şekil 126c), *suyolu* (Şekil 141a), *bukağı* (Şekil 126b)

Şekil 142. Taban Yaygısı (Ramazan Gök, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1331
Bulunduğu yer : -
Dokuma tipi : Taban Yaygısı
Dokuma tekniği : Kilim (konturlü)
Boyut : 1,84 x 2,67 m
Malzeme : Atkı : Yün
Çözüğü : Yün
Üçüncü iplik: Yün

Müzeeye geldiği gün : 3.12.982

Renkler : Kahverengi, kiremit kırmızısı, kemik rengi, sarı, turuncu, bej, hardal sarısı, siyah, açık mavi

Motif : Çarkifelek (Şekil 142b), bukağı (Şekil 126b), tırnak (Şekil 135f), kurtağı (Şekil 135d), akrep (Şekil 135a), aşk-birleşim (Şekil 142a)

Şekil 143. Taban Yaygısı (Mustafa Güngör, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2153

Bulunduğu yer : Tokmacık Kasabası Merkez Camii

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Kilim + Zili

Boyut : 0,80 x 3,35 m

Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Yün

Üçüncü iplik: Yün

Müzeye geldiği gün : 25.09.2006

Renkler : Çimen yeşili, vişne çürüğü, kahverengi, turuncu, siyah, bej, mor, açık mavi, açık mor, beyaz

Motif : Göz (Şekil 118a), *suyolu* (Şekil 58a), *kurtizi* (Şekil 52f)

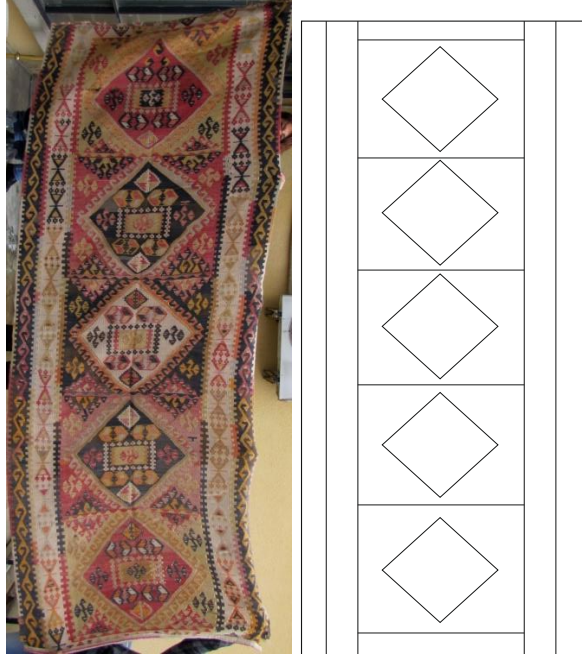
Şekil 144. Namazlağ (Ramazan Gök, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1332
Bulunduğu yer : -
Dokuma tipi : Namazlağ
Dokuma tekniği : Kilim
Boyut : 0,76 x 1,49 m
Malzeme : Atkı : Yün
Çözü : Yün

Müzeye geldiği gün : 3.12.982

Renkler : Pembe, vişne çürüğü, turuncu, siyah, çimen yeşili, gri, açık pembe, beyaz, kiremit kırmızısı, kahverengi

Motif :Göz (Şekil 144a), aşk-birleşim (Şekil 142a), kurtağzı (Şekil 135d), el-tarak (Şekil 144b)

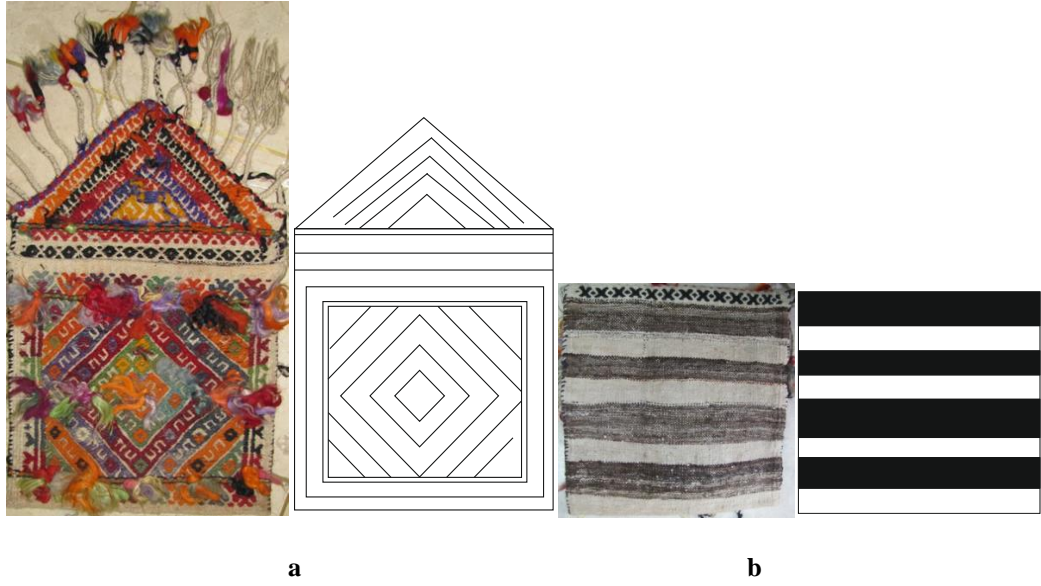
Şekil 145. Taban Yaygısı (Ramazan Gök, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1338
Bulunduğu yer : -
Dokuma tipi : Taban Yaygısı
Dokuma tekniği : Kilim
Boyut : 1,22 x 3,18 m
Malzeme : Atkı : Yün
Çözü : Yün

Müzeye geldiği gün : 10.06.982

Renkler : Siyah, sarı, sütlü kahverengi, çimen yeşili, turuncu, vişne çürüğü, açık mavi, kimyon rengi, beyaz, bej

Motif : *Küpe* (Şekil 145a), *turnak* (Şekil 135f), *akrep* (Şekil 135a), *bukağı* (Şekil 126b), *kurtağzı* (Şekil 135d), *aşk-birleşim* (Şekil 142a)

Şekil 146a,b. a:Torba(ön) b:Torba(arka) (Şükrü Göde, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1423

Bulunduğu yer : Körküler

Dokuma tipi : Torba

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 0,35 x 0,35 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeeye geldiği gün : 24.11.983

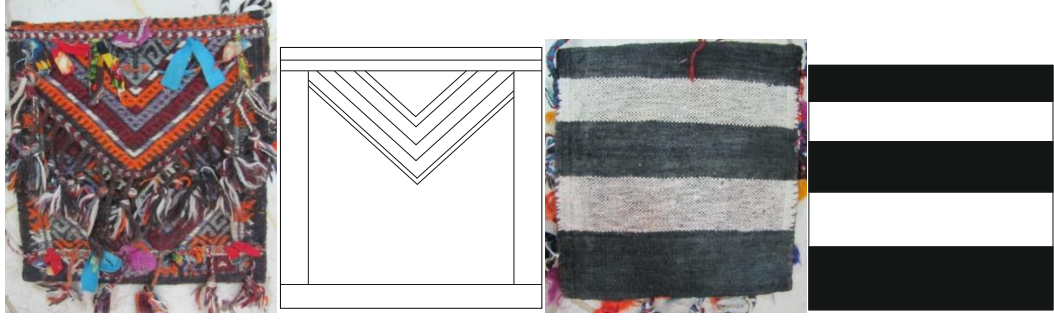
Renkler : Beyaz, turuncu, siyah, açık mor, gül kurusu, sarı, açık yeşil, açık mavi, vişne çürüğü, mavi, hardal sarısı, kahverengi, bej, mor

Motif : *Kurtizi* (Şekil 52f), *pıtrak* (Şekil 52b), *göz* (Şekil 55b), *saçbağı* (Şekil 81b), *çarpı* (Şekil 82a), *büyük duma* (Şekil 105a)

Şekil 147a,b. a:Heybe (ön) b:Heybe (arka) (Durmuş Tokalı, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no	: 1524
Bulunduğu yer	: -
Dokuma tipi	: Heybe
Dokuma tekniği	: Zili + Cicim
Boyut	: 0,41 x 1,19 m
Malzeme	: Atkı : Keçi Kılı
	Çözü : Keçi Kılı
	Üçüncü İplik: Keçi Kılı
Müzeye geldiği gün	: 16.10.1987
Renkler	: Siyah, turuncu, lacivert, bordo, beyaz, yeşil, mavi, sarı
Motif	: Saçbağı (Şekil 81b), akrep (Şekil 55c), kurtağzı (Şekil 126c), suyolu (Şekil 81c), kurtizi (Şekil 52f), pıtrak (Şekil 84a)

a

b

Şekil 148a,b. a:Torba (ön) b:Torba (arka) (Durmuş Tokalı, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1525

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Torba

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 0,35 x 0,37 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

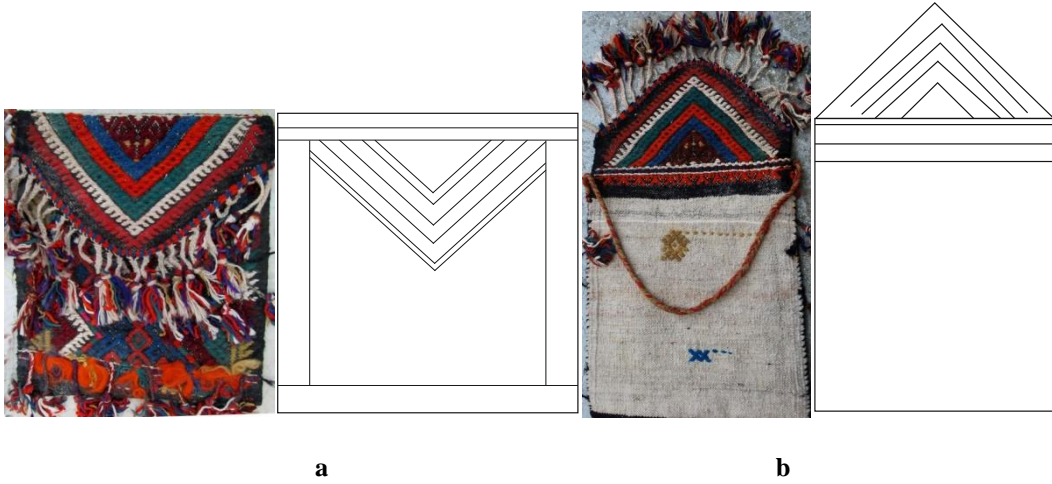
Çözü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeye geldiği gün : 16.10.1987

Renkler : Siyah, turuncu, gri, bordo, açık mor, mor, açık mavi

Motif : *Saçbağı* (Şekil 81b) (Şekil 53c), *çengel* (Şekil 53b), *pıtrak* (Şekil 83a), *akrep* (Şekil 140a), *kurtizi* (Şekil 52f)

Şekil 149a,b. a:Torba (ön) b:Torba (arka)(Şükrü Göde, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1417

Bulunduğu yer : Körküler

Dokuma tipi : Torba

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 0,36 x 0,42 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeye geldiği gün : 24.11.1983

Renkler : Siyah, turuncu, mavi, yeşil, bej, gül kurusu, sarı, çimen yeşili, pembe, yeşil, lacivert, kırmızı, kimyon rengi

Motif : *Pıtrak* (Şekil 83a), *saçbağı* (Şekil 81b), *akrep* (Şekil 140a), göz (Şekil 55b)

Şekil 150a,b. a: Torba (ön) b: Torba (arka) (Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1418

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Torba

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 0,33 x 0,33 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

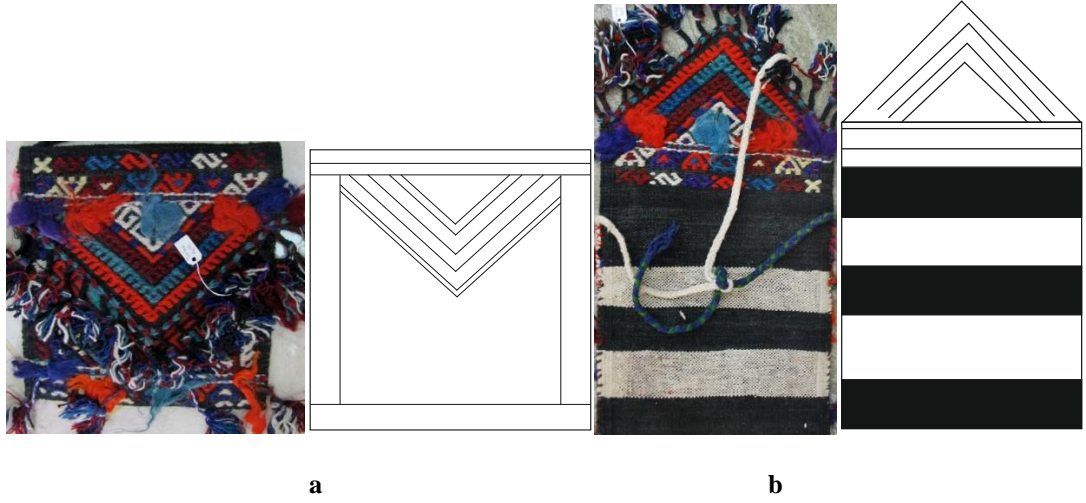
Çözü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeye geldiği gün : -

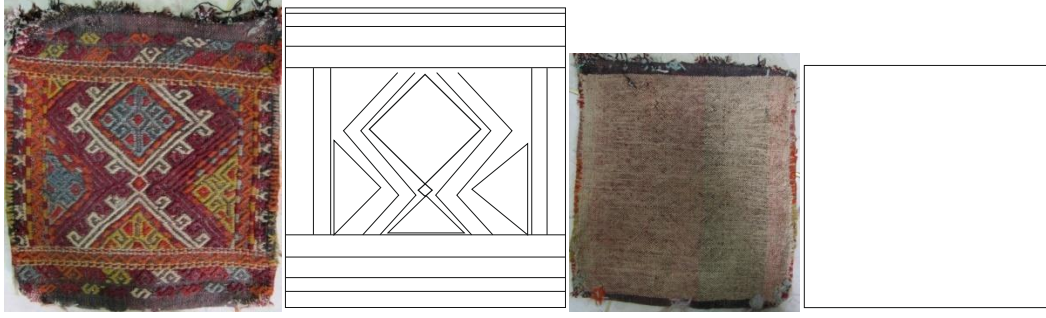
Renkler : Mavi, lacivert, beyaz, bordo, turuncu, siyah, açık sarı

Motif : Çengel (Şekil 53f), saçbağı (Şekil 81b), pıtrak (Şekil 83a), akrep (Şekil 55c)

Şekil 151a,b. a:Torba (ön) b:Torba (arka) (Şükrü Göde, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

- Envanter no : 1419
- Bulunduğu yer : Körküler
- Dokuma tipi : Torba
- Dokuma tekniği : Zili + Cicim
- Boyut : 0,33 x 0,34 m
- Malzeme : Atkı : Keçi Kılı
Çözüğü : Keçi Kılı
Üçüncü İplik: Keçi Kılı
- Müzeeye geldiği gün : 24.11.1983
- Renkler : Bordo, turuncu, lacivert, siyah, açık mavi, beyaz, yeşil
- Motif : Çengel (Şekil 53f), saçbağı (Şekil 81b), pıtrak (Şekil 52b), akrep (Şekil 55c), tırnak (Şekil 75a)

a

b

Şekil 152a,b. a:Torba (ön) b:Torba (arka) (A. Türkavut, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1436

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Torba

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 0,42 x 0,47 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

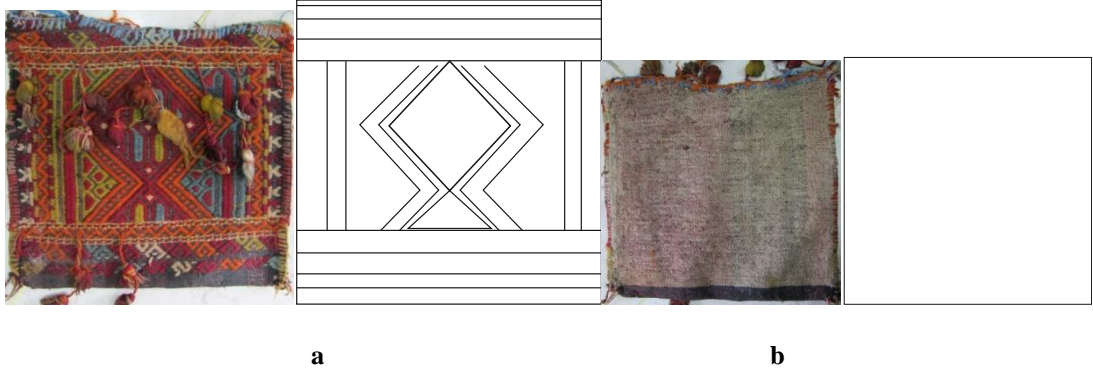
Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeye geldiği gün : 14.05.1984

Renkler : Turuncu, bordo, beyaz, açık mavi, yağ yeşili, vişne çürüğü, koyu gri, pembe, hardal sarısı, kemik rengi

Motif : Çengel (Şekil 53f), saçbağı (Şekil 81b), kurtizi (Şekil 52f), suyolu (Şekil 85b), akrep (Şekil 55c)

Şekil 153a,b. a:Torba (ön) b:Torba (arka) (A. Türkavut, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1437

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Torba

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 0,43 x 0,40 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

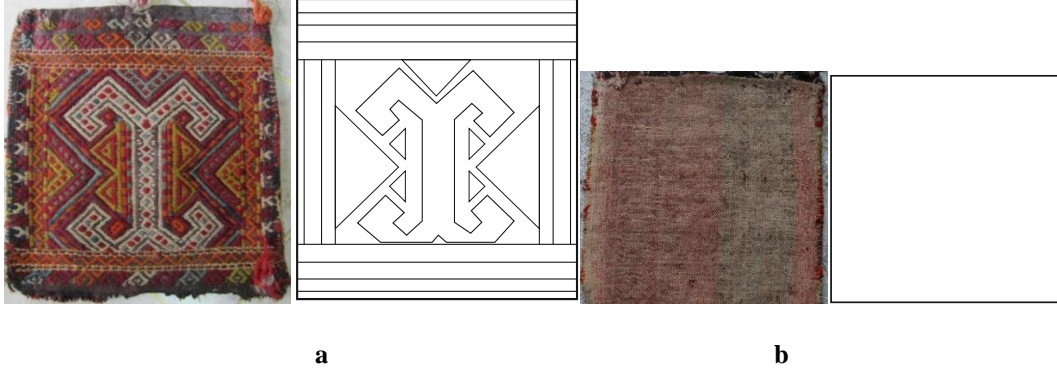
Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeeye geldiği gün : 14.05.1984

Renkler : Açık mavi, bordo, yağ yeşili, vişne çürüğü, turuncu, koyu gri, kemik rengi, pembe

Motif : Çengel (Şekil 53f), saçbağı (Şekil 81b), suyolu (Şekil 85b), kurtizi (Şekil 52f), koçboynuzu (Şekil 55d)

Şekil 154a,b. a:Torba (ön) b:Torba (arka) (A. Türkavut, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1435

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Torba

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 0,44 x 0,45 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeeye geldiği gün : 14.05.1984

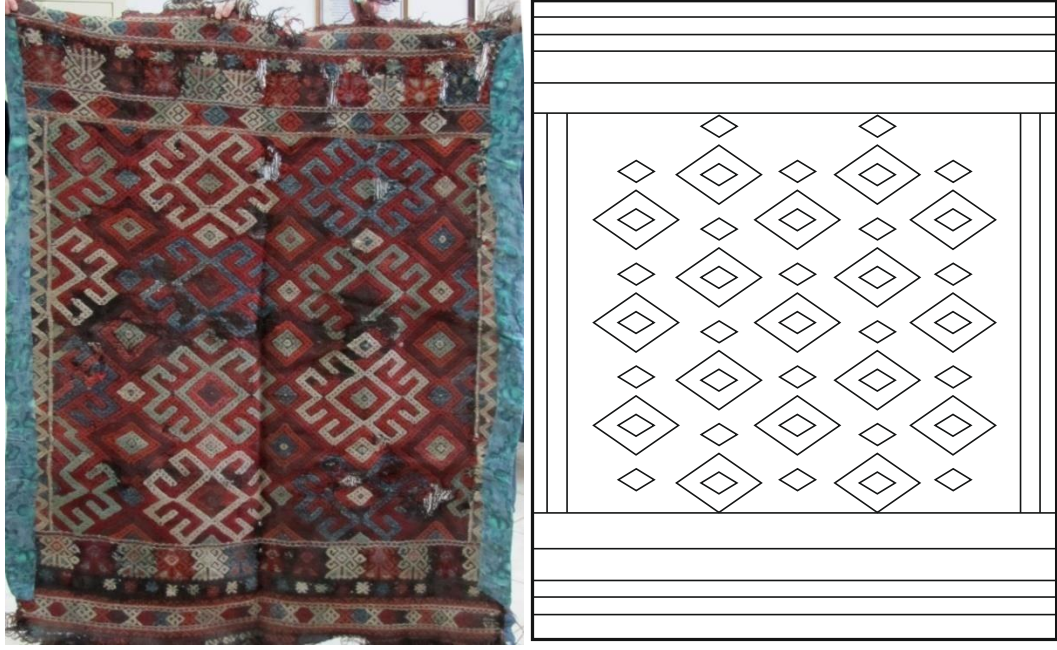
Renkler : Beyaz, yağ yeşili, bordo, vişne çürüğü, açık mavi, turuncu, siyah

Motif : *Saçbağı* (Şekil 81b), *kurtizi* (Şekil 52f), *suyolu* (Şekil 85b), *koçboynuzu* (Şekil 70a), *muska* (Şekil 70c)

Şekil 155. Yastık (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

- Envanter no : 2092
- Bulunduğu yer : -
- Dokuma tipi : Yastık Yüzü
- Dokuma tekniği : Zili + Cicim
- Boyut : 0,52 x 1,00 m
- Malzeme : Atkı : Keçi Kılı
Çözü : Keçi Kılı
Üçüncü İplik: Keçi Kılı
- Müzeye geldiği gün : 20.12.2001
- Renkler : Gri, bordo, yağ yeşili, beyaz, kahverengi, açık mavi, koyu lacivert
- Motif : *Saçbağı* (Şekil 155a), *koçboynuzu* (Şekil 155b), *suyolu* (Şekil 55a), *akrep* (Şekil 55c), *göz* (Şekil 155c)

Şekil 156. Namazlağ (İbrahim Bozbey, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1227

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Seccade

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 1,08x 1,34 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

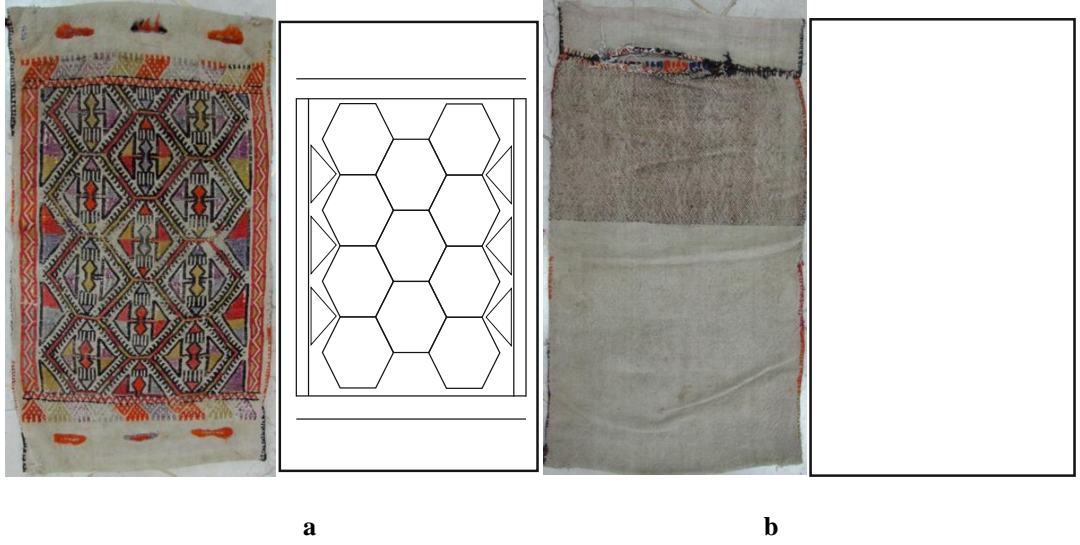
Çözü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Yün

Müzeye geldiği gün : 28.02.1978

Renkler : Mavi, kiremit kırmızısı, mor, beyaz, açık mavi, bej, kırmızı

Motif : Saçbağı (Şekil 54b), göz (Şekil 56b), koçboynuzu (Şekil 56a), suyolu (Şekil 56c)

Şekil 157a,b. a:Yastık (ön) b:Yastık (arka) (A. Türkavut, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

- Envanter no : 1434
- Bulunduğu yer : -
- Dokuma tipi : Yastık Yüzü
- Dokuma tekniği : Zili + Cicim
- Boyut : 0,49 x 0,91 m
- Malzeme : Atkı : Keçi Kılı
Çözüğü : Keçi Kılı
Üçüncü İplik: Keçi Kılı
- Müzeeye geldiği gün : 14.05.1984
- Renkler : Turuncu, yağ yeşili, mor, gri, beyaz, siyah, sarı, kırmızı, açık mavi, kahverengi
- Motif :*Saçbağı* (Şekil 157c), *suyolu* (Şekil 81e), *bukağı* (Şekil 98d), *muska* (Şekil 89b)

Şekil 158. Namazlağ (A. Türkavut, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1438

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Namazlağ

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 0,94 x 1,13 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Yün

Müzeye geldiği gün : 14.05.1984

Renkler : Turuncu, siyah, vişne çürüğü, beyaz, mavi, hardal sarısı, kahverengi

Motif : Çengel (Şekil 53f), koçboynuzu (Şekil 56a), canavar ayağı (Şekil 53a), saçbağı (Şekil 77b), göz (Şekil 56b), suyolu (Şekil 53b), kurtizi (Şekil 52f)

Şekil 159. Seccade (Şükrü Göde, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1427

Bulunduğu yer : Körküler

Dokuma tipi : Namazlağ

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 0,94 x 1,55 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeeye geldiği gün : 24.11.1983

Renkler : Siyah, kırmızı, yeşil, hardal sarısı, açık mor, su yeşili, sarı, mavi, açık mavi, turuncu, vişne çürüğü, bordo

Motif : Çengel (Şekil 53f), canavar ayağı (Şekil 53a), saçbağı (Şekil 53c), göz (Şekil 53d), pıtrak (Şekil 52b), saçbağı (Şekil 54b), suyolu (Şekil 53b), akrep (Şekil 55c), kurtizi (Şekil 52f)

Şekil 160. Yastık Yüzü (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2091

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Yastık Yüzü

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 0,52 x 0,94 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

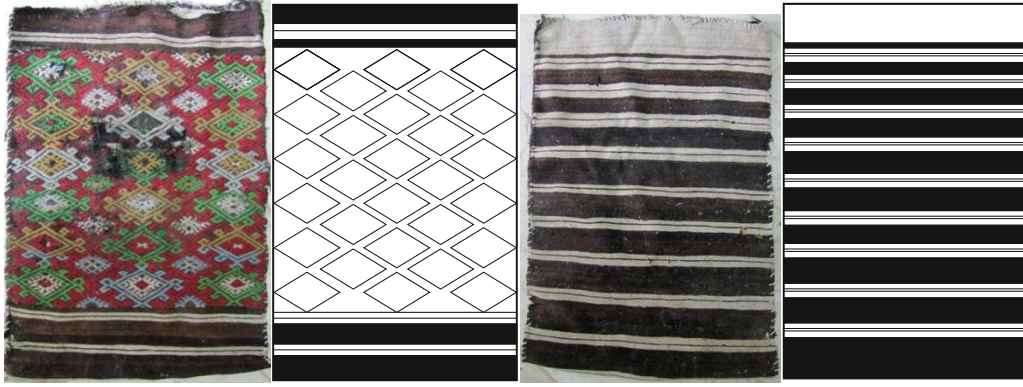
Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeye geldiği gün : 20.12.2001

Renkler : Beyaz, kırmızı, mor, yağ yeşili, siyah, kahverengi, turuncu, vişne çürüğü, sarı, açık mor

Motif : *Saçbağı* (Şekil 155a), *koçboynuzu* (Şekil 155b), *suyolu* (Şekil 55a), *akrep* (Şekil 55c), *göz* (Şekil 155c)

a

b

Şekil 161a,b. a:Çuval (ön) b:Çuval (arka) (Reşat Armağan, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2339

Bulunduğu yer : Sütçüler ve Kesme Kasabası

Dokuma tipi : Çuval

Dokuma tekniği : Zili + Kilim

Boyut : 0,71 x 1,08 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

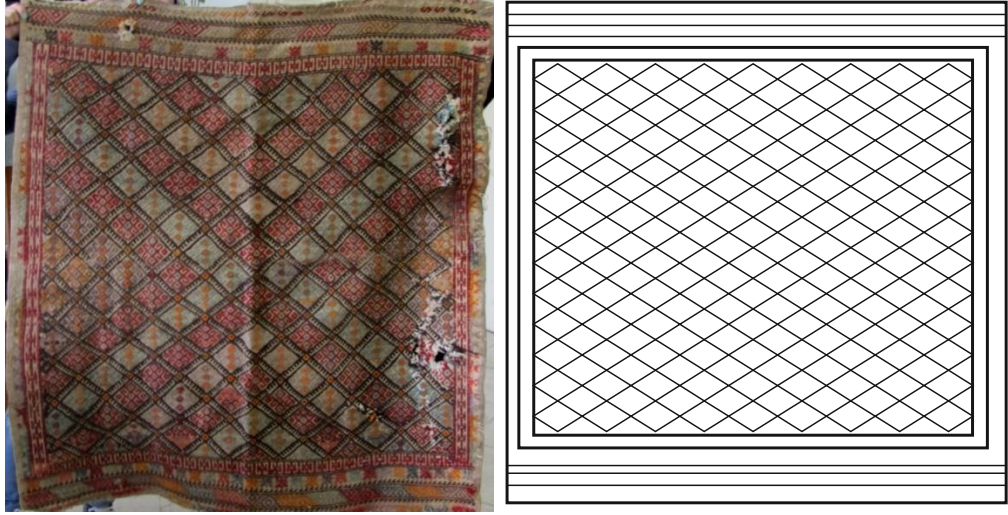
Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeye geldiği gün : 16.10.2007

Renkler : Kahverengi, bej, mavi, vişne çürüğü, yeşil, beyaz, açık mavi, kimyon rengi, beyaz

Motif : *pıtrak* (Şekil 81a), *akrep* (Şekil 140a)

Şekil 162. Sofraaltı (Recep Mızrak, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1318
Bulunduğu yer : -
Dokuma tipi : Sofraaltı (Yaygı)
Dokuma tekniği : Zili + Cicim
Boyut : 1,20 x 1,34 m
Malzeme : Atkı : Yün
Çözüğü : Yün
Üçüncü İplik: Yün

Müzeeye geldiği gün : 28.07.1981

Renkler : Mavi, kırmızı, hardal sarısı, mor, siyah, açık mavi, kimyon rengi

Motif : Çengel (Şekil 53f), suyolu (Şekil 53b), saçbağı (Şekil 81d), göz (Şekil 96a), kurtağzı (Şekil 99c), tırnak (Şekil 75a), kurtizi (Şekil 52f)

Şekil 163. Sofraaltı (Recep Mızrak, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1317
Bulunduğu yer : -
Dokuma tipi : Sofraaltı (Yaygı)
Dokuma tekniği : Zili + Cicim
Boyut : 1,28 x 1,33 m
Malzeme : Atkı : Yün
Çözüğü : Yün
Üçüncü İplik: Yün

Müzeeye geldiği gün : 28.07.1981

Renkler : Vişne çürüğü, açık mavi, turuncu, yağ yeşili, lacivert, mor, siyah, gri

Motif : Çengel (Şekil 53f), *suyolu* (Şekil 53b), *saçbağı* (Şekil 81d), *göz* (Şekil 96a), *kurtağzı* (Şekil 99c), *turnak* (Şekil 75a), *kurtizi* (Şekil 52f)

a

b

Şekil 164a,b. a:Çuval (ön) b:Çuval (arka) (Reşat Armağan, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2367

Bulunduğu yer : Sütçüler ve Kesme Kasabası

Dokuma tipi : Çuval

Dokuma tekniği : Zili + Kilim

Boyut : 0,68 x 1,11 m

Malzeme : Atkı : Kıl Keçisi

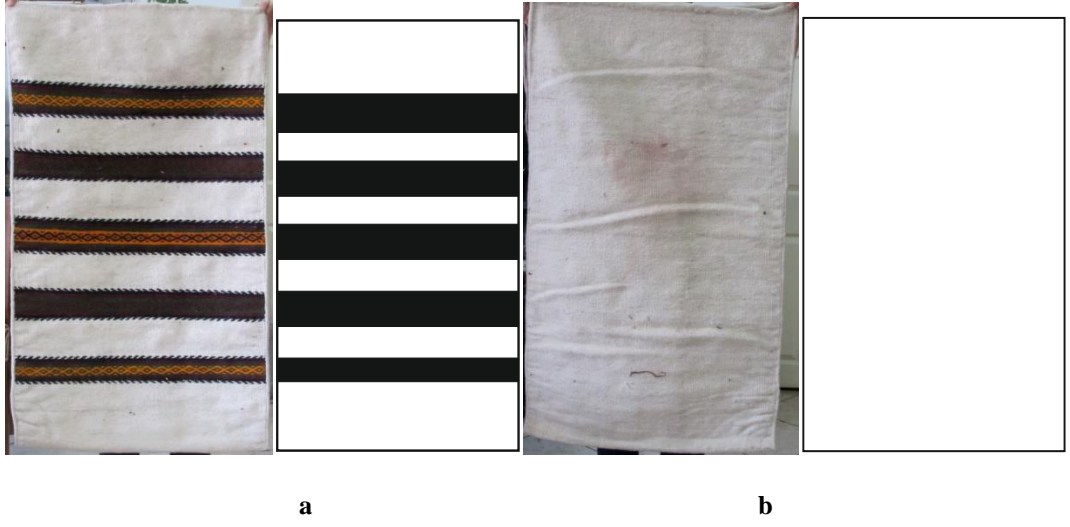
Çözüğü : Kıl Keçisi

Üçüncü İplik: Yün

Müzeye geldiği gün : 10.12.2007

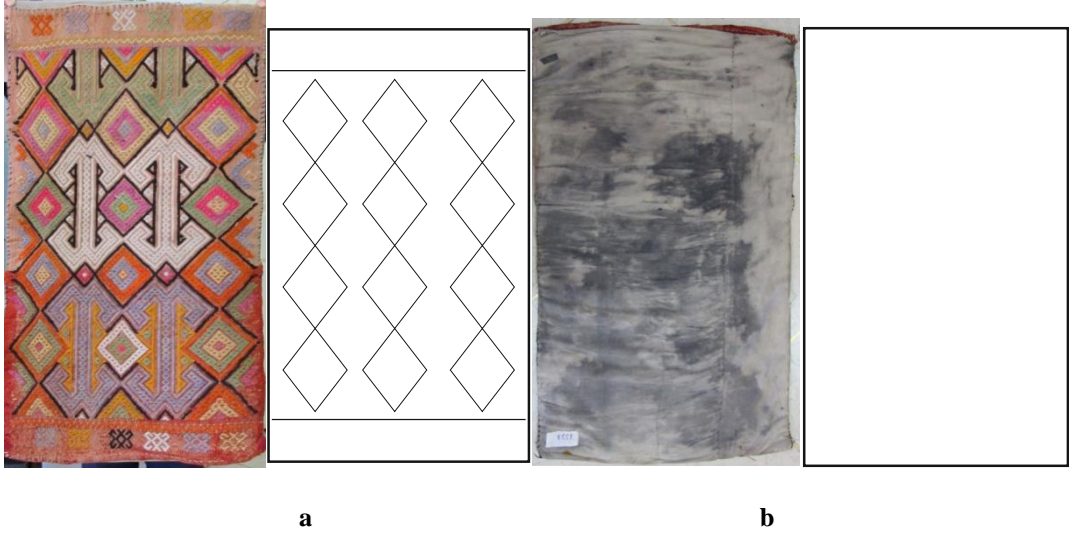
Renkler : Kahverengi, vişne çürüğü, beyaz, hardal sarısı, mavi, mor, su yeşili, lacivert, yeşil

Motif : *pıtrak* (Şekil 81a), *akrep* (Şekil 140a), *çarpı* (Şekil 82c)

Şekil 165a,b. a:Çuval (ön) b:Çuval (arka) (Yaman Komşuoğlu, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no	: 2290
Bulunduğu yer	: Yalvaç ve Konya Yöresi
Dokuma tipi	: Çuval (deve)
Dokuma tekniği	: Kilim + Zili
Boyut	: 0,65 x 1,12 m
Malzeme	: Atkı : Yün Çözüğü : Yün Üçüncü İplik: Yün
Müzeye geldiği gün	: 24.09.2007
Renkler	: Hardal sarısı, bordo, yeşil, siyah, beyaz, lacivert
Motif	: <i>Suyolu</i> (göz) (Şekil 165c), <i>canavar ayağı</i> (Şekil 53a)

Şekil 166a,b. a:Yastık (ön) b:Yastık (arka) (Ramazan Gök, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 1339

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Yastık

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 0,50 x 0,91 m

Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Yün

Üçüncü İplik: Yün

Müzeye geldiği gün : 10.06.1982

Renkler : Beyaz, yeşil, hardal sarısı, açık mor, pembe, siyah, turkuaz rengi, yağ yeşili, turuncu, kemik rengi, mor

Motif : *Koçboynuzu* (Şekil 70a), *göz* (Şekil 56b), *suyolu* (Şekil 69a)

Şekil 167. Yastık Yüzü (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2094

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Yastık

Dokuma tekniği : Zili

Boyut : 0,57 x 0,98 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeye geldiği gün : 20.12.2001

Renkler : Mor, kimyon rengi, turuncu, hardal sarısı, yağ yeşili, beyaz, lacivert, siyah, vişne çürüğü, gri, açık pembe, bordo, kahverengi

Motif : *Saçbağı* (Şekil 155a), *koçboynuzu* (Şekil 155b), *suyolu* (Şekil 55a), *akrep* (Şekil 55c), *göz* (Şekil 155c)

Şekil 168. Yolluk (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2100

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Yolluk

Dokuma tekniği : Kilim + Zili

Boyut : 1,32 x 3,00 m

Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Yün

Üçüncü İplik: Yün + Pamuk

Müzeeye geldiği gün : 20.12.2001

Renkler : Turuncu, yeşil, mavi, vişne çürüğü, siyah, beyaz

Motif : *Pitrak* (Şekil 85a), *kurtağzı* (Şekil 126c), *çengel* (Şekil

53f)

Şekil 169. Yolluk (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2097

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Yolluk

Dokuma tekniği : Kilim + Sumak

Boyut : 1,48 x 3,00 m

Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Yün

Üçüncü İplik: Yün

Müzeeye geldiği gün : 20.12.2001

Renkler : Vişne çürüğü, hardal sarısı, kırmızı, mavi, siyah, kimyon rengi, bordo, mor, yeşil, turuncu

Motif : Çengel (Şekil 53f), suyolu (Şekil 169b), taraklı sandık (Şekil 169a)

Şekil 170. Taban Yaygısı (Talip Atalay, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2375
Bulunduğu yer : Aşağı İleği Camii
Dokuma tipi : Taban Yaygısı
Dokuma tekniği : Kilim + Zili
Boyut : 1,57 x 3,81 m
Malzeme : Atkı : Yün
Çözüğü : Yün
Üçüncü İplik: Yün

Müzeeye geldiği gün : 08.01.2008

Renkler : Siyah, turuncu, mor, mavi, kırmızı, vişne çürüğü, beyaz, su yeşili, açık mavi

Motif : *Suyolu (kuş)* (Şekil 118b), *göz* (Şekil 118a), *kurtizi* (Şekil 52f)

Şekil 171. Taban Yaygısı (Huriye Tütüncü, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 49

Bulunduğu yer : Yalvaç Pazaraşağı Mah.

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 1,56 x 2,45 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeeye geldiği gün : 08.01.2008

Renkler : Vişneçürüğü, su yeşili, hardal sarısı, siyah, beyaz, açık mavi, kırmızı, turuncu, sarı

Motif : Çengel (Şekil 53b), koçboynuzu (Şekil 97c), yıldız (Şekil 54a), göz (Şekil 55b), turnak (Şekil 75a)

Şekil 172. Taban Yaygısı (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2101

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Taban Yaygısı

Dokuma tekniği : Kilim + Zili

Boyut : 1,63 x 4,18 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

Çözüğü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Yün

Müzeye geldiği gün : 20.12.2001

Renkler : Turuncu, siyah, yağ yeşili, kahverengi, vişne çürüğü, mavi, kemik rengi, bordo, bej

Motif :Göz (Şekil 118a), göz (Şekil 53d), çengel (Şekil 53f)

Şekil 173. Taban yaygısı (Halil Yaşar, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2098-2099

Bulunduğu yer : -

Dokuma tipi : Yolluk

Dokuma tekniği : Kilim + Zili

Boyut : 1,43 x 2,94 m

Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Kıl Keçisi

Üçüncü İplik: Pamuk + Yün

Müzeye geldiği gün : 20.12.2001

Renkler : Turuncu, mavi, vişne çürüğü, yeşil, kahverengi, siyah, lacivert, beyaz, bordo, mor

Motif : *Pıtrak* (Şekil 85a), *kurtağzı* (Şekil 126c), *çengel* (Şekil 53f)

Şekil 174a,b. a:Heybe (ön) b:Heybe (arka) (Sevgi Eğrikılınc, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2134

Bulunduğu yer : Yalvaç – Saray Mah.

Dokuma tipi : Heybe

Dokuma tekniği : Zili + Cicim

Boyut : 0,45 x 1,40 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

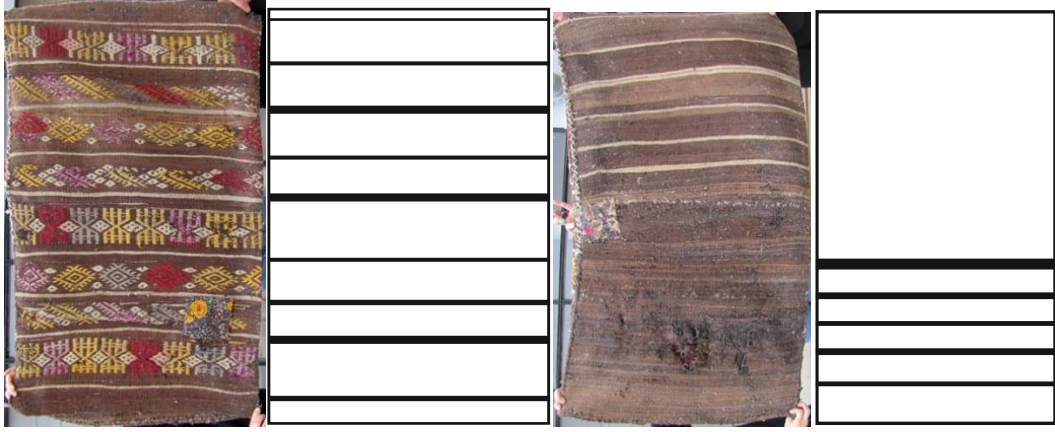
Çözüğü : Keçi Kılı,

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeye geldiği gün : 26.02.2004

Renkler : Kahverengi, mavi, turuncu, lacivert, bordo, sarı, açık mavi

Motif : Saçbağı (Şekil 81d) (Şekil 53c), suyolu (Şekil 85b), tırnak (Şekil 75a), göz (Şekil 56b), kurtizi (Şekil 52f), çengel (Şekil 53b), canavar ayağı (Şekil 53a)

a

b

Şekil 175a,b. a:Çuval (ön) b:Çuval (arka) (Reşat Armağan, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2340

Bulunduğu yer : Sütçüler Kesme Kasabası

Dokuma tipi : Çuval

Dokuma tekniği : Zili + Kilim

Boyut : 0,68 x 1,15 m

Malzeme : Atkı : Keçi Kılı

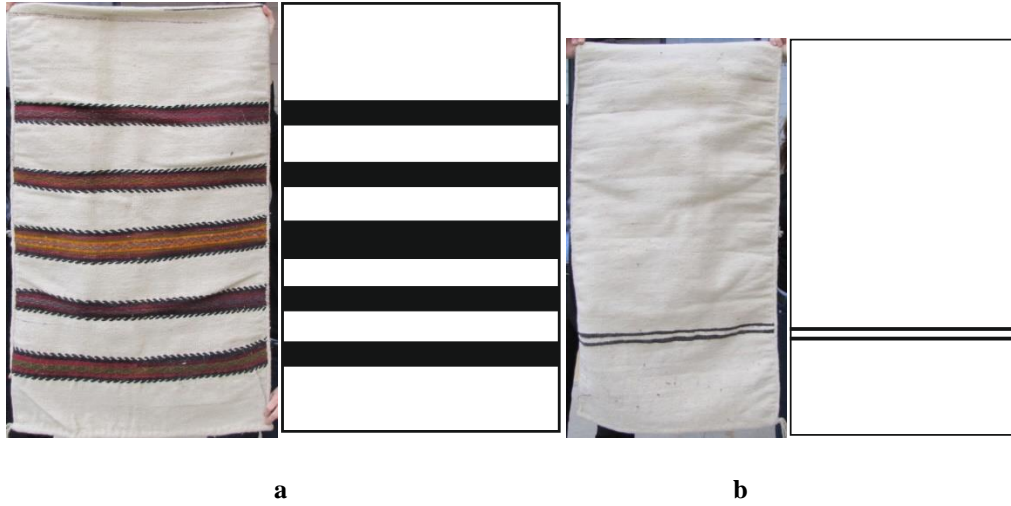
Çözü : Keçi Kılı

Üçüncü İplik: Keçi Kılı

Müzeye geldiği gün : 16.10.2007

Renkler : Bordo, hardal sarısı, kahverengi, beyaz, mor, yağ yeşili, mavi

Motif :Göz (Şekil 55b) (Şekil 155c), pıtrak (Şekil 85a),tırnak (Şekil 75a)

Şekil 176a,b. a:Çuval (ön) b:Çuval (arka) (Yaman Komşuoğlu, Yalvaç Müzesi) ve yüzey şeması

Envanter no : 2289

Bulunduğu yer : Yalvaç ve Konya Yöresi

Dokuma tipi : Çuval

Dokuma tekniği : Kilim + Zili

Boyut : 0,64 x 1,11 m

Malzeme : Atkı : Yün

Çözüğü : Yün

Üçüncü İplik: Yün

Müzeye geldiği gün : 24.09.2007

Renkler : Bordo, siyah, yeşil, hardal sarısı, çimen yeşili, mor, beyaz

Motif : *Suyolu (göz)* (Şekil 165c), *canavar ayağı* (Şekil 53a)

EK 8
YALVAÇ MÜZESİ ENVANTERİNE KAYITLI
DOKUMALARIN MOTİFLERİ

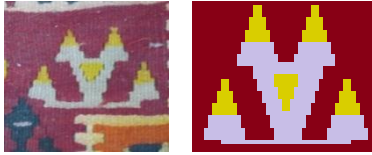
Şekil 135a. Akrep

Şekil 135b. Göz

Şekil 135c. İnsan (Kız Çocuğu)

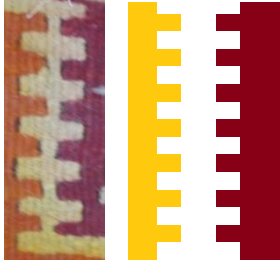
Şekil 135d. Kurtağzı

Şekil 135d. Kurtağzı

Şekil 135e. Bukağı

Şekil 135f. Tırnak

Şekil 136a. Koçboynuzu

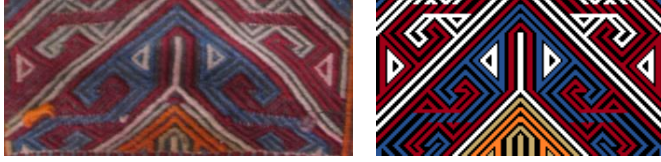
Şekil 137a. Suyolu (Kuş)

Şekil 137b. Güz

Şekil 137c. Elibelinde

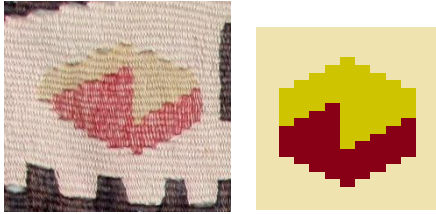
Şekil 138c. Turna Katarı

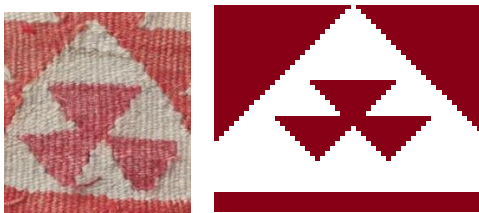
Şekil 140a. Akrep

Şekil 141a. Suyolu

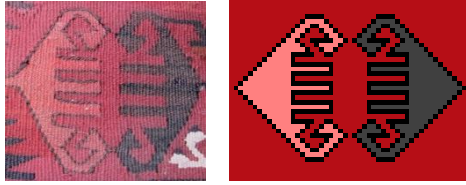
Şekil 142a. Aşk-birleşim

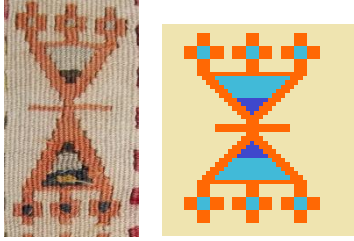
Şekil 142b. Çarkıfelek

Şekil 144a. Göz

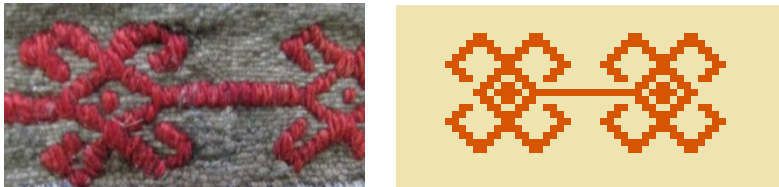
Şekil 144b. El-tarak

Şekil 145a. Küpe

Şekil 155a. Saçbağı

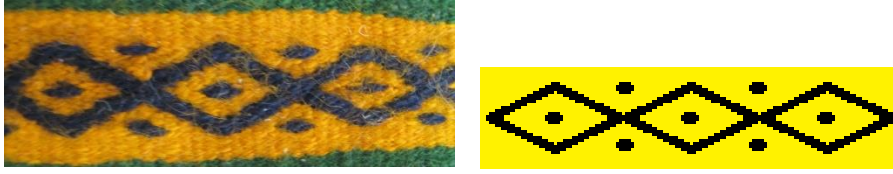
Şekil 155b. Koçboynuzu

Şekil 155c. Göz

Şekil 157c. Saçbağı

Şekil 165c. Suyolu (göz)

Şekil 169a. Taraklı sandık

Şekil 169b. Suyolu (Çengel)

EK 9

YALVAÇ DÜZ DOKUMALARDAN ESİNLENİLEREK
OLUŞTURULAN DESENLER

TEKNİK ÖZELLİKLER

Desen No	1	
Dokuma Tekniği	İliksiz Kilim	
Kalite	40x60	
Boyutlar	En: 50 cm Boy: 70 cm	
Tel Sayısı	201	
Sıra Sayısı	415	
Renk Sayısı	7	
Malzemeler	Çözüğü	4/3 Nm Yün
	Atkı	4/2 Nm Yün
Çiti Örgü	Zincir Çiti Tek Sıra	
Saçak Örgü	Tek Sıra Düğüm	
Saçak Boyutu	10+10 Cm	

İplik Numunesi	Renk	Cinsi	R. No	Açıklama
		YÜN	4/3 Nm	ÇÖZGÜ
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI

TEKNİK ÖZELLİKLER

Desen No	2		
Dokuma Tekniği	Eğri Atkılı Konturlu Kilim		
Kalite	40x60		
Boyutlar	En: 50 cm Boy: 70 cm		
Tel Sayısı	201		
Sıra Sayısı	421		
Renk Sayısı	7		
Malzemeler	Çözüğü	4/3 Nm Yün	
	Atkı	4/2 Nm Yün	
Çiti Örgü	Zincir Çiti Tek Sıra		
Saçak Örgü	Tek Sıra Düğüm		
Saçak Boyutu	10+10 Cm		

İplik Numunesi	Renk	Cinsi	R. No	Açıklama
		YÜN	4/3 Nm	ÇÖZGÜ
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI

TEKNİK ÖZELLİKLER

Desen No	3		
Dokuma Tekniği	İliksiz Kilim		
Kalite	40x60		
Boyutlar	En: 50 cm Boy: 70 cm		
Tel Sayısı	201		
Sıra Sayısı	421		
Renk Sayısı	6		
Malzemeler	Çözüğü	4/3 Nm Yün	
	Atkı	4/2 Nm Yün	
Çiti Örgü	Zincir Çiti Tek Sıra		
Saçak Örgü	Tek Sıra Düğüm		
Saçak Boyutu	10+10 Cm		

İplik Numunesi	Renk	Cinsi	R. No	Açıklama
		YÜN	4/3 Nm	ÇÖZGÜ
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI

TEKNİK ÖZELLİKLER

Desen No	4	
Dokuma Tekniği	Düz Zili	
Kalite	40x60	
Boyutlar	En: 50 cm Boy: 70 cm	
Tel Sayısı	201	
Sıra Sayısı	421	
Renk Sayısı	7	
Malzemeler	Çözüğü	4/3 Nm Yün
	Atkı	4/2 Nm Yün
Çiti Örgü	Zincir Çiti Tek Sıra	
Saçak Örgü	Tek Sıra Düğüm	
Saçak Boyutu	10+10 Cm	

İplik Numunesi	Renk	Cinsi	R. No	Açıklama
		YÜN	4/3 Nm	ÇÖZGÜ
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI

TEKNİK ÖZELLİKLER

Desen No	5		
Dokuma Tekniği	Çapraz Zili		
Kalite	40x60		
Boyutlar	En: 50 cm Boy: 70 cm		
Tel Sayısı	201		
Sıra Sayısı	421		
Renk Sayısı	7		
Malzemeler	Çözüğü	4/3 Nm Yün	
	Atkı	4/2 Nm Yün	
Çiti Örgü	Zincir Çiti Tek Sıra		
Saçak Örgü	Tek Sıra Düğüm		
Saçak Boyutu	10+10 Cm		

İplik Numunesi	Renk	Cinsi	R. No	Açıklama
		YÜN	4/3 Nm	ÇÖZGÜ
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI

TEKNİK ÖZELLİKLER

Desen No	6	
Dokuma Tekniği	Çapraz Zili	
Kalite	40x60	
Boyutlar	En: 50 cm Boy: 70 cm	
Tel Sayısı	201	
Sıra Sayısı	421	
Renk Sayısı	7	
Malzemeler	Çözüğü	4/3 Nm Yün
	Atkı	4/2 Nm Yün
Çiti Örgü	Zincir Çiti Tek Sıra	
Saçak Örgü	Tek Sıra Düğüm	
Saçak Boyutu	10+10 Cm	

İplik Numunesi	Renk	Cinsi	R. No	Açıklama
		YÜN	4/3 Nm	ÇÖZGÜ
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI

TEKNİK ÖZELLİKLER

Desen No	7		
Dokuma Tekniği	İliksiz Kilim		
Kalite	40x60		
Boyutlar	En: 50 cm Boy: 70 cm		
Tel Sayısı	201		
Sıra Sayısı	421		
Renk Sayısı	8		
Malzemeler	Çözüğü	4/3 Nm Yün	
	Atkı	4/2 Nm Yün	
Çiti Örgü	Zincir Çiti Tek Sıra		
Saçak Örgü	Tek Sıra Düğüm		
Saçak Boyutu	10+10 Cm		

İplik Numunesi	Renk	Cinsi	R. No	Açıklama
		YÜN	4/3 Nm	ÇÖZGÜ
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI

TEKNİK ÖZELLİKLER

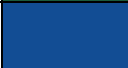

Desen No	8		
Dokuma Tekniği	Çapraz Zili		
Kalite	40x60		
Boyutlar	En: 50 cm Boy: 70 cm		
Tel Sayısı	201		
Sıra Sayısı	421		
Renk Sayısı	6		
Malzemeler	Çözüğü	4/3 Nm Yün	
	Atkı	4/2 Nm Yün	
Çiti Örgü	Zincir Çiti Tek Sıra		
Saçak Örgü	Tek Sıra Düğüm		
Saçak Boyutu	10+10 Cm		

İplik Numunesi	Renk	Cinsi	R. No	Açıklama
		YÜN	4/3 Nm	ÇÖZGÜ
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI

TEKNİK ÖZELLİKLER

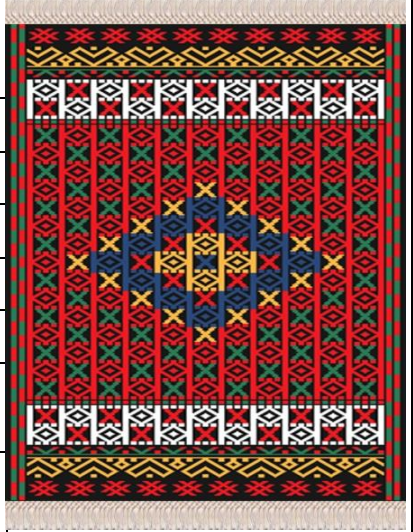
Desen No	9		
Dokuma Tekniği	Çapraz Zili		
Kalite	40x60		
Boyutlar	En: 50 cm Boy: 70 cm		
Tel Sayısı	201		
Sıra Sayısı	421		
Renk Sayısı	7		
Malzemeler	Çözüğü	4/3 Nm Yün	
	Atkı	4/2 Nm Yün	
Çiti Örgü	Zincir Çiti Tek Sıra		
Saçak Örgü	Tek Sıra Düğüm		
Saçak Boyutu	10+10 Cm		

İplik Numunesi	Renk	Cinsi	R. No	Açıklama
		YÜN	4/3 Nm	ÇÖZGÜ
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI

TEKNİK ÖZELLİKLER

Desen No	10	
Dokuma Tekniği	Çapraz Zili	
Kalite	40x60	
Boyutlar	En: 50 cm Boy: 70 cm	
Tel Sayısı	201	
Sıra Sayısı	421	
Renk Sayısı	6	
Malzemeler	Çözüğü	4/3 Nm Yün
	Atkı	4/2 Nm Yün
Çiti Örgü	Zincir Çiti Tek Sıra	
Saçak Örgü	Tek Sıra Düğüm	
Saçak Boyutu	10+10 Cm	

İplik Numunesi	Renk	Cinsi	R. No	Açıklama
		YÜN	4/3 Nm	ÇÖZGÜ
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI
		YÜN	4/2 Nm	ATKI

